การใช้นโยบายการบัญชีตามมาตรฐานการบัญชี ฉบับที่ 19 เรื่อง ผลประโยชน์ของพนักงาน ของบริษัทในกลุ่มอุตสาหกรรมทรัพยากร ที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย

นางวารินทร์ ตุลาคุปต์

การศึกษาค้นคว้าอิสระนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต
แขนงวิชาบริหารธุรกิจ สาขาวิชาวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
พ.ศ. 2555

The use of Accounting Policy in accordance with Accounting Standard NO.19 "Employee Benefits" of the Companies in Resources Industry Group registered in the Stock Exchange of Thailand

Mrs. Warin Tulakupt

An Independent Study Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements for

the Degree of Master of Business Administration

School of Management Science

Sukhothai Thammathirat Open University

2012

หัวข้อการศึกษาค้นคว้าอิสระ	การใช้นโยบายการบัญชีตามมาตรฐานการบัญชี ฉบับที่ 19 เรื่อง ผลประโยชน์ของพนักงาน ของบริษัทในกลุ่มอุตสาหกรรมทรัพยากรที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย
ชื่อและนามสกุล	นางวารินทร์ ตุลาคุปต์
แขนงวิชา	บริหารธุรกิจ
สาขาวิชา	วิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
อาจารย์ที่ปรึกษา	รองศาสตราจารย์กัลยาณี กิตติจิตต์

การศึกษาค้นคว้าอิสระนี้ ได้รับความเห็นชอบให้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรระดับปริญญาโท เมื่อวันที่ 9 พฤษภาคม 2556

คณะกรรมการสอบการศึกษาค้นคว้าอิสระ

.....ประธานกรรมการ
(รองศาสตราจารย์กัลยาณี กิตติจิตต์)

.....กรรมการ
(รองศาสตราจารย์สุชาดา สถาวรวงศ์)

.....
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. สุรีย์ เข็มทอง)
ประธานกรรมการประจำสาขาวิชาวิทยาการจัดการ

ชื่อการศึกษาค้นคว้าอิสระ การใช้นโยบายการบัญชีตามมาตรฐานการบัญชี ฉบับที่ 19 เรื่อง ผลประโยชน์ของพนักงาน ของบริษัทในกลุ่มอุตสาหกรรมทรัพยากรที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย

ผู้ศึกษา นางวารินทร์ ตุลาคุปต์ **รหัสนักศึกษา** 2543003087 **ปริญญา** บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต
อาจารย์ที่ปรึกษา รองศาสตราจารย์กัลยาณี กิตติจิตต์ **ปีการศึกษา** 2555

บทคัดย่อ

การศึกษาค้นคว้าอิสระครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ (1)ศึกษาการใช้นโยบายการบัญชีตามมาตรฐานการบัญชี ฉบับที่ 19 เรื่อง ผลประโยชน์ของพนักงาน ของบริษัทในกลุ่มอุตสาหกรรมทรัพยากรที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย (2)เปรียบเทียบการใช้นโยบายการบัญชีตามมาตรฐานการบัญชี ฉบับที่ 19 เรื่อง ผลประโยชน์ของพนักงาน ของบริษัทในกลุ่มอุตสาหกรรมทรัพยากรที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย จำแนกตามลักษณะของบริษัท

ข้อมูลที่ใช้ในการศึกษาเป็นข้อมูลจากรายงานการเงิน ปี 2554 และแบบแสดงรายการข้อมูล ปี 2554 (แบบ 56-1) ประชากรที่ศึกษา คือ บริษัทในกลุ่มอุตสาหกรรมทรัพยากรที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย จำนวน 27 บริษัท สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ย และค่าร้อยละ และทำการทดสอบสมมติฐานการศึกษาด้วยการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-Way ONOVA) และเมื่อพบความแตกต่างจะทำการทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ด้วยวิธี Least Significant Different (LSD) ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05

ผลการศึกษาพบว่า (1)การเลือกใช้นโยบายการบัญชีในเรื่องการรับรู้ภาระผูกพันผลประโยชน์ของพนักงาน กลุ่มตัวอย่างเลือกใช้วิธีปรับลดกำไรสะสมต้นงวดมากที่สุด รองลงมาเลือกวิธีปรับงบการเงินย้อนหลัง และเลือกวิธีรับรู้เป็นค่าใช้จ่ายทั้งจำนวนน้อยที่สุด (2)บริษัทที่มีนโยบายการจัดหาเงินในด้านอัตราส่วนความสามารถในการชำระดอกเบี้ย และมีอัตราการเติบโตในด้านอัตราการเพิ่มของรายได้จากการขาย ที่แตกต่างกัน เลือกใช้นโยบายการบัญชีแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

คำสำคัญ นโยบายการบัญชี ผลประโยชน์ของพนักงาน กลุ่มอุตสาหกรรมทรัพยากรที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย

Independent Study title: The use of Accounting Policy in accordance with Accounting Standard NO.19 "Employee Benefits" of the Companies in Resources Industry Group registered in the Stock Exchange of Thailand
Author: Mrs. Warin Tulakupt; **ID:** 2543003087;
Degree: Master of Business Administration;
Independent Study advisor: Galayanee Kittichit, Associate Professor;
Academic year: 2012

Abstract

This independent study aims at (1) studying the use of accounting policy in accordance with Accounting Standard No.19 "Employee Benefits" of the companies in Resources Industry Group registered in the Stock Exchange of Thailand, and (2) comparing the use of accounting policy in accordance with Accounting Standard No.19 "Employee Benefits" of the companies in Resources Industry Group registered in the Stock Exchange of Thailand based on the nature of the companies.

The data used in this study was collected from the financial report year 2011 and registration statement year 2011 (form 56-1). The target group is 27 companies in Resources Industry Group registered in the Stock Exchange of Thailand. The statistic tools used for analysis were Mean and Percentage. Hypothesis testing was done with One-Way ONOVA. In case that the difference was found, Least Significant Different (LSD) at the statistical significance level 0.05 would be used for testing the difference between a pair of Means.

The study found that (1) in order to use accounting policy in relation to the recognition of employee benefit obligation; the target group mostly used dilution of retained earnings at the beginning period method. The second method used is retroactive restatement method and the method of recognition all obligations as expenditures was least used, and (2) the companies which have financing policy on different interest coverage ratio as well as the companies which have growth rates of different increase ratio in sales used different accounting policy with the statistical significance at 0.05 level.

Keywords: Accounting Policy, Employee Benefits, Resources Industry Group registered in the Stock Exchange of Thailand

กิตติกรรมประกาศ

การศึกษาค้นคว้าอิสระ เรื่อง นโยบายการบัญชีตามมาตรฐานการบัญชี ฉบับที่ 19 เรื่อง ผลประโยชน์ของพนักงานของบริษัทในอุตสาหกรรมทรัพยากรที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย สำเร็จลุล่วงด้วยดี ด้วยความกรุณาอย่างยิ่งจากรองศาสตราจารย์กัลยาณี กิตติจิตต์ ที่ได้สละเวลาอันมีค่าในการให้คำแนะนำ และให้คำปรึกษาชี้แนะ ตลอดจนตรวจทานแก้ไขข้อบกพร่องให้แก่ผู้ศึกษามาโดยตลอดจนเสร็จสมบูรณ์ รวมถึงคณาจารย์ทุกท่านที่ได้ประสิทประสาทวิชาให้ความรู้ต่างๆ ผู้ศึกษาจึงใคร่ขอกราบขอบพระคุณทุกท่านเป็นอย่างสูงไว้ ณ โอกาสนี้

ขอขอบคุณน้องๆ หลายท่านที่คอยให้ความช่วยเหลือในทุกๆ ด้านเป็นอย่างดีมาตลอด ทั้งการช่วยหาข้อมูล การให้คำแนะนำ ขอขอบคุณเพื่อนนักศึกษา รุ่น MBA 11 ที่คอยให้กำลังใจตลอดมา รวมถึงลูกๆ ที่คอยให้กำลังใจและช่วยคุณแม่มาตลอด และขอบคุณทุกท่านที่มิอาจกล่าวนามได้ทั้งหมดที่มีส่วนให้การศึกษาค้นคว้าอิสระสำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดี

สุดท้ายนี้ ผู้ศึกษาหวังเป็นอย่างยิ่งว่า การศึกษาค้นคว้าอิสระครั้งนี้จะเป็นประโยชน์ไม่มากก็น้อยสำหรับผู้ที่สนใจศึกษาในเรื่องนี้ และหากการศึกษาค้นคว้าอิสระครั้งนี้มีข้อผิดพลาดประการใด ผู้ศึกษากราบขออภัยมา ณ โอกาสนี้ด้วย

วารินทร์ ตุลาคุปต์

พฤษภาคม 2556

สารบัญ

หน้า

บทคัดย่อภาษาไทย ..... ง

บทคัดย่อภาษาอังกฤษ ..... จ

กิตติกรรมประกาศ ..... ฉ

สารบัญตาราง ..... ฌ

สารบัญภาพ ..... ฎ

บทที่ 1 บทนำ 1

ความเป็นมาและความสำคัญของเรื่องที่ศึกษา 1

วัตถุประสงค์ของการศึกษา 4

กรอบแนวคิดการศึกษา 4

สมมติฐานการศึกษา 5

ขอบเขตการศึกษา 6

นิยามศัพท์เฉพาะ 7

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ 8

บทที่ 2 วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง 9

ความหมายของนโยบายการบัญชี 9

แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการเลือกใช้นโยบายการบัญชี 10

มาตรฐานการบัญชี ฉบับที่ 19 เรื่อง ผลประโยชน์ของพนักงาน 12

กลุ่มอุตสาหกรรมทรัพยากรที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย 18

การวิเคราะห์อัตราส่วนทางการเงิน 24

ผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง 38

บทที่ 3 วิธีดำเนินการศึกษา 50

ประชากร 50

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา 52

การเก็บรวบรวมข้อมูล 52

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล 54

การวิเคราะห์ข้อมูล 55

สารบัญ (ต่อ)

หน้า

บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล 57
ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบการเลือกใช้นโยบายบัญชี เรื่องการรับรู้ภาระผูกพันผลประโยชน์ของพนักงาน 57
ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบบริษัทในกลุ่มอุตสาหกรรมทรัพยากรที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย จำแนกตามลักษณะของบริษัท 58
ตอนที่ 3 ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่างกับการเลือกใช้นโยบายการบัญชี เรื่องการรับรู้ภาระผูกพันผลประโยชน์ของพนักงาน 65
บทที่ 5 สรุปการศึกษา อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ 75
สรุปการศึกษา 75
อภิปรายผล 79
ข้อเสนอแนะ 81
บรรณานุกรม 84
ภาคผนวก 89
ก แสดงผลการเลือกใช้นโยบายบัญชีตามมาตรฐานการบัญชี ฉบับที่ 19 เรื่องผลประโยชน์ของพนักงาน ของบริษัทในกลุ่มอุตสาหกรรมทรัพยากรที่จะทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย 90
ข แบบเก็บข้อมูล 94
ค รายนามผู้ทรงคุณวุฒิที่ตรวจสอบแบบเก็บข้อมูล 97
ประวัติผู้ศึกษา 99

สารบัญตาราง

หน้า

ตารางที่ 2.1 แสดงโครงสร้างกลุ่มอุตสาหกรรมและหมวดธุรกิจ 22

ตารางที่ 4.1 แสดงจำนวน (ความถี่) และค่าร้อยละ ของการเลือกใช้นโยบายบัญชี เรื่อง การรับรู้ภาระผูกพันผลประโยชน์ของพนักงาน ในช่วงที่มีการนำมาตรฐานการบัญชี ฉบับที่ 19 เรื่องผลประโยชน์ของพนักงานของบริษัท มาใช้เป็นครั้งแรก 58

ตารางที่ 4.2 แสดงจำนวน (ความถี่) และค่าร้อยละของขนาดของบริษัท โดยพิจารณาจาก ทุนจดทะเบียนที่ชำระแล้ว กับค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับพนักงาน 59

ตารางที่ 4.3 แสดงจำนวน (ความถี่) และค่าร้อยละ ของสภาพคล่องของบริษัท โดยพิจารณาจากอัตราส่วนเงินทุนหมุนเวียน 60

ตารางที่ 4.4 แสดงจำนวน (ความถี่) และค่าร้อยละ ของความสามารถในการดำเนินงานของบริษัท โดยพิจารณาจากอัตราหมุนเวียนของสินทรัพย์ กับระยะเวลาชำระหนี้ 61

ตารางที่ 4.5 แสดงจำนวน (ความถี่) และค่าร้อยละ ของความสามารถในการทำกำไรของบริษัท โดยพิจารณาจากอัตรากำไรสุทธิ กับอัตราผลตอบแทนผู้ถือหุ้น 62

ตารางที่ 4.6 แสดงจำนวน (ความถี่) และค่าร้อยละ ของนโยบายการจัดหาเงินของบริษัท โดยพิจารณาจากอัตราส่วนหนี้สินรวมต่อส่วนของผู้ถือหุ้น กับอัตราส่วนความสามารถในการชำระดอกเบี้ย 63

ตารางที่ 4.7 แสดงจำนวน (ความถี่) และค่าร้อยละ ของอัตราการเติบโตของบริษัท โดยพิจารณาจาก อัตราการเพิ่มของรายได้จากการขาย กับอัตราการเพิ่มของกำไรสุทธิ 64

ตารางที่ 4.8 แสดงการเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยด้านขนาดของบริษัทของกลุ่มตัวอย่างกับการเลือกใช้นโยบายการบัญชี เรื่อง การรับรู้ภาระผูกพันผลประโยชน์ของพนักงาน ในช่วงที่มีการนำมาตรฐานการบัญชี ฉบับที่ 19 เรื่องผลประโยชน์ของพนักงานของบริษัท มาใช้เป็นครั้งแรก 66

ตารางที่ 4.9 แสดงการเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยด้านสภาพคล่องของบริษัทของกลุ่มตัวอย่างกับการเลือกใช้นโยบายการบัญชี เรื่อง การรับรู้ภาระผูกพันผลประโยชน์ของพนักงาน ในช่วงที่มีการนำมาตรฐานการบัญชี ฉบับที่ 19 เรื่องผลประโยชน์ของพนักงาน มาใช้เป็นครั้งแรก 67

สารบัญตาราง (ต่อ)

หน้า

ตารางที่ 4.10 แสดงการเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยด้านความสามารถในการดำเนินงานของกลุ่มตัวอย่างกับการเลือกใช้นโยบายการบัญชี เรื่อง การรับรู้ภาระผูกพันผลประโยชน์ของพนักงาน ในช่วงที่มีการนำมาตรฐานการบัญชี ฉบับที่ 19 เรื่องผลประโยชน์ของพนักงาน มาใช้เป็นครั้งแรก 68

ตารางที่ 4.11 แสดงการเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยด้านความสามารถในการทำกำไรของกลุ่มตัวอย่างกับการเลือกใช้นโยบายการบัญชี เรื่อง การรับรู้ภาระผูกพันผลประโยชน์ของพนักงาน ในช่วงที่มีการนำมาตรฐานการบัญชี ฉบับที่ 19 เรื่องผลประโยชน์ของพนักงาน มาใช้เป็นครั้งแรก 69

ตารางที่ 4.12 แสดงการเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยด้านนโยบายการจัดหาเงินของบริษัทของกลุ่มตัวอย่างกับการเลือกใช้นโยบายการบัญชี เรื่อง การรับรู้ภาระผูกพันผลประโยชน์ของพนักงาน ในช่วงที่มีการนำมาตรฐานการบัญชี ฉบับที่ 19 เรื่องผลประโยชน์ของพนักงาน มาใช้เป็นครั้งแรก 70

ตารางที่ 4.13 แสดงการเปรียบเทียบความแตกต่างเป็นรายคู่ด้านอัตราส่วนความสามารถในการชำระดอกเบี้ย จำแนกตามการเลือกใช้นโยบายการบัญชี ตามมาตรฐานการบัญชี ฉบับที่ 19 เรื่องผลประโยชน์ของพนักงาน ด้วยวิธี LSD 71

ตารางที่ 4.14 แสดงการเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยด้านอัตราการเติบโตของบริษัทของกลุ่มตัวอย่างกับการเลือกใช้นโยบายการบัญชี เรื่อง การรับรู้ภาระผูกพันผลประโยชน์ของพนักงาน ในช่วงที่มีการนำมาตรฐานการบัญชี ฉบับที่ 19 เรื่องผลประโยชน์ของพนักงาน มาใช้เป็นครั้งแรก 72

ตารางที่ 4.15 แสดงการเปรียบเทียบความแตกต่างเป็นรายคู่ด้านอัตราการเพิ่มของรายได้จากการขาย จำแนกตามการเลือกใช้นโยบายการบัญชี ตามมาตรฐานการบัญชี ฉบับที่ 19 เรื่องผลประโยชน์ของพนักงาน ด้วยวิธี LSD 73

ตารางที่ 4.16 สรุปผลการเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยของลักษณะของบริษัทในด้านต่างๆ ของกลุ่มตัวอย่างกับการเลือกใช้นโยบายการบัญชี ตามมาตรฐานการบัญชีฉบับที่ 19 เรื่องผลประโยชน์ของพนักงาน 74

สารบัญภาพ

หน้า

ภาพที่ 1.1 กรอบแนวคิดในการศึกษา 5

บทที่ 1
บทนำ

1. ความเป็นมาและความสำคัญของเรื่องที่ศึกษา

ในการตัดสินใจทางธุรกิจ ข้อมูลทางบัญชีนับว่ามีความสำคัญอย่างยิ่ง เนื่องจากเป็นข้อมูลที่สามารถใช้ในการประกอบการตัดสินใจในการลงทุน การให้กู้ยืม หรือการให้เครดิตแก่ลูกหนี้การค้าในการซื้อขายสินค้าหรือให้บริการของแต่ละบริษัท ดังนั้น งบการเงินจึงจัดทำขึ้นโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อให้ข้อมูลเกี่ยวกับฐานะการเงิน ผลการดำเนินงาน กระแสเงินสด และการเปลี่ยนแปลงฐานะการเงินของบริษัท ซึ่งเป็นประโยชน์ต่อผู้ใช้งบการเงินในการตัดสินใจเชิงเศรษฐกิจ นอกจากข้อมูลทางบัญชีให้ประโยชน์ต่อการตัดสินใจของนักลงทุน ผู้ถือหุ้น ผู้ให้กู้ เจ้าหนี้ รวมทั้งหน่วยงานรัฐบาลที่มีหน้าที่กำกับดูแล และสาธารณชนแล้ว งบการเงินยังสะท้อนให้เห็นถึงประสิทธิภาพการทำงานของฝ่ายบริหาร ดังนั้น ผู้บริหารของบริษัทจึงต้องตัดสินใจในการเลือกใช้นโยบายการบัญชีที่เหมาะสม และเป็นประโยชน์ต่องบการเงินของบริษัท จึงเห็นได้ว่าข้อมูลทางบัญชีจึงมีความสำคัญต่อผู้ใช้งบการเงินในการนำเอาข้อมูลทางบัญชีมาใช้ในการประกอบการตัดสินใจในเรื่องต่างๆ เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดและตรงตามความต้องการ

ด้วยเหตุผลที่ข้อมูลทางบัญชีมีความสำคัญอย่างมากต่อผู้ใช้งบการเงิน บริษัทจึงต้องจัดทำงบการเงินที่มีลักษณะเชิงคุณภาพ ได้แก่ ความเข้าใจได้ ความเกี่ยวข้องกับการตัดสินใจ ความเชื่อถือได้ และการเปรียบเทียบกันได้ ดังนั้น การจัดทำบัญชีสำหรับธุรกิจในแต่ละอุตสาหกรรมจึงต้องเลือกวิธีปฏิบัติทางบัญชีที่แตกต่างกันไปตามความเหมาะสม เพื่อให้ข้อมูลที่รายงานในงบการเงินถูกต้องตามที่ควร มีความเที่ยงธรรม และสะท้อนผลการดำเนินงานที่แท้จริงของบริษัท ซึ่งจะช่วยให้ผู้ใช้งบการเงินสามารถนำข้อมูลทางบัญชีไปใช้ตัดสินใจเชิงเศรษฐกิจได้ และถึงแม้ว่างบการเงินของธุรกิจในแต่ละกลุ่มอุตสาหกรรมจะจัดทำขึ้นตามมาตรฐานการบัญชีก็ตาม แต่ก็ยังมีความแตกต่างกันทั้งนี้เนื่องจากมาตรฐานการบัญชีหลายฉบับที่สภาวิชาชีพบัญชีในพระบรมราชูปถัมภ์ประกาศใช้ ได้กำหนดทางเลือกวิธีปฏิบัติทางบัญชีไว้หลายทางเลือก ซึ่งแต่ละทางเลือกจะส่งผลกระทบต่องบการเงินที่แตกต่างกัน และอาจทำให้กำไรสุทธิที่แสดงในงบการเงินแตกต่างกัน นอกจากนี้การเลือกใช้นโยบายการบัญชีของบริษัทยังขึ้นอยู่กับดุลยพินิจของฝ่ายบริหารซึ่งเป็นผู้ตัดสินใจเลือกใช้นโยบายการบัญชีที่ทำให้งบการเงินแสดงข้อมูลที่มีความเกี่ยวข้องกับการ

ตัดสินใจ และเชื่อถือได้ ดังนั้น ผู้บริหารของบริษัทจึงต้องใช้ดุลยพินิจในการเลือกใช้นโยบายการบัญชีที่เหมาะสมจากทางเลือกหลายทางเลือกตามที่มาตรฐานการบัญชีกำหนด หรือตามหลักการบัญชีที่รับรองทั่วไป และสอดคล้องกับอุตสาหกรรมของบริษัท ทั้งนี้เพื่อให้รายงานทางการเงินแสดงฐานะการเงิน ผลการดำเนินงาน กระแสเงินสด และการเปลี่ยนแปลงฐานะการเงินของบริษัทโดยถูกต้องตามที่ควร และได้จัดทำขึ้นตามหลักการบัญชีที่รับรองทั่วไป

จากการประกาศเปลี่ยนแปลงมาตรฐานการบัญชีของสภาวิชาชีพบัญชี ในพระบรมราชูปถัมภ์ ในปี พ.ศ. 2552 และให้มีผลบังคับใช้ในปี พ.ศ. 2554 นับว่าเป็นการเปลี่ยนแปลงครั้งใหญ่ของวงการบัญชี ซึ่งมาตรฐานการบัญชีหลายฉบับเป็นมาตรฐานที่ออกมาใช้แล้วและนำมาปรับปรุงให้ใกล้เคียงกับมาตรฐานการบัญชีและรายงานทางการเงินระหว่างประเทศ และนับว่าเป็นการเปลี่ยนแปลงที่เหมาะสมกับการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจประเทศไทยที่กำลังจะเข้าสู่ประชาคมอาเซียนในปี พ.ศ. 2558 ซึ่งในการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงมาตรฐานการบัญชีหลายฉบับนั้น มีทั้งที่ปรับปรุงแก้ไขใหม่และการออกฉบับใหม่ที่ไม่เคยมีมาก่อน ทั้งนี้มาตรฐานการบัญชีฉบับที่ 19 เรื่อง ผลประโยชน์ของพนักงาน เป็นการออกมาตรฐานการบัญชีที่ไม่เคยมีมาก่อนในประเทศไทย โดยผลบังคับใช้ส่วนใหญ่จะเริ่มกับบริษัทที่มีส่วนได้เสียสาธารณะและบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ซึ่งมาตรฐานการบัญชีฉบับนี้ได้กำหนดหลักการบัญชีเกี่ยวกับผลประโยชน์พนักงาน ทั้งผลประโยชน์ระยะสั้นและผลประโยชน์ระยะยาวของพนักงาน กล่าวคือ บริษัทต้องทยอยบันทึกภาระหนี้สินและค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับผลประโยชน์ของพนักงานในทุกรอบระยะเวลาบัญชีตั้งแต่วันที่พนักงานเริ่มทำงานให้กับบริษัท แทนวิธีการบันทึกบัญชีเดิมที่จะบันทึกค่าใช้จ่ายครั้งเดียวในรอบระยะเวลาบัญชีที่มีการจ่ายเงินจริงเท่านั้น ซึ่งตามหลักการบัญชีใหม่จึงเป็นการกระจายค่าใช้จ่ายออกไปตามช่วงเวลาที่พนักงานได้ทำงานให้กับบริษัท เพื่อให้สอดคล้องกันระหว่างค่าใช้จ่ายที่บริษัทจ่ายให้กับพนักงานกับผลงานของพนักงานที่บริษัทได้รับ ทำให้งบการเงินที่ได้บันทึกภาระหนี้สินในงบแสดงฐานะการเงิน และบันทึกค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับพนักงานในงบกำไรขาดทุนสะท้อนข้อเท็จจริงมากขึ้น

ดังนั้น ปีที่เริ่มใช้มาตรฐานการบัญชี ฉบับที่ 19 เรื่อง ผลประโยชน์ของพนักงานเป็นครั้งแรก ในปี 2554 บริษัทต้องคำนวณย้อนหลังตั้งแต่วันที่พนักงานแต่ละคนเริ่มทำงาน (Past Services) จนถึงวันที่เริ่มบังคับใช้มาตรฐานฉบับนี้ ซึ่งภาระหนี้สินที่ต้องบันทึกเพิ่มจะมากหรือน้อยย่อมขึ้นอยู่กับจำนวนพนักงานและอายุของพนักงานที่บริษัทมีอยู่ เพื่อบรรเทาผลกระทบที่เกิดขึ้นกับงบการเงินอย่างมีสาระสำคัญในปีที่มีการเริ่มใช้มาตรฐานการบัญชีฉบับนี้เป็นครั้งแรก สภาวิชาชีพบัญชีในพระบรมราชูปถัมภ์ได้กำหนดทางเลือกวิธีปฏิบัติทางบัญชีกรณีหนี้สินในช่วงการ

เปลี่ยนแปลงมากกว่าหนี้สินที่จะรับรู้ ณ วันที่เดียวกันตามนโยบายการบัญชีเดิมของบริษัท บริษัทต้องเลือกแนวทางที่จะเพิ่มหนี้สินตามโครงการผลประโยชน์โดยเพิกถอนไม่ได้ ไว้ 4 แนวทางคือ

1) รับรู้เป็นค่าใช้จ่ายเข้างบกำไรขาดทุนเบ็ดเสร็จ ปี พ.ศ. 2554 ทั้งจำนวนโดยทันที ตามมาตรฐานการบัญชี ฉบับที่ 8 (ปรับปรุง 2552) เรื่อง นโยบายการบัญชี การเปลี่ยนแปลงประมาณการทางบัญชี และข้อผิดพลาด หมายถึง ให้บริษัทสามารถรับรู้เป็นค่าใช้จ่ายทั้งจำนวน ซึ่งจะส่งผลให้มีค่าใช้จ่ายผลประโยชน์ของพนักงานเพิ่มขึ้น ในงบกำไรขาดทุนเบ็ดเสร็จ ปี 2554 และมีประมาณการหนี้สินผลประโยชน์ของพนักงานเพิ่มขึ้นในงบแสดงฐานะการเงิน ปี 2554 เพิ่มขึ้นด้วยจำนวนเดียวกัน นอกจากนี้การรับรู้เป็นค่าใช้จ่ายทั้งจำนวนอาจมีผลให้กำไรต่อหุ้นสำหรับปี 2554 ลดลงอย่างมีสาระสำคัญ

2) ทยอยรับรู้เป็นค่าใช้จ่ายตามวิธีเส้นตรงภายในระยะเวลา 5 ปีนับจากวันที่นำมาตรฐานการบัญชีนี้มาใช้ การทยอยรับรู้ค่าใช้จ่ายดังกล่าวมีผลให้ค่าใช้จ่ายผลประโยชน์ของพนักงานที่จะแสดงเป็นกำไรขาดทุนเพิ่มขึ้น ตั้งแต่ปี 2554 - 2558 และมีประมาณการหนี้สินผลประโยชน์ของพนักงานเพิ่มขึ้นในงบแสดงฐานะการเงิน ตั้งแต่ปี 2554 – 2558 เช่นเดียวกัน วิธีการรับรู้ดังกล่าวอาจมีผลทำให้กำไรต่อหุ้นสำหรับปี 2554 – 2558 ลดลง

3) รับรู้ส่วนเพิ่มดังกล่าวโดยปรับกับกำไรสะสม ณ วันต้นงวดของรอบระยะเวลาบัญชี ปี พ.ศ. 2554 (เฉพาะกรณีที่บริษัทนำมาตรฐานการบัญชีฉบับนี้มาใช้เป็นครั้งแรกในปี พ.ศ. 2554) หมายถึง นำไปลดกำไรสะสมต้นงวดของปี 2554 ด้วยวิธีการรับรู้ดังกล่าวส่งผลให้กำไรสะสมในงบแสดงฐานะการเงินลดลงตั้งแต่วันที่ 1 มกราคม 2554 ซึ่งทำให้งบการเงินปี 2554 และ 2553 เปรียบเทียบกันไม่ได้ เนื่องจากใช้นโยบายการบัญชีเรื่องผลประโยชน์ของพนักงานที่แตกต่างกัน

4) รับรู้ส่วนเพิ่มดังกล่าวโดยใช้วิธีปรับย้อนหลัง โดยการรับรู้ค่าใช้จ่ายผลประโยชน์พนักงานกับกำไรสะสมต้นงวดปี 2553 ด้วยวิธีการรับรู้ดังกล่าวมีผลทำให้กำไรสะสมในงบแสดงฐานะการเงินลดลงตั้งแต่วันที่ 1 มกราคม 2553

เมื่อบริษัทนำมาตรฐานการบัญชีฉบับนี้มาใช้เป็นครั้งแรก บริษัทอาจมีหนี้สินในช่วงการเปลี่ยนแปลงมากกว่าหนี้สินที่จะรับรู้ ณ วันที่เดียวกันตามนโยบายการบัญชีเดิมของบริษัทอย่างมีสาระสำคัญ ดังนั้น การใช้วิธีปฏิบัติทางบัญชีที่แตกต่างกันย่อมส่งผลกระทบต่อผลการดำเนินงานและฐานะการเงินของบริษัทแตกต่างกัน ทำให้ผู้ใช้งบการเงินไม่สามารถนำงบการเงินของแต่ละบริษัทมาเปรียบเทียบกันได้ โดยเฉพาะอย่างยิ่งบริษัทในกลุ่มอุตสาหกรรมเดียวกัน ซึ่งกลุ่มอุตสาหกรรมทรัพยากร ที่ประกอบด้วยหมวดธุรกิจพลังงานและสาธารณูปโภค และหมวดธุรกิจเหมืองแร่ เป็นกลุ่มอุตสาหกรรมขนาดใหญ่ และมีมูลค่าเงินลงทุนสูง การจัดทำงบการเงินโดยใช้นโยบายการบัญชีที่แตกต่างกันย่อมก่อให้เกิดผลกระทบที่แตกต่างกัน นอกจากนี้ผลจากการบังคับ

ใช้มาตรฐานการบัญชีฉบับที่ 19 เรื่อง ผลประโยชน์ของพนักงาน ย่อมส่งผลกระทบต่อบริษัทต่างๆ อย่างมาก โดยเฉพาะธุรกิจทรัพยากรที่มีการใช้แรงงานจำนวนมาก หรือต้องมีพนักงานจำนวนมากในการดำเนินธุรกิจเพื่อให้ประสบความสำเร็จ จึงทำให้บริษัทมีจำนวนค่าใช้จ่ายผลประโยชน์ของพนักงานค่อนข้างสูงตามไปด้วย ซึ่งหากบริษัทเลือกใช้นโยบายการบัญชีตามทางเลือกที่มาตรฐานกำหนดให้ถือปฏิบัติได้แตกต่างกันย่อมส่งผลกระทบต่องบการเงินของบริษัทที่แตกต่างกันไปด้วย ดังนั้น จำนวนค่าใช้จ่ายผลประโยชน์ของพนักงานดังกล่าวย่อมมีผลต่อการตัดสินใจเลือกใช้นโยบายการบัญชีตามที่มาตรฐานกำหนดให้เป็นทางเลือกดังกล่าว

จากเหตุผลดังกล่าวข้างต้น ผู้ศึกษาจึงสนใจศึกษาว่าบริษัทในกลุ่มอุตสาหกรรมทรัพยากรที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ซึ่งเป็นบริษัทที่มีส่วนได้เสียสาธารณะมีการเลือกใช้นโยบายการบัญชี ตามข้อกำหนดของมาตรฐานการบัญชี ฉบับที่ 19 เรื่อง ผลประโยชน์ของพนักงานแตกต่างกันหรือไม่ รวมถึงการศึกษาว่า บริษัทที่มีลักษณะของบริษัทที่แตกต่างกันมีการใช้นโยบายการบัญชี แตกต่างกันหรือไม่

2. วัตถุประสงค์ของการศึกษา

2.1 เพื่อศึกษาการใช้นโยบายการบัญชีตามมาตรฐานการบัญชี ฉบับที่ 19 เรื่อง ผลประโยชน์ของพนักงาน ของบริษัทในกลุ่มอุตสาหกรรมทรัพยากรที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย

2.2 เพื่อเปรียบเทียบการใช้นโยบายการบัญชีตามมาตรฐานการบัญชี ฉบับที่ 19 เรื่อง ผลประโยชน์ของพนักงาน ของบริษัทในกลุ่มอุตสาหกรรมทรัพยากรที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย จำแนกตามลักษณะของบริษัท

3. กรอบแนวคิดการศึกษา

กรอบแนวคิดการศึกษาค้นคว้าอิสระเรื่อง การใช้นโยบายการบัญชีตามมาตรฐานการบัญชี ฉบับที่ 19 เรื่อง ผลประโยชน์ของพนักงาน ของบริษัทในกลุ่มอุตสาหกรรมทรัพยากรที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ได้กำหนดกรอบแนวคิดในการศึกษา ดังนี้

3.1 ตัวแปรอิสระ (Independent Variable) คือ ปัจจัยที่คาดว่าจะมีความสัมพันธ์กับการใช้นโยบายการบัญชีตามมาตรฐานการบัญชีฉบับที่ 19 เรื่อง ผลประโยชน์ของพนักงาน คือ ลักษณะของบริษัท ได้แก่

3.1.1 ขนาดของบริษัท

3.1.2 สภาพคล่องของบริษัท

3.1.3 ความสามารถในการดำเนินงานของบริษัท

3.1.4 ความสามารถในการทำกำไรของบริษัท

3.1.5 นโยบายการจัดหาเงินของบริษัท

3.1.6 อัตราการเติบโตของบริษัท

3.2 ตัวแปรตาม (Dependent Variable) ได้แก่ การใช้นโยบายการบัญชีตามมาตรฐานการบัญชีฉบับที่ 19 เรื่อง ผลประโยชน์ของพนักงาน แสดงดังแผนภาพที่ 1.1

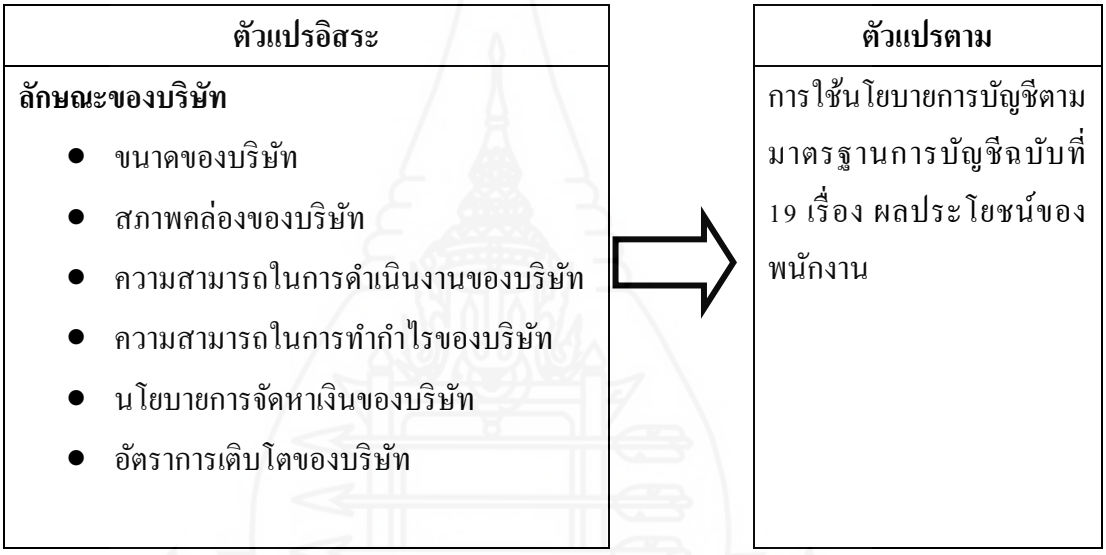

ภาพที่ 1.1 แผนภูมิแสดงกรอบแนวคิดในการศึกษาเรื่องการใช้นโยบายการบัญชีตามมาตรฐานการบัญชี ฉบับที่ 19 เรื่อง ผลประโยชน์ของพนักงาน ของบริษัทในกลุ่มอุตสาหกรรมทรัพยากรที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย

4. สมมติฐานการศึกษา

4.1 บริษัทในกลุ่มอุตสาหกรรมทรัพยากรที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ที่มีขนาดของบริษัท สภาพคล่องของบริษัท ความสามารถในการดำเนินงาน ความสามารถในการทำกำไร นโยบายการจัดหาเงินของบริษัท และอัตราการเติบโต ที่แตกต่างกันเลือกใช้นโยบายการบัญชีที่แตกต่างกัน

4.2 บริษัทที่มีขนาดแตกต่างกัน เลือกใช้นโยบายการบัญชี เรื่อง การรับรู้ภาระผูกพันผลประโยชน์ของพนักงาน ในช่วงที่มีการนำมาตรฐานการบัญชี ฉบับที่ 19 เรื่อง ผลประโยชน์ของพนักงานของบริษัท มาใช้เป็นครั้งแรก แตกต่างกัน

4.3 บริษัทที่มีสภาพคล่องของบริษัท แตกต่างกัน เลือกใช้นโยบายการบัญชี เรื่อง การรับรู้ภาระผูกพันผลประโยชน์ของพนักงาน ในช่วงที่มีการนำมาตรฐานการบัญชี ฉบับที่ 19 เรื่อง ผลประโยชน์ของพนักงานของบริษัท มาใช้เป็นครั้งแรก แตกต่างกัน

4.4 บริษัทที่มีความสามารถในการดำเนินงานของบริษัท แตกต่างกัน เลือกใช้นโยบายการบัญชี เรื่อง การรับรู้ภาระผูกพันผลประโยชน์ของพนักงาน ในช่วงที่มีการนำมาตรฐานการบัญชี ฉบับที่ 19 เรื่อง ผลประโยชน์ของพนักงานของบริษัท มาใช้เป็นครั้งแรก แตกต่างกัน

4.5 บริษัทที่มีความสามารถในการทำกำไรของบริษัท แตกต่างกัน เลือกใช้นโยบายการบัญชี เรื่อง การรับรู้ภาระผูกพันผลประโยชน์ของพนักงาน ในช่วงที่มีการนำมาตรฐานการบัญชี ฉบับที่ 19 เรื่อง ผลประโยชน์ของพนักงานของบริษัท มาใช้เป็นครั้งแรก แตกต่างกัน

4.6 บริษัทที่มีนโยบายการจัดหาเงินของบริษัท แตกต่างกัน เลือกใช้นโยบายการบัญชี เรื่อง การรับรู้ภาระผูกพันผลประโยชน์ของพนักงาน ในช่วงที่มีการนำมาตรฐานการบัญชี ฉบับที่ 19 เรื่อง ผลประโยชน์ของพนักงานของบริษัท มาใช้เป็นครั้งแรก แตกต่างกัน

4.7 บริษัทที่มีอัตราการเติบโตของบริษัท แตกต่างกัน เลือกใช้นโยบายการบัญชี เรื่อง การรับรู้ภาระผูกพันผลประโยชน์ของพนักงาน ในช่วงที่มีการนำมาตรฐานการบัญชี ฉบับที่ 19 เรื่อง ผลประโยชน์ของพนักงานของบริษัท มาใช้เป็นครั้งแรก แตกต่างกัน

5. ขอบเขตของการศึกษา

การศึกษานโยบายการบัญชีตามมาตรฐานการบัญชี ฉบับที่ 19 เรื่อง ผลประโยชน์ของพนักงานของบริษัทในกลุ่มอุตสาหกรรมทรัพยากรที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย จำนวน 27 บริษัท โดยมีขอบเขตการศึกษา ดังนี้

5.1 ขอบเขตด้านประชากร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษา คือ บริษัทในกลุ่มอุตสาหกรรมทรัพยากรที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย จำนวน 27 บริษัท โดยศึกาลักษณะของบริษัทในด้านต่างๆ ได้แก่ ขนาดของบริษัท สภาพคล่องของบริษัท ความสามารถในการดำเนินงานของบริษัท ความสามารถในการทำกำไรของบริษัท นโยบายการจัดหาเงินของบริษัท และอัตราการเติบโตของบริษัท โดยศึกษาจากรายงานทางการเงินประจำปี 2554 ซึ่งประกอบด้วย งบแสดงฐานะการเงิน

งบกำไรขาดทุนเบ็ดเสร็จ งบแสดงการเปลี่ยนแปลงในส่วนของผู้ถือหุ้น หมายเหตุประกอบงบการเงิน และแบบแสดงรายการข้อมูล (56-1) ประจำปี 2554

5.2 ขอบเขตด้านตัวแปรในการศึกษา

5.2.1 ตัวแปรอิสระ (Independent Variable) คือ ลักษณะของบริษัท ได้แก่ ขนาดของบริษัท สภาพคล่องของบริษัท ความสามารถในการดำเนินงานความสามารถในการทำกำไร นโยบายการจัดหาเงินของบริษัท และอัตราการเติบโตของบริษัท

5.2.2 ตัวแปรตาม (Dependent Variable) ได้แก่ การใช้นโยบายการบัญชีตามมาตรฐานการบัญชีฉบับที่ 19 เรื่อง ผลประโยชน์ของพนักงาน

5.3 ขอบเขตด้านเวลา

ศึกษาการใช้นโยบายการบัญชีตามมาตรฐานการบัญชี ฉบับที่ 19 เรื่อง ผลประโยชน์ของพนักงานมาใช้เป็นครั้งแรกโดยศึกษาจากรายงานทางการเงินประจำปี 2554 ซึ่งประกอบด้วย งบแสดงฐานะการเงิน งบกำไรขาดทุนเบ็ดเสร็จ งบแสดงการเปลี่ยนแปลงในส่วนของผู้ถือหุ้น หมายเหตุประกอบงบการเงิน ประจำปี 2554

6. นิยามศัพท์เฉพาะ

6.1 นโยบายการบัญชี หมายถึง หลักการที่กำหนดโดยเฉพาะ หลักเกณฑ์ หรือวิธีปฏิบัติทางบัญชีตามมาตรฐานการบัญชีฉบับที่ 19 เรื่องผลประโยชน์ของพนักงานที่เกี่ยวกับการวัดมูลค่ารายการที่แสดงในงบการเงิน

6.2 การเลือกใช้นโยบายการบัญชี หมายถึง ทางเลือกตามมาตรฐานการบัญชีฉบับที่ 19 เรื่องผลประโยชน์ของพนักงานในการวัดมูลค่ารายการที่แสดงในงบการเงิน วิธีการบันทึก และการเปิดเผยข้อมูลทางการบัญชีที่มาตรฐานการบัญชีได้กำหนดทางเลือกปฏิบัติไว้มากกว่าหนึ่งวิธี ซึ่งบริษัทสามารถเลือกใช้วิธีปฏิบัติทางการบัญชีที่เหมาะสมกับบริษัท และเมื่อบริษัทเลือกวิธีใดบริษัทต้องนำนโยบายการบัญชีนั้นมาถือปฏิบัติอย่างสม่ำเสมอ กับรายการค้า เหตุการณ์หรือสถานการณ์อื่นทางบัญชีที่มีลักษณะคล้ายกัน

6.3 ผลประโยชน์ของพนักงาน หมายถึง สิ่งตอบแทนทุกรูปแบบที่บริษัทให้เพื่อแลกเปลี่ยนกับบริการที่ได้รับจากพนักงาน

6.4 บริษัท หมายถึง บริษัทในกลุ่มอุตสาหกรรมทรัพยากร ที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย จำนวน 27 บริษัท

6.5 ขนาดของบริษัท หมายถึง จำนวนทุนจดทะเบียนที่ชำระแล้ว กับค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับพนักงาน

6.6 สภาพคล่องของบริษัท หมายถึง ความสามารถในการเปลี่ยนสินทรัพย์หมุนเวียนให้เป็นเงินสดเพื่อนำไปชำระหนี้สินหมุนเวียน โดยใช้อัตราส่วนเงินทุนหมุนเวียนในการวัด

6.7 ความสามารถในการดำเนินงาน หมายถึง ความมีประสิทธิภาพในการบริหารทรัพยากรของบริษัท โดยใช้อัตราหมุนเวียนของสินทรัพย์รวม และระยะเวลาในการชำระหนี้ในการวัด

6.8 ความสามารถในการทำกำไร หมายถึง ประสิทธิภาพในการบริหารงานของบริษัทว่าสามารถดำเนินงานให้บรรลุเป้าหมายของบริษัท โดยใช้อัตราอัตรากำไรก่อนหักภาษีต่อสินทรัพย์ทั้งหมด และอัตราผลตอบแทนผู้ถือหุ้นในการวัด

6.9 นโยบายการจัดหาเงิน หมายถึง ความสามารถในการชำระหนี้ของบริษัท โดยใช้อัตราส่วนหนี้สินต่อส่วนของผู้ถือหุ้น และอัตราส่วนความสามารถชำระดอกเบี้ยในการวัด

6.10 อัตราการเติบโต หมายถึง ประสิทธิภาพในการบริหารงานของผู้บริหารของบริษัทว่ามีแนวโน้มที่บริษัทจะเติบโตต่อไปในอนาคต โดยใช้อัตราการเพิ่มของรายได้จากการขาย และอัตราการเพิ่มของกำไรสุทธิ

7. ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

7.1 ทำให้ผู้ใช้งบการเงินได้ทราบถึงการเลือกใช้นโยบายการบัญชีตามมาตรฐานการบัญชีฉบับที่ 19 เรื่อง ผลประโยชน์ของพนักงาน ที่ถือปฏิบัติในช่วงการเปลี่ยนแปลง ของบริษัทในกลุ่มอุตสาหกรรมทรัพยากรที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย

7.2 ทำให้ผู้ใช้งบการเงินทราบถึงความแตกต่างของลักษณะของบริษัทในด้านต่างๆ ได้แก่ ได้แก่ ขนาดของบริษัท สภาพคล่องของบริษัท ความสามารถในการดำเนินงานของบริษัท ความสามารถในการทำกำไรของบริษัท นโยบายการจัดหาเงินของบริษัท และอัตราการเติบโตของบริษัท ของบริษัทในกลุ่มอุตสาหกรรมทรัพยากรที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยกับการเลือกใช้นโยบายการบัญชีตามมาตรฐานการบัญชีฉบับที่ 19 เรื่อง ผลประโยชน์ของพนักงาน

7.3 เพื่อเป็นแนวทางให้กับผู้ใช้งบการเงิน นำมาใช้ประกอบการวิเคราะห์เชิงคุณภาพและวิเคราะห์งบการเงินได้อย่างถูกต้อง และสามารถนำไปใช้ประกอบการตัดสินใจเชิงเศรษฐกิจให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น

บทที่ 2
วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

การศึกษาค้นคว้า เรื่อง การใช้นโยบายการบัญชีตามมาตรฐานการบัญชี ฉบับที่ 19 เรื่อง ผลประโยชน์ของพนักงานของบริษัทในกลุ่มอุตสาหกรรมทรัพยากรที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ผู้ศึกษาได้ศึกษา แนวคิด ทฤษฎี เอกสารทางวิชาการและผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเพื่อเป็นกรอบในการศึกษา ดังนี้

1. ความหมายของนโยบายการบัญชี
2. แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการเลือกใช้นโยบายการบัญชี
3. มาตรฐานการบัญชี ฉบับที่ 19 เรื่อง ผลประโยชน์ของพนักงาน
4. กลุ่มอุตสาหกรรมทรัพยากรที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย
5. การวิเคราะห์อัตราส่วนทางการเงิน
6. ผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1. ความหมายของนโยบายการบัญชี

ในการดำเนินธุรกิจ ทุกๆกิจการจำเป็นต้องตัดสินใจเลือกใช้นโยบายการบัญชี เพื่อบันทึกรายการบัญชีและจัดเตรียมรายงานทางการเงิน ซึ่งการเลือกนโยบายการบัญชีควรอยู่ในกรอบของหลักการบัญชีที่รับรองทั่วไป และเป็นที่ยอมรับอย่างแพร่หลาย การเลือกใช้นโยบายการบัญชีขึ้นอยู่กับฝ่ายบริหารของกิจการที่จะนำไปใช้อย่างเหมาะสมในแต่ละสถานการณ์ เพื่อให้รายงานทางการเงินแสดงฐานะการเงินและผลการดำเนินงานที่แท้จริง

สภาวิชาชีพบัญชี ในพระบรมราชูปถัมภ์ ให้ความหมายนโยบายการบัญชี หมายถึง หลักการ หลักเกณฑ์ ประเพณีปฏิบัติ กฎ และวิธีปฏิบัติที่เฉพาะที่กิจการนำมาใช้ในการจัดทำ และการนำเสนองบการเงิน

นิพันธ์ เห็นโชคชัยชนะ และศิลปพร ศรีจั่นเพชร (2554: 3-31)ให้ความหมายนโยบายการบัญชี หมายถึง มาตรฐานการบัญชีที่กำหนดเฉพาะเรื่อง และวิธีการใช้มาตรฐานการบัญชี ซึ่งผู้บริหารของบริษัทได้ใช้ดุลพินิจในการเลือกวิธีปฏิบัติทางการบัญชีแล้วเห็นว่าเหมาะสมที่สุดสำหรับสถานการณ์นั้นๆ เพื่อแสดงฐานะการเงิน ผลการดำเนินงาน กระแสเงินสด และการ

เปลี่ยนแปลงฐานะการเงินของบริษัทโดยถูกต้องตามที่ควร และได้จัดทำขึ้นตามหลักการบัญชีที่รับรองทั่วไป

ศศิวิมล มีอำพล (2554: 6-1) ให้ความหมายนโยบายการบัญชี หมายถึง หลักการที่กำหนดโดยเฉพาะ หลักเกณฑ์ ประเพณีปฏิบัติ กฎเกณฑ์หรือวิธีปฏิบัติที่กิจการใช้ในการจัดทำ และนำเสนองบการเงิน ซึ่งฝ่ายบริหารของบริษัทต้องกำหนดนโยบายการบัญชีที่ทำให้งบการเงินเป็นไปตามข้อกำหนดทุกข้อในมาตรฐานการบัญชี และในกรณีที่ไม่มีข้อกำหนดระบุไว้เป็นการเฉพาะ ฝ่ายบริหารต้องกำหนดนโยบายการบัญชีเพื่อที่จะนำเสนองบการเงินที่แสดงฐานะการเงิน ผลการดำเนินงานของบริษัทอย่างเที่ยงธรรม มีความเป็นกลาง ไม่ลำเอียง ยึดหลักความระมัดระวัง มีความครบถ้วนในทุกกรณีที่รายการมีนัยสำคัญ และต้องให้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์ต่อผู้ใช้งบการเงินในการนำข้อมูลมาใช้ประกอบการตัดสินใจเชิงเศรษฐกิจ

จากที่กล่าวมาข้างต้น นโยบายการบัญชี หมายถึง หลักการที่กำหนดโดยเฉพาะ หลักเกณฑ์ หรือวิธีปฏิบัติทางบัญชีตามมาตรฐานการบัญชีฉบับที่ 19 เรื่องผลประโยชน์ของพนักงานที่เกี่ยวกับการวัดมูลค่ารายการที่แสดงในงบการเงิน วิธีปฏิบัติทางการบัญชีในการบันทึกบัญชี และการเปิดเผยข้อมูลทางบัญชี ที่ผู้บริหารของบริษัทได้ใช้ดุลยพินิจในการเลือกวิธีปฏิบัติทางการบัญชีแล้วเห็นว่าเหมาะสมที่สุดสำหรับสถานการณ์นั้นๆ เพื่อแสดงฐานะการเงิน ผลการดำเนินงาน และการเปลี่ยนแปลงฐานะการเงินของบริษัทโดยถูกต้องตามที่ควร และได้จัดทำขึ้นตามหลักการบัญชีที่รับรองทั่วไป

2. แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการเลือกใช้นโยบายการบัญชี

Walton and Aert (อ้างถึงใน ณัฐวุฒิ ดันติเศรษฐ, 2547) ได้ให้ความหมายว่า การเลือกใช้นโยบายการบัญชี หมายถึง ทางเลือกหรือกฎทางการบัญชีที่คนเชื่อกันว่า วัดได้แม่นยำที่สุด หรือวิธีปฏิบัติทางการบัญชี ซึ่งมีทางเลือกไว้หลายทางเลือก เช่น ในการปฏิบัติจริงอาจมีกฎหรือหลักเกณฑ์แต่ไม่มีทางเลือก หรือมีกฎเกณฑ์และมีทางเลือก 2-3 ทางเลือก แต่ในทางปฏิบัติจริงอาจจะไม่มีกฎเกณฑ์แต่ให้อำนาจในการตัดสินใจเอง

Mukherjce and Hanif (อ้างถึงใน ทิพวรรณ แซ่ล่อ ,2548) ได้ให้ความหมายว่า วิธีปฏิบัติทางการบัญชี หมายถึง วิธีปฏิบัติในการรับรู้รายการ การวัดมูลค่ารายการทางการบัญชี เช่นการรับรู้หนี้สินที่อาจเกิดขึ้น โดยแสดงไว้เป็นส่วนหนึ่งในหมายเหตุประกอบงบการเงิน ซึ่งจะแสดงรายการในเรื่องของความไม่แน่นอนของรายการทางการบัญชีที่อาจจะเกิดขึ้น

การเลือกใช้และการปฏิบัติตามนโยบายการบัญชี ตามมาตรฐานการบัญชีฉบับที่ 8 (ปรับปรุง 2552) เรื่อง นโยบายการบัญชี การเปลี่ยนแปลงประมาณการทางบัญชีและข้อผิดพลาด กำหนดให้ ฝ่ายบริหารต้องใช้ดุลยพินิจในการเลือกใช้นโยบายการบัญชีที่ส่งผลให้ข้อมูลในงบการเงินมีความเกี่ยวข้องกับการตัดสินใจเชิเศรษฐกิจของผู้ใช้งบการเงิน มีความน่าเชื่อถือ โดยทำให้งบการเงินของกิจการแสดงฐานะการเงิน ผลการดำเนินงาน และกระแสเงินสดของกิจการอย่างเที่ยงธรรม สะท้อนเนื้อหาเชิงเศรษฐกิจของรายการค้า เหตุการณ์หรือสถานการณ์อื่น มีความเป็นกลาง จัดทำขึ้นตามหลักความระมัดระวัง และมีความครบถ้วนในทุกส่วนที่มีสาระสำคัญ นโยบายการบัญชีหรือวิธีปฏิบัติทางบัญชีที่บริษัทนำมาใช้กับรายการค้า เหตุการณ์ หรือสถานการณ์อื่นทางบัญชีต้องเป็นไปตามข้อกำหนดของมาตรฐานการรายงานทางการเงินสำหรับเรื่องนั้น และบริษัทต้องเลือกใช้ และนำนโยบายการบัญชีมาถือปฏิบัติอย่างสม่ำเสมอกับรายการค้า เหตุการณ์ และสถานการณ์อื่นที่มีลักษณะคล้ายกัน เว้นแต่มาตรฐานรายงานทางการเงินได้กำหนดหรืออนุญาตเป็นการเฉพาะให้ใช้นโยบายการบัญชีที่แตกต่างกันได้สำหรับรายการแต่ละประเภท และกิจการต้องเลือกและนำนโยบายการบัญชีที่เหมาะสมมาถือปฏิบัติอย่างสม่ำเสมอสำหรับรายการแต่ละประเภท

การเปิดเผยนโยบายการบัญชี ตามมาตรฐานการบัญชีฉบับที่ 1 (ปรับปรุง 2552) เรื่อง การนำเสนองบการเงิน กำหนดให้บริษัทต้องเปิดเผยนโยบายการบัญชีที่บริษัทเลือกใช้ในหมายเหตุประกอบงบการเงิน ในหัวข้อสรุปนโยบายการบัญชีที่สำคัญ ในการตัดสินใจว่าบริษัทจะเปิดเผยนโยบายการบัญชีเรื่องใด ฝ่ายบริหารของบริษัทต้องพิจารณาว่าการเปิดเผยนั้นจะช่วยให้ผู้ใช้งบการเงินเข้าใจว่ารายการบัญชี เหตุการณ์อื่นๆ และสภาพการณ์ ได้สะท้อนให้เห็นถึงผลการดำเนินงานทางการเงิน และฐานะการเงินของบริษัทที่รายงาน การเปิดเผยให้เห็นถึงนโยบายการบัญชีที่ฝ่ายบริหารเลือกใช้จะ มีประโยชน์มากต่อผู้ใช้งบการเงิน โดยเฉพาะอย่างยิ่งหากนโยบายการบัญชีที่ฝ่ายบริหารเลือกวิธีปฏิบัตินั้นเลือกจากทางเลือกหลายทางที่มาตรฐานการรายงานทางการเงินอนุญาตให้ใช้ได้

จากที่กล่าวมาข้างต้น การเลือกใช้นโยบายการบัญชี หมายถึง ทางเลือกตามมาตรฐานการบัญชีฉบับที่ 19 เรื่องผลประโยชน์ของพนักงานในการวัดมูลค่ารายการที่แสดงในงบการเงิน วิธีการบันทึก และการเปิดเผยข้อมูลทางการบัญชีที่มาตรฐานการบัญชีได้กำหนดทางเลือกปฏิบัติไว้มากกว่าหนึ่งวิธี ซึ่งบริษัทสามารถเลือกใช้วิธีปฏิบัติทางการบัญชีที่เหมาะสมกับบริษัท และเมื่อบริษัทเลือกวิธีใดบริษัทต้องนำนโยบายการบัญชีนั้นมาถือปฏิบัติอย่างสม่ำเสมอ กับรายการค้า เหตุการณ์หรือสถานการณ์อื่นทางบัญชีที่มีลักษณะคล้ายกัน ดังนั้น การตัดสินใจของผู้บริหารในการเลือกวิธีปฏิบัติทางการบัญชีเป็นนโยบายการบัญชีของกิจการจะช่วยให้ผู้บริหารเลือกนโยบายการบัญชีที่จะทำให้ได้ตัวเลขตามที่ต้องการ ซึ่งการเลือกนโยบายการบัญชีดังกล่าวมีผลต่อคุณภาพ

ในการแสดงรายการทางการเงิน หากผู้ใช้งบการเงินมองว่างบการเงินของกิจการขาดความน่าเชื่อถือ เนื่องจากการเลือกใช้นโยบายการบัญชีที่ไม่เหมาะสม ย่อมส่งผลกระทบต่อความเชื่อมั่นของผู้ลงทุนหรือผู้มีส่วนได้เสียของกิจการ ดังนั้น ผู้บริหารของกิจการจึงต้องใช้ดุลยพินิจในการเลือกใช้นโยบายการบัญชีที่เหมาะสมจากทางเลือกหลายทางเลือกตามที่มาตรฐานการบัญชีกำหนด หรือตามหลักการบัญชีที่รับรองทั่วไป และสอดคล้องกับอุตสาหกรรมของกิจการ ทั้งนี้เพื่อให้รายงานทางการเงินแสดงฐานะการเงิน ผลการดำเนินงาน กระแสเงินสด และการเปลี่ยนแปลงฐานะการเงินของบริษัทโดยถูกต้องตามที่ควร และได้จัดทำขึ้นตามหลักการบัญชีที่รับรองทั่วไป

3. มาตรฐานการบัญชี ฉบับที่ 19 เรื่อง ผลประโยชน์ของพนักงาน

3.1 ความหมายผลประโยชน์ของพนักงาน

สภาวิชาชีพบัญชี ในพระบรมราชูปถัมภ์ ได้ให้ความหมายผลประโยชน์ของพนักงาน หมายถึง สิ่งตอบแทนทุกรูปแบบที่กิจการให้เพื่อแลกเปลี่ยนกับบริการที่ได้รับจากพนักงาน

สำนักงานคณะกรรมการกำกับและส่งเสริมการประกอบธุรกิจประกันภัย ได้ให้ความหมาย ผลประโยชน์พนักงาน หมายถึง ผลประโยชน์ทุกรูปแบบที่กิจการให้แก่พนักงานเพื่อแลกเปลี่ยนกับบริการที่ได้รับจากพนักงาน ซึ่งกิจการมีภาระผูกพันที่ต้องจ่ายให้แก่พนักงาน

กรมพัฒนาธุรกิจการค้าได้ให้ความหมาย ภาระผูกพันผลประโยชน์พนักงานไว้ในคำชี้แจงกรมพัฒนาธุรกิจการค้า เรื่อง กำหนดรายการย่อที่ต้องมีในงบการเงิน พ.ศ. 2554 หมายถึง หนี้สินตามโครงการผลประโยชน์พนักงาน ตามที่กำหนดในมาตรฐานการบัญชี ฉบับที่ 19 เรื่อง ผลประโยชน์พนักงาน หรือประมาณการหนี้สินสำหรับผลประโยชน์พนักงานตามมาตรฐานการรายงานทางการเงินสำหรับกิจการที่ไม่มีส่วนได้เสียสาธารณะ

จากที่กล่าวมาข้างต้นผลประโยชน์ของพนักงาน หมายถึง สิ่งตอบแทนทุกรูปแบบที่กิจการให้เพื่อแลกเปลี่ยนกับบริการที่ได้รับจากพนักงาน

3.2 นิยามศัพท์

มาตรฐานการบัญชีฉบับที่ 19 เรื่องผลประโยชน์ของพนักงาน ได้ให้คำนิยามศัพท์ไว้ ดังนี้

3.2.1 ผลประโยชน์ของพนักงาน หมายถึง สิ่งตอบแทนทุกรูปแบบที่กิจการให้เพื่อแลกเปลี่ยนกับบริการที่ได้รับจากพนักงาน

3.2.2 ผลประโยชน์ระยะสั้นของพนักงาน หมายถึง ผลประโยชน์ของพนักงาน (ที่มิใช่ผลประโยชน์เมื่อเลิกจ้าง) ซึ่งมีกำหนดจ่ายชำระภายใน 12 เดือน นับจากวันสิ้นงวดที่พนักงานได้ให้บริการ

3.2.3 ผลประโยชน์หลังออกจากงาน หมายถึง ผลประโยชน์ของพนักงาน (ที่มิใช่ผลประโยชน์เมื่อเลิกจ้าง) ซึ่งมีการจ่ายหลังจากการจ้างงานสิ้นสุดลง

3.2.4 โครงการผลประโยชน์หลังออกจากงาน หมายถึง ข้อตกลงที่เป็นทางการหรือไม่เป็นทางการที่บริษัทตกลงที่จะจ่ายผลประโยชน์หลังออกจากงานให้แก่พนักงานตั้งแต่หนึ่งรายขึ้นไป

3.2.5 โครงการสมทบเงินที่กำหนดไว้ หมายถึง โครงการผลประโยชน์หลังออกจากงานที่กิจการจ่ายเงินสมทบในจำนวนที่แน่นอนให้แก่กิจการที่แยกต่างหาก (กองทุน) และไม่มีภาระผูกพันตามกฎหมาย หรือภาระผูกพันจากการอนุมานที่ต้องจ่ายเงินสมทบอีก หากกองทุนไม่สามารถดำรงสินทรัพย์เพียงพอที่จะจ่ายผลประโยชน์ของพนักงานทั้งหมดที่เกี่ยวข้องกับการให้บริการของพนักงานในงวดปัจจุบันและงวดก่อน

3.2.6 ผลประโยชน์ระยะยาวอื่นของพนักงาน หมายถึง ผลประโยชน์ของพนักงาน (ที่ไม่ใช่ผลประโยชน์หลังออกจากงานและผลประโยชน์เมื่อเลิกจ้าง) ซึ่งไม่ได้ถึงกำหนดจ่ายชำระภายใน 12 เดือนนับจากวันสิ้นงวดที่พนักงานได้ให้บริการที่เกี่ยวข้อง

3.2.7 ผลประโยชน์เมื่อเลิกจ้าง หมายถึง ผลประโยชน์ของพนักงานที่จะจ่ายซึ่งเป็นผลจากข้อใดข้อหนึ่งต่อไปนี้

1) การตัดสินใจของกิจการที่จะเลิกจ้างพนักงานก่อนวันเกษียณอายุตามปกติ

2) การตัดสินใจของพนักงานที่ยอมรับจะออกจากงานโดยสมัครใจเพื่อแลกเปลี่ยนกับผลประโยชน์จากเรื่องดังกล่าว

3.2.8 ผลกำไรขาดทุนจากการประมาณตามหลักคณิตศาสตร์ประกันภัย ประกอบด้วย

1) การปรับปรุงจากประสบการณ์ (ผลกระทบของความแตกต่างระหว่างข้อสมมติเดิมที่ใช้ในการประมาณการตามหลักคณิตศาสตร์ประกันภัยกับสิ่งที่ได้เกิดขึ้นจริง)

2) ผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงข้อสมมติที่ใช้ในการประมาณการตามหลักคณิตศาสตร์ประกันภัย

3.2.9 ข้อสมมติในการประมาณการตามหลักคณิตศาสตร์ประกันภัย หมายถึง ประมาณการที่ดีที่สุดของบริษัทเกี่ยวกับตัวแปรที่จะกำหนดต้นทุนขั้นสุดท้ายของผลประโยชน์หลังออกจากงานที่ให้พนักงาน ซึ่งประกอบด้วย ข้อสมมุติด้านประชากรศาสตร์เกี่ยวกับลักษณะใน

อนาคตของพนักงานปัจจุบัน และอดีตพนักงาน ที่มีสิทธิได้รับผลประโยชน์ เช่น อัตราการเสียชีวิต อัตราการหมุนเวียนของพนักงาน การทุพพลภาพ และการเกษียณอายุก่อนกำหนด และข้อสมมติทางการเงิน เช่น อัตราคิดลดระดับเงินเดือน และผลประโยชน์ในอนาคต

3.2.10 ต้นทุนบริการปัจจุบัน หมายถึง ส่วนเพิ่มของมูลค่าปัจจุบันของภาระผูกพันของผลประโยชน์ที่เกิดจากบริการที่พนักงานได้ให้บริการในงวดปัจจุบัน

3.2.11 ต้นทุนบริการในอดีต หมายถึง การเปลี่ยนแปลงของมูลค่าปัจจุบันของภาระผูกพันตามโครงการผลประโยชน์สำหรับบริการที่พนักงานได้ให้บริการในงวดก่อน ซึ่งส่วนเพิ่มนี้เกิดขึ้นในงวดปัจจุบันจากการเริ่มจัดตั้งเป็นครั้งแรกหรือการเปลี่ยนแปลงของผลประโยชน์หลังออกจากงานหรือผลประโยชน์ระยะยาวอื่นของพนักงาน

3.3 การรับรู้

มาตรฐานการบัญชีฉบับนี้ กำหนดให้ผลประโยชน์ของพนังงาน แบ่งออกเป็น 4 ประเภท ดังนี้

3.3.1 ผลประโยชน์ระยะสั้นสำหรับพนักงาน (Short-term Benefits) แบ่งออกเป็น

1) ผลประโยชน์พนักงานที่เป็นตัวเงิน ได้แก่ เงินเดือน และค่าจ้าง เงินสมทบกองทุนประกันสังคม เงินที่บริษัทจ่ายสำหรับการลาหยุดพักผ่อนประจำปี รวมถึงการลาป่วย เงินส่วนแบ่งกำไร และโบนัส (ภายในระยะเวลา 12 เดือน นับจากวันสิ้นงวด)

2) ผลประโยชน์พนักงานที่ไม่เป็นตัวเงิน ได้แก่ ค่ารักษาพยาบาล ค่ายานพาหนะ ค่าที่พัก ค่าสินค้าหรือบริการที่บริษัทให้เปล่าหรือให้ในลักษณะอุดหนุน

3.3.2 ผลประโยชน์หลังออกจากงาน (Post-employment Benefits) เช่น ผลประโยชน์อื่นเมื่อออกจากงาน บำนาญ ค่าเบี้ยประกันชีวิต และค่ารักษาพยาบาลพนักงานหลังออกจากงาน

3.3.3 ผลประโยชน์ระยะยาวอื่นของพนักงาน (Other Long-term Employee Benefits) เช่น ผลประโยชน์จากการทำงานครบ 50 ปี ผลประโยชน์ที่จ่ายสำหรับการหยุดทำงาน ผลประโยชน์อื่นที่จ่ายให้พนักงานจากการทำงานเป็นระยะเวลานาน

3.3.4 ผลประโยชน์เมื่อเลิกจ้าง (Termination Benefits) เช่น ผลประโยชน์ที่ได้จ่ายให้พนักงานเนื่องจากบริษัทยกเลิกการจ้างงานก่อนวันปลดเกษียณตามปกติ และการตัดสินใจของพนักงานที่สมัครใจออกจากงานเพื่อแลกเปลี่ยนกับผลประโยชน์ที่จะได้รับ

ในการค้นคว้าอิสระครั้งนี้ สนใจศึกษาเฉพาะนโยบายการบัญชีที่เกี่ยวกับผลประโยชน์หลังออกจากงาน ในหัวข้อโครงการผลประโยชน์ ที่มาตรฐานการบัญชีฉบับที่ 19 กำหนดทางเลือกปฏิบัติไว้มากกว่าหนึ่งวิธี สำหรับการรับรู้ภาระผูกพันผลประโยชน์ของพนักงานในช่วงที่มีการนำมาตรฐานการบัญชีฉบับนี้มาใช้เป็นครั้งแรก มีรายละเอียด ดังนี้

3.3.5 ผลประโยชน์หลังออกจากงาน

ผลประโยชน์หลังออกจากงานเป็นภาระผูกพันที่นายจ้างจะต้องจ่ายหรือจัดหาผลประโยชน์ให้แก่พนักงานตามที่ตกลงกัน ซึ่งสามารถจัดประเภทได้ ดังนี้

1) โครงการสมทบเงิน (Defined Contribution Plan)

บริษัทจะรับรู้เพียงจำนวนเงินที่ตกลงจะจ่ายสมทบเข้ากองทุนในแต่ละรอบบัญชี ดังนั้น จำนวนผลประโยชน์หลังออกจากงานที่พนักงานได้รับจะกำหนดจากจำนวนเงินที่บริษัทจ่ายสมทบ (พนักงานอาจร่วมสะสมด้วย) รวมทั้งผลตอบแทนการลงทุนที่เกิดจากเงินสมทบ พนักงานจึงอาจได้รับความเสี่ยงจากการประมาณการตามหลักคณิตศาสตร์ประกันภัยในกรณีผลประโยชน์น้อยกว่าที่คาดการณ์ไว้ และความเสี่ยงจากการลงทุนในกรณีสินทรัพย์ที่นำไปลงทุนไม่เพียงพอต่อการจ่ายผลประโยชน์จะตกอยู่กับพนักงาน บริษัทจึงไม่ต้องประมาณการตามหลักคณิตศาสตร์ประกันภัย และไม่ต้องวัดมูลค่าด้วยอัตราคิดลด เนื่องจากภาระผูกพันไม่เกิน 12 เดือน

2) โครงการผลประโยชน์ (Defined Benefit Plan)

เป็นโครงการผลประโยชน์ที่ยังไม่ได้เกิดขึ้นทันที บริษัทต้องมีการประมาณการตามหลักคณิตศาสตร์ประกันภัยเพื่อกำหนดมูลค่า และภาระผูกพันที่บริษัทจะต้องจ่ายให้พนักงานในอนาคตภายใต้โครงการนี้นายจ้างจึงมีความเสี่ยงที่เกี่ยวข้องกับความรับผิดชอบ และมีภาระหน้าที่ที่ต้องจ่ายให้แก่พนักงานปัจจุบัน และอดีต เนื่องจากบริษัทจะต้องมีภาระผูกพันเป็นระยะเวลานานเกินกว่า 12 เดือน และต้องวัดมูลค่าของภาระผูกพันด้วยอัตราคิดลด

บริษัทอาจจะมีการจัดตั้งกองทุนหรือไม่ได้จัดตั้งกองทุน ซึ่งบริษัทได้มีการจ่ายเงินสมทบบางส่วนหรือทั้งหมด ผลประโยชน์ที่พนักงานจะได้รับเงินในอนาคตจากสินทรัพย์และการสร้างรายได้ของกองทุนอาจจะได้รับไม่เพียงพอต่อภาระผูกพันในอนาคต ทำให้บริษัทจะต้องรับความเสี่ยงจากการประมาณการตามหลักคณิตศาสตร์ประกันภัยรวมถึงความเสี่ยงของกองทุนนั้น

มาตรฐานการบัญชีฉบับนี้กำหนดให้บริษัทรับรู้รายการ การวัดมูลค่า และการแสดงรายการในงบแสดงฐานะการเงิน งบกำไรขาดทุนเบ็ดเสร็จ และการเปิดเผยข้อมูลในหมายเหตุประกอบงบการเงิน โดยมีหลักเกณฑ์ที่สำคัญ ดังนี้

1) บริษัทต้องบันทึกบัญชีทั้งจากภาระผูกพันทางกฎหมาย และจากภาระผูกพันจากการอนุมานใดๆ ที่เกิดขึ้นจากการดำเนินงานของบริษัท

2) บริษัทต้องกำหนดมูลค่าปัจจุบันของภาระผูกพันของผลประโยชน์ที่กำหนดไว้ และมูลค่ายุติธรรมของสินทรัพย์โครงการอย่างเพียงพอโดยจำนวนเงินที่บริษัทรับรู้ในงบการเงินจะต้องไม่แตกต่างอย่างเป็นสาระสำคัญจากจำนวนที่สามารถกำหนดได้ ณ วันสิ้นรอบระยะเวลารายงาน

3) บริษัทจะต้องถือเป็นผลประโยชน์ของพนักงานในงวดที่พนักงานได้มีการปฏิบัติงาน ตามสูตรการคิดคำนวณผลประโยชน์ของโครงการ เว้นแต่การให้บริการของพนักงานในปีต่อๆ มาได้นำไปสู่ระดับผลประโยชน์ของพนักงานที่สูงขึ้นกว่าปีก่อนๆ อย่างมีสาระสำคัญ

4) บริษัทจะต้องใช้วิธีคิดลดที่ได้ประมาณการแต่ละหน่วยไว้ เพื่อวัดมูลค่าปัจจุบันของภาระผูกพันตามโครงการผลประโยชน์ และต้นทุนการให้บริการในปัจจุบัน

5) บริษัทจะต้องใช้ข้อสมมติการประมาณการตามหลักคณิตศาสตร์ประกันภัยที่มีความเป็นกลาง และที่เหมาะสมเกี่ยวกับตัวแปรด้านประชากรศาสตร์ เช่น อัตราการหมุนเวียนของพนักงาน อัตราการเสียชีวิต และตัวแปรทางการเงิน เช่น เงินเดือน และค่ารักษาพยาบาลที่จะเพิ่มขึ้นในอนาคตรวมถึงการเปลี่ยนแปลงผลประโยชน์บางประการของภาครัฐ

6) บริษัทจะต้องกำหนดอัตราคิดลดโดยอ้างอิงผลตอบแทนตามตลาด ณ วันสิ้นรอบระยะเวลารายงานของหุ้นกู้ภาคเอกชนที่มีอันดับความน่าเชื่อถืออยู่ในระดับคุณภาพดี (ถ้าในประเทศที่ตลาดหุ้นกู้ของภาคเอกชนมีขนาดไม่ใหญ่เพียงพอ ให้ใช้พันธบัตรรัฐบาล) ให้ใช้สกุลเงิน และเงื่อนไขที่มีความสอดคล้องกับสกุลเงิน และเงื่อนไขของภาระผูกพันผลประโยชน์หลังออกจากงาน

7) บริษัทต้องหักมูลค่ายุติธรรมของสินทรัพย์โครงการออกจากจำนวนภาระผูกพันยกมาสิทธิที่จะได้รับชดเชยที่ไม่มีคุณสมบัติเพียงพอที่จะเป็นสินทรัพย์โครงการให้ปฏิบัติในลักษณะเดียวกับสินทรัพย์โครงการ ยกเว้นสิทธิเหล่านั้นแสดงเป็นสินทรัพย์แยกต่างหากแทนที่จะนำไปหักออกจากภาระผูกพัน

8) บริษัทต้องจำกัดจำนวนยกไปของสินทรัพย์ไม่ให้เกินผลรวมสุทธิของต้นทุนบริการในอดีตที่ยังไม่ได้รับรู้ และผลขาดทุนจากการประมาณการตามหลักคณิตศาสตร์ประกันภัยที่ยังไม่รับรู้บวกด้วยมูลค่าปัจจุบันของผลประโยชน์เชิงเศรษฐกิจที่อยู่ในรูปของการชดเชยเงินคืนให้จากโครงการหรือเงินสมทบแก่โครงการในอนาคตที่ลดลง

9) บริษัทจะต้องรับรู้ต้นทุนจากการบริการในอดีต ด้วยวิธีเส้นตรงตลอดระยะเวลาเฉลี่ยไว้จนกว่าผลประโยชน์ที่มีการปรับปรุงจะกลายเป็นผลประโยชน์ที่ได้รับเป็นสิทธิขาด

10) บริษัทจะต้องรับรู้ส่วนที่ระบุไว้ของผลสะสมสุทธิของกำไรขาดทุนจากการประมาณการตามหลักคณิตศาสตร์ประกันภัยที่เกินมูลค่าที่สูงกว่าระหว่าง

(1) ร้อยละ 10 ของมูลค่าปัจจุบันของภาระผูกพันของผลประโยชน์ที่ได้กำหนดไว้ (ก่อนหักสินทรัพย์โครงการ)

(2) ร้อยละ 10 ของมูลค่ายุติธรรมรวมของสินทรัพย์โครงการ

ส่วนของผลกำไร และขาดทุนจากการประมาณการตามหลักคณิตศาสตร์ประกันภัย ที่ต้องรับรู้ของแต่ละโครงการ ผลประโยชน์ที่กำหนดไว้ คือ ส่วนที่เกินร้อยละ 10 ของ

ช่วงจำนวนเงินที่ได้กำหนด ณ วันสิ้นรอบ ระยะเวลารายงานก่อนหน้าหารด้วยจำนวนอายุงานที่เหลืออยู่ถัวเฉลี่ย ที่คาดไว้ของพนักงานที่ได้เข้าร่วมโครงการ และมาตรฐานฉบับนี้อนุญาตให้ใช้วิธีการรับรู้ที่เร็วกว่าอย่างเป็นระบบ โดยใช้เกณฑ์เดียวกันทั้งผลกำไร และขาดทุน และใช้อย่างสม่ำเสมองวดต่องวด ด้วยการรับรู้ผลกำไร และขาดทุน จากการประมาณการตามหลักคณิตศาสตร์ประกันภัยทั้งหมดทันทีในกำไรขาดทุนหรือกำไรขาดทุนเบ็ดเสร็จอื่น

1) บริษัทต้องรับรู้ผลกำไรหรือขาดทุนจากการลดลงของขนาดโครงการ หรือการชำระเงินตามโครงการผลประโยชน์ที่กำหนดไว้เมื่อการลดลงของขนาดโครงการหรือมีการชำระเงินเกิดขึ้น

2) บริษัทจะต้องเปิดเผยข้อมูลที่ช่วยให้ผู้ใช้งบการเงินสามารถประเมินลักษณะโครงการผลประโยชน์ และผลกระทบทางการเงินของการเปลี่ยนแปลงของโครงการดังกล่าวในระหว่างรอบระยะเวลาบัญชี ดังนี้

(1) นโยบายการบัญชีของบริษัทสำหรับการรับรู้ผลกำไร และขาดทุนจากการประมาณการตามหลักคณิตศาสตร์ประกันภัย

(2) การกระทบยอดต้นงวด และปลายงวดของมูลค่าปัจจุบันของภาระผูกพัน ตามโครงการผลประโยชน์โดยแสดงแยกตามผลกระทบในระหว่างงวดที่เกิดจากรายการต่างๆ ได้แก่ ต้นทุนบริการปัจจุบัน ต้นทุนดอกเบี้ย จำนวนผู้ที่เข้าร่วมโครงการจ่ายสมทบ ผลกำไรและขาดทุนจากการประมาณตามหลักคณิตศาสตร์ประกันภัย ต้นทุนบริการในอดีต การลดขนาดโครงการลง

(3) ค่าใช้จ่ายทั้งหมดที่รับรู้ในกำไรหรือขาดทุนสำหรับรายการแต่ละรายการ ได้แก่ ต้นทุนบริการปัจจุบัน ต้นทุนดอกเบี้ย ผลตอบแทนที่คาดไว้จากสินทรัพย์โครงการ ผลกำไรขาดทุนจากการประมาณตามหลักคณิตศาสตร์ประกันภัย ต้นทุนบริการในอดีต

(4) จำนวนเงินทั้งหมดที่รับรู้ในกำไรขาดทุนเบ็ดเสร็จอื่นของรายการแต่ละรายการของผลกำไรขาดทุนจากการประมาณการตามหลักคณิตศาสตร์ประกันภัย

(5) ผลกำไร และขาดทุนสะสม จากการประมาณการตามหลักคณิตศาสตร์ประกันภัยที่รับรู้ในกำไรขาดทุนเบ็ดเสร็จอื่น สำหรับบริษัทที่รับรู้ผลกำไรขาดทุนจากการประมาณการตามหลักคณิตศาสตร์ประกันภัยในกำไรขาดทุนเบ็ดเสร็จอื่น

(6) ข้อสมมติหลักในการประมาณการตามหลักคณิตศาสตร์ประกันภัยที่ใช้ ณ วันสิ้นรอบระยะเวลารายงาน รวมทั้งอัตราคิดลด อัตราการเพิ่มของเงินเดือน อัตราแนวโน้มต้นทุนการรักษาพยาบาล

3.4 การวัดมูลค่า

เมื่อนำมาตรฐานฉบับนี้มาใช้ครั้งแรก บริษัทต้องกำหนดมูลค่าหนี้สินในช่วงการเปลี่ยนแปลงสำหรับโครงการผลประโยชน์ ณ วันนั้น โดย

1) มูลค่าปัจจุบันของภาระผูกพัน ณ วันที่นำมาตรฐานการบัญชีมาใช้

2) ลบด้วยมูลค่ายุติธรรมของสินทรัพย์โครงการ ณ วันที่ได้มีการนำมาตรฐานการบัญชีมาใช้ ซึ่งเป็นแหล่งที่จ่ายชำระภาระผูกพันของผลประโยชน์โดยตรง

3) ลบด้วยต้นทุนบริการในอดีตที่ต้องรับรู้ในงวดต่อไป

ถ้าหนี้สินในช่วงการเปลี่ยนแปลงมากกว่าหนี้สินที่จะรับรู้ ณ วันที่เดียวกันตามนโยบายบัญชีเดิมของกิจการ กิจการต้องเลือกแนวทางที่จะเพิ่มหนี้สินตามโครงการผลประโยชน์โดยเพิกถอนไม่ได้ ดังนี้

1) รับรู้โดยทันทีตามมาตรฐานการบัญชี ฉบับที่ 8 (ปรับปรุง 2552) เรื่อง นโยบายบัญชี การเปลี่ยนแปลงประมาณการทางบัญชี และข้อผิดพลาด หมายถึง รับรู้เป็นค่าใช้จ่ายทั้งจำนวน

2) รับรู้เป็นค่าใช้จ่ายตามวิธีเส้นตรงภายในระยะเวลา 5 ปีนับจากวันที่นำมาตรฐานการบัญชีนี้มาใช้

3) รับรู้ส่วนเพิ่มดังกล่าวโดยปรับกับกำไรสะสม ณ วันต้นงวดของรอบระยะเวลาบัญชีปี พ.ศ. 2554 (เฉพาะกรณีที่กิจการนำมาตรฐานการบัญชีฉบับนี้มาใช้เป็นครั้งแรกในปี พ.ศ. 2554)

4) รับรู้ส่วนเพิ่มดังกล่าวโดยใช้วิธีปรับย้อนหลัง

4. กลุ่มอุตสาหกรรมทรัพยากรที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย

4.1 ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย

ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย (The Stock Exchange of Thailand – SET) เป็นตลาดหลักทรัพย์ของประเทศไทย จัดตั้งขึ้นโดยพระราชบัญญัติตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย พ.ศ. 2517 อยู่ภายใต้การกำกับดูแลโดยสำนักงานคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ (ก.ล.ต.) เปิดทำการซื้อขายขึ้นอย่างเป็นทางการครั้งแรกในวันที่ 30 เมษายนพ.ศ. 2518 ทำหน้าที่เป็นตลาดรองเพื่อแลกเปลี่ยนซื้อขายตราสารทุน ของบริษัทต่างๆ ที่ขึ้นทะเบียนไว้ และเพื่อให้สามารถระดมเงินทุนเพิ่มเติมจากสาธารณะได้โดยสะดวก ปัจจุบันการดำเนินงานของตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย อยู่ภายใต้พระราชบัญญัติหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ พ.ศ. 2535

4.1.1 โครงสร้างการกำกับดูแลตลาดทุน

พระราชบัญญัติหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ พ.ศ. 2535 กำหนดให้การดำเนินงานของตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย อยู่ภายใต้การกำกับดูแลของคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ (ก.ล.ต.) และกำหนดอำนาจหน้าที่ให้คณะกรรมการตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย เป็นผู้กำหนดนโยบายและควบคุมการดำเนินงานของตลาดหลักทรัพย์ฯ

4.1.2 บทบาทตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย

ตามพระราชบัญญัติหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ พ.ศ. 2535 ตลาดหลักทรัพย์มีบทบาทสำคัญ ดังนี้

1) ทำหน้าที่เป็นศูนย์กลางการซื้อขายหลักทรัพย์จดทะเบียน และพัฒนาระบบต่างๆ ที่จำเป็นเพื่ออำนวยความสะดวกในการซื้อขายหลักทรัพย์

2) ดำเนินธุรกิจใดๆ ที่เกี่ยวข้องกับการซื้อขายหลักทรัพย์ เช่น การทำหน้าที่เป็นสำนักหักบัญชี (Clearing House) ศูนย์รับฝากหลักทรัพย์ นายทะเบียนหลักทรัพย์ หรือกิจกรรมอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง

3) การดำเนินธุรกิจอื่นๆ ที่ได้รับความเห็นชอบจากคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์

4.1.3 ลักษณะการดำเนินงานของตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย

1) เป็นนิติบุคคลที่จัดตั้งขึ้นตามพระราชบัญญัติตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย พ.ศ. 2517

2) ทำหน้าที่ส่งเสริมการออมและการระดมเงินทุนระยะยาวเพื่อการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศ และเป็นศูนย์กลางในการซื้อขายหลักทรัพย์และให้บริการที่เกี่ยวข้อง โดยไม่นำผลกำไรมาแบ่งปันกัน

3) สนับสนุนให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการเป็นเจ้าของกิจการธุรกิจและอุตสาหกรรมภายในประเทศ

4) เริ่มเปิดทำการซื้อขายหลักทรัพย์เป็นครั้งแรก เมื่อวันที่ 30 เมษายน 2518

5) ปัจจุบันดำเนินงานภายใต้พระราชบัญญัติหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ พ.ศ. 2535

6) การดำเนินงานหลัก ได้แก่ การรับหลักทรัพย์จดทะเบียนและดูแลการเปิดเผยข้อมูลของบริษัทจดทะเบียน การซื้อขายหลักทรัพย์และการกำกับดูแลการซื้อขายหลักทรัพย์ การกำกับดูแลบริษัทสมาชิกส่วนที่เกี่ยวข้องกับการซื้อขายหลักทรัพย์ ตลอดจนถึงการเผยแพร่ข้อมูลและการส่งเสริมความรู้ให้แก่ผู้ลงทุน

4.1.4 บทบาทต่อการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศ

1) ประโยชน์ต่อการจัดสรรเงินออมและการลงทุนในระยะยาว ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย เป็นสถาบันการเงินที่มีความสำคัญในตลาดทุนและตลาดการเงินไทย ทำหน้าที่เป็นศูนย์กลางในการซื้อขายหลักทรัพย์ และเป็นกลไกหรือตัวกลางในการระดมเงินออมหรือเงินทุนส่วนเกินจากภาคครัวเรือนมาจัดสรรสู่ภาคการผลิตที่ต้องการเงินทุน ทำให้การออมและการลงทุนเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ ผู้มีเงินออมมีแรงจูงใจในการออมและมีทางเลือกในการออมและการลงทุนเพิ่มมากขึ้น เมื่อเงินออมเข้าสู่ระบบการเงินผ่านกลไกตลาดทุนมากขึ้น ก็จะมีช่องทางและโอกาสในการระดมทุนระยะยาวในตลาดทุนเพิ่มขึ้นด้วย ทำให้การใช้ทรัพยากรหรือเงินออมเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ สนับสนุนการพัฒนาธุรกิจและระบบเศรษฐกิจโดยตรง

2) ประโยชน์ต่อการปรับโครงสร้างทางการเงินของธุรกิจ การระดมเงินทุนจากตลาดทุนโดยผ่านตลาดหลักทรัพย์ฯ เป็นอีกทางเลือกหนึ่งในการระดมทุนของธุรกิจต่างๆ นอกเหนือจากการกู้เงินจากสถาบันการเงินโดยทั่วไป ทำให้กิจการนั้นสามารถระดมเงินทุนระยะยาวเพื่อใช้ในการลงทุนและดำเนินธุรกิจได้ตามที่ต้องการ โดยไม่ต้องมีภาระจากดอกเบี้ยเงินกู้และสัดส่วนหนี้ที่เพิ่มขึ้นเมื่อเทียบกับส่วนของเจ้าของ

3) เปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมเป็นเจ้าของกิจการ การที่บริษัทจดทะเบียนสามารถระดมทุนผ่านตลาดทุน โดยการออกหลักทรัพย์และเสนอขายต่อผู้ถือหุ้นและผู้ลงทุนทั่วไปนั้น ถือเป็นโอกาสอันดีสำหรับผู้ลงทุนหรือผู้มีเงินออมที่จะได้มีส่วนร่วมเป็นเจ้าของกิจการต่างๆ ที่เสนอขายหลักทรัพย์ดังกล่าว

4) ช่วยขยายฐานภาษีของรัฐบาล เนื่องจากบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยและตลาดเอ็ม เอ ไอ เป็นกิจการที่มีการบริหารจัดการที่เป็นมาตรฐานและโปร่งใส มีระบบบัญชีที่ดีรวมทั้งมีการจัดทำงบการเงินและรายงานผลการดำเนินงานที่ถูกต้องและเป็นไปตามมาตรฐาน และมีการเปิดเผยข้อมูลไปยังผู้ลงทุนและผู้ที่เกี่ยวข้องอื่นๆ อย่างแพร่หลาย ซึ่งข้อมูลและรายงานทางการเงินดังกล่าวนอกจากจะเป็นประโยชน์ต่อผู้ลงทุนในการวิเคราะห์การลงทุนและเป็นประโยชน์ต่อเจ้าหน้าที่ของบริษัทในการวิเคราะห์การลงทุนและติดตามฐานะทางการเงินของธุรกิจแล้ว ยังเป็นประโยชน์ต่อหน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้องอีกด้วย โดยเป็นข้อมูลฐานภาษีที่ถูกต้องและจะช่วยให้การจัดเก็บภาษีที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานของบริษัทเป็นไปอย่างสะดวก ถูกต้องและครบถ้วนอีกด้วย

5) ช่วยลดภาระหนี้ต่างประเทศ การนำบริษัทเข้าจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์เพื่อต้องการระดมทุนนั้น นับเป็นการระดมเงินทุนโดยผ่านตลาดทุนในประเทศเพื่อธุรกิจภายในประเทศ เงินทุนที่บริษัทจดทะเบียนต่างๆ ระดมมาได้นั้น จะถูกใช้ไปในกระบวนการดำเนิน

ธุรกิจที่เกิดขึ้นในประเทศเป็นหลัก ไม่ว่าจะเป็นการลงทุนในธุรกิจประเภทใหม่หรือขยายกิจการ ดังนั้นตลาดหลักทรัพย์ฯ จึงทำหน้าที่เป็นกลไกสำคัญที่ช่วยตอบสนองความต้องการเงินทุนของธุรกิจภายในประเทศซึ่งนอกจากจากจะลดความต้องการกู้ยืมเงินจากสถาบันการเงินภายในประเทศแล้ว ยังช่วยลดความต้องการกู้ยืมเงินตราจากต่างประเทศได้อีกด้วย

6) เป็นดัชนีชี้การพัฒนาทางเศรษฐกิจของประเทศ ตลาดหลักทรัพย์ฯ เป็นทั้งแหล่งระดมทุนและแหล่งลงทุนที่มีประสิทธิภาพ ซึ่งเป็นที่สนใจของธุรกิจที่ต้องการเงินทุน และผู้ที่มีเงินออมที่ต้องการจะลงทุนรวมทั้งเป็นกลไกสำคัญในการระดมเงินทุนและจัดสรรเงินทุนระยะยาวให้แก่ภาคธุรกิจต่างๆ ซึ่งจะช่วยสนับสนุนตลาดทุนและระบบเศรษฐกิจโดยรวมของประเทศ ดังนั้นภาวะการซื้อขายหลักทรัพย์ในขณะนั้นๆ จะมีความสำคัญและสัมพันธ์กับทิศทางและแนวโน้มของพัฒนาการทางเศรษฐกิจ เนื่องจากกลไกตลาดทุนในขณะนั้นจะสะท้อนถึงความต้องการเพื่อการลงทุนของภาคการผลิตและความเชื่อมั่นของผู้ลงทุน ซึ่งอาจกล่าวได้ว่าพัฒนาการและภาวะของตลาดหลักทรัพย์ฯเป็นดัชนีชี้การพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศที่สำคัญประการหนึ่ง

4.2 ดัชนีราคากลุ่มอุตสาหกรรม และหมวดธุรกิจ

นอกเหนือไปจากดัชนีตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยซึ่งถูกคำนวณจากราคาหุ้นสามัญของทุกๆ บริษัทจดทะเบียนในกระดานหลักแล้ว ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยยังได้สร้างดัชนีราคากลุ่มอุตสาหกรรม และหมวดธุรกิจ ซึ่งคำนวณจากราคาหุ้นสามัญทั้งหมด ที่อยู่ในแต่ละกลุ่มหรือหมวดอุตสาหกรรม

ดัชนีราคากลุ่มอุตสาหกรรม ถูกนำมาใช้เป็นครั้งแรกในวันที่ 31 ธันวาคม พ.ศ. 2546 โดยมีระดับดัชนีเริ่มต้นที่ 100 จุด

ดัชนีราคารายกลุ่มอุตสาหกรรม เป็นดัชนีราคาหลักทรัพย์ที่ใช้สะท้อนการเคลื่อนไหวของหลักทรัพย์ที่อยู่ในภาคอุตสาหกรรมเดียวกัน

ดัชนีราคารายหมวดธุรกิจ เป็นดัชนีราคาหลักทรัพย์ที่ใช้สะท้อนการเคลื่อนไหวของหลักทรัพย์ที่มีพื้นฐานเดียวกัน

เกณฑ์การคำนวณ หลักการคำนวณเช่นเดียวกันกับการคำนวณดัชนีราคาหุ้นตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย

- คำนวณแบบถ่วงน้ำหนักด้วยมูลค่าหลักทรัพย์ตามราคาตลาด (Market Capitalization Weight)
- คำนวณโดยใช้หุ้นสามัญจดทะเบียนทุกตัวในแต่ละกลุ่มอุตสาหกรรม หรือแต่ละหมวดธุรกิจ
- ไม่นำหลักทรัพย์ที่ถูกขึ้นเครื่องหมาย SP เกิน 1 ปีมารวมในการคำนวณ

การปรับฐานการคำนวณ เช่นเดียวกันกับดัชนีราคา SET Index คือ เมื่อมีการเปลี่ยนแปลงมูลค่าของหลักทรัพย์ที่ใช้ในการคำนวณ เนื่องจากการเปลี่ยนแปลงจำนวนหุ้นของหลักทรัพย์ที่เป็นผลมาจากเหตุการณ์ต่างๆ และรวมทั้งเมื่อมีหลักทรัพย์ย้ายกลุ่มอุตสาหกรรมหรือย้ายหมวดธุรกิจ

4.2.1 กลุ่มอุตสาหกรรมในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย (SET)

ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ประกอบไปด้วย 8 กลุ่มอุตสาหกรรม และ 27 หมวดอุตสาหกรรมดังต่อไปนี้

ตารางที่ 2.1 แสดงโครงสร้างกลุ่มอุตสาหกรรมและหมวดธุรกิจ

ตลาด : SET * มีผลตั้งแต่ 4 มกราคม 2554

กลุ่มอุตสาหกรรม	หมวดธุรกิจ	
เกษตรและอุตสาหกรรมอาหาร (AGRO)	AGRI	ธุรกิจการเกษตร
	FOOD	อาหารและเครื่องดื่ม
สินค้าอุปโภคบริโภค (CONSUMP)	FASHION	แฟชั่น
	HOME	ของใช้ในครัวเรือนและสำนักงาน
	PERSON	ของใช้ส่วนตัวและเวชภัณฑ์
ธุรกิจการเงิน (FINCIAL)	BANK	ธนาคาร
	FIN	เงินทุนและหลักทรัพย์
	INSUR	ประกันภัยและประกันชีวิต
สินค้าอุตสาหกรรม (INDUS)	AUTO	ยานยนต์
	IMM	วัสดุอุตสาหกรรมและเครื่องจักร
	PAPER	กระดาษและวัสดุการพิมพ์
	PETRO	ปิโตรเคมีและเคมีภัณฑ์
	PKG	บรรจุภัณฑ์
	STEEL	เหล็ก

ตารางที่ 2.1 (ต่อ)

กลุ่มอุตสาหกรรม	หมวดธุรกิจ	
อสังหาริมทรัพย์และก่อสร้าง	CONMAT	วัสดุก่อสร้าง
(PROPCON)	PFUND	กองทุนรวมอสังหาริมทรัพย์
	PROP	พัฒนาอสังหาริมทรัพย์
ทรัพยากร (RESOURC)	ENERG	พลังงานและสาธารณูปโภค
	MINE	เหมืองแร่
บริการ (SERVICE)	COMM	พาณิชย์
	HELTH	การแพทย์
	MEDIA	สื่อและสิ่งพิมพ์
	PROF	บริการเฉพาะกิจ
	TOURISM	การท่องเที่ยวและสันทนาการ
	TRANS	ขนส่งและโลจิสติกส์
เทคโนโลยี (TECH)	ETRON	ชิ้นส่วนอิเล็กทรอนิกส์
	ICT	เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร

4.2.2 กลุ่มอุตสาหกรรมทรัพยากร

กลุ่มอุตสาหกรรมเกี่ยวกับการแสวงหา หรือจัดการทรัพยากรต่างๆ เช่น การผลิตและจัดสรรเชื้อเพลิง พลังงาน และการทำเหมืองแร่ เป็นต้น

Energy &Utilities (พลังงานและสาธารณูปโภค) ประกอบด้วยผู้ประกอบธุรกิจ ต่อไปนี้

1) ผู้ผลิต สำรวจ ขุดเจาะ กลั่น และตัวแทนจำหน่ายพลังงานธรรมชาติในรูปต่างๆ เช่น น้ำมันและก๊าซธรรมชาติ

2) ผู้ให้บริการสาธารณูปโภคต่างๆ เช่น ไฟฟ้า ประปา และแก๊ส Mining (เหมืองแร่)

3) ผู้สำรวจแร่ ทำเหมืองแร่ ถลุงแร่ และตัวแทนจำหน่ายแร่โดยแร่เหล่านี้เป็นแร่ธาตุต่างๆ ทั้งที่เป็นโลหะและอโลหะ แต่ไม่รวมถึงแร่ธาตุที่ให้พลังงาน

5. การวิเคราะห์อัตราส่วนทางการเงิน

การศึกษาครั้งนี้ ได้ใช้อัตราส่วนทางการเงินในการพิจารณาถึงลักษณะของบริษัท เนื่องจากอัตราส่วนทางการเงินสามารถนำมาใช้ในการเปรียบเทียบความเสี่ยง และผลตอบแทนของกิจการต่างๆ ที่มีขนาดแตกต่างกัน เนื่องจากอัตราส่วนทางการเงินของกิจการอยู่ในฐานเดียวกัน จึงสามารถเปรียบเทียบกันได้ แม้ว่ากิจการจะมีขนาดแตกต่างกันก็ตาม อัตราส่วนทางการเงินสามารถให้ข้อมูลเกี่ยวกับลักษณะของกิจการ ไม่ว่าจะเป็นลักษณะเชิงเศรษฐกิจ กลยุทธ์ในการแข่งขันของกิจการรวมถึงลักษณะการดำเนินงาน การลงทุน และการจัดหาเงินซึ่งเป็นลักษณะเฉพาะของกิจการ (นุชจรี พิเชฐกุล, 2553: 351)

ประมวลสาระชุดวิชา 32722 การบัญชีเพื่อการจัดการและการวางแผนภาษีอากร มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช (พ.ศ. 2551) กล่าวว่าการวิเคราะห์งบการเงินโดยอัตราส่วนทางการเงิน เป็นเครื่องมืออย่างหนึ่งในการวิเคราะห์งบการเงินที่นิยมใช้กัน ซึ่งเกิดจากการนำข้อมูลที่เป็นรายการบัญชีที่ปรากฏในงบดุลหรืองบกำไรขาดทุนมาเปรียบเทียบกันในลักษณะของอัตราส่วน ในการคำนวณอัตราส่วนทางการเงินมีหลายลักษณะ แต่อัตราส่วนที่นิยมใช้กัน มี 5 ประเภท คือ อัตราส่วนที่แสดงถึงสภาพคล่อง อัตราส่วนที่แสดงถึงประสิทธิภาพในการดำเนินงาน อัตราส่วนที่แสดงถึงโครงสร้างทางการเงิน อัตราส่วนที่แสดงถึงความสามารถในการทำกำไร และอัตราส่วนมูลค่าทางการตลาด โดยมีรายละเอียด ดังนี้

1) อัตราส่วนที่แสดงถึงสภาพคล่อง

อัตราส่วนนี้เป็นอัตราส่วนที่ใช้วัดสภาพคล่องของกิจการ หรือแสดงถึงความสามารถในการชำระหนี้สินระยะสั้นของกิจการ แสดงให้เห็นถึงความสามารถในการเปลี่ยนสินทรัพย์ที่ไม่ใช่เงินสดมาเป็นเงินสด การวัดสภาพคล่องนี้เป็นการวัดในระยะสั้นภายใน 1 ปี แบ่งได้ 3 อัตราส่วน ดังนี้

(1) อัตราส่วนเงินทุนหมุนเวียน

เป็นอัตราส่วนที่แสดงความสามารถในการชำระหนี้ระยะสั้นของกิจการ แสดงให้เห็นถึงความมั่นคงและความปลอดภัยของเจ้าหนี้ ตัวเลขที่ได้จากการคำนวณยิ่งมากแสดงว่ากิจการยิ่งมีสภาพคล่องสูง แสดงว่าภายในระยะเวลาสั้นๆ กิจการสามารถเปลี่ยนสินทรัพย์เป็นเงินสดได้เร็ว โดยทั่วไปอัตราส่วนนี้ควรจะมีค่ามากกว่า 1 จึงจะถือว่ากิจการมีความคล่องตัวที่ดี สูตรในการคำนวณ ได้แก่

$$\text{อัตราส่วนเงินทุนหมุนเวียน (เท่า)} = \frac{\text{สินทรัพย์หมุนเวียน}}{\text{หนี้สินหมุนเวียน}}$$

นอกจากนี้แบ่งได้เป็น 3 อัตราส่วน ดังนี้คือ

ก. อัตราส่วนเงินสด เป็นอัตราส่วนที่แสดงถึงความคล่องตัวและความสามารถในการชำระหนี้ สูตรในการคำนวณได้แก่

$$\text{อัตราส่วนเงินสด (เท่า)} = \frac{\text{เงินสด + เงินลงทุนชั่วคราว}}{\text{สินทรัพย์หมุนเวียน}}$$

ข. อัตราส่วนเงินทุนหมุนเวียนอย่างเร็ว เป็นอัตราส่วนที่แสดงถึงสภาพคล่องที่แท้จริงของกิจการ โดยตัดสินค้าคงเหลือและค่าใช้จ่ายล่วงหน้าออกก่อนการคำนวณ เพราะถือว่าทั้งสองรายการนั้นมีสภาพคล่องไม่สูง สามารถเปลี่ยนเป็นเงินสดได้ช้า สูตรในการคำนวณ ได้แก่

$$\text{อัตราส่วนเงินทุนหมุนเวียนอย่างเร็ว(เท่า)} = \frac{\text{สินทรัพย์หมุนเวียน – สินค้าคงเหลือ – ค่าใช้จ่ายล่วงหน้า}}{\text{หนี้สินหมุนเวียน}}$$

ค. วงจรการดำเนินงาน เป็นระยะเวลาที่แสดงให้ทราบว่าในแต่ละงวดบัญชีกิจการได้มีการซื้อวัตถุดิบ จนกระทั่งเปลี่ยนวัตถุดิบนั้นเป็นสินค้าสำเร็จรูป และขายแล้วเก็บเงินได้ต้องใช้เวลารวมทั้งสิ้นเท่าไหร่ สูตรในการคำนวณ ได้แก่

$$\text{วงจรการดำเนินงาน} = \text{ระยะเวลาก่อนสินค้าจำหน่าย + ระยะเวลาในการจำหน่ายสินค้าจนถึงระยะเวลาในการเก็บเงินจากลูกหนี้}$$

(2) อัตราการเคลื่อนไหวของเงินทุนหมุนเวียนสุทธิ เป็นอัตราส่วนทางการเงินที่แสดงถึงสภาพคล่องของกิจการ และความสามารถในการชำระหนี้ระยะสั้นของกิจการ โดยพิจารณาถึงเงินทุนหมุนเวียนจากการดำเนินงานว่าจะสามารถชำระหนี้ได้กี่ครั้ง สูตรในการคำนวณ ได้แก่

$$\text{อัตราการเคลื่อนไหวของเงินทุนหมุนเวียนสุทธิ (เท่า)} = \frac{\text{เงินทุนหมุนเวียนสุทธิ}}{\text{หนี้สินหมุนเวียน}}$$

(3) อัตราส่วนยอดขายต่อเงินทุนหมุนเวียนสุทธิ เป็นอัตราส่วนที่แสดงถึงการหมุนเวียนของเงินทุนหมุนเวียนต่อปี โดยการวิเคราะห์อัตรส่วนนี้จะต้องใช้ข้อมูลเปรียบเทียบในอดีตที่ผ่านมาหรือค่าเฉลี่ยของอุตสาหกรรม อัตราส่วนนี้ยิ่งสูงแสดงว่ากิจการสามารถขายได้มาก เงินทุนหมุนเวียนอาจมีน้อยเกินไป และอาจนำไปสู่การขาดสภาพคล่องของกิจการได้ สูตรในการคำนวณได้แก่

$$\text{อัตราส่วนยอดขายต่อเงินทุนหมุนเวียนสุทธิ(เท่า)} = \frac{\text{ขาย}}{\text{เงินทุนหมุนเวียนสุทธิ}}$$

2) อัตราส่วนที่แสดงถึงประสิทธิภาพในการดำเนินงาน

เป็นอัตราส่วนที่ใช้ในการวิเคราะห์ประสิทธิภาพในการดำเนินงานของกิจการเกี่ยวกับการใช้สินทรัพย์ต่างๆ เพื่อก่อให้เกิดรายได้สูงสุดต่อกิจการ แบ่งได้ 4 อัตราส่วน ดังนี้

(1) อัตราการหมุนเวียนของลูกหนี้

เป็นอัตราส่วนที่แสดงถึงความสามารถในการเก็บหนี้ของกิจการและความคล่องตัวของลูกหนี้ สูตรในการคำนวณ ได้แก่

$$\text{อัตราการหมุนเวียนของลูกหนี้ (รอบ)} = \frac{\text{ขายเชื่อสุทธิ}}{\text{ลูกหนี้เฉลี่ย}}$$

(2) อัตราการหมุนเวียนของสินค้า

เป็นอัตราส่วนที่แสดงถึงความสามารถในการเปลี่ยนสินค้าเป็นเงินสด หรือใช้จำนวนครั้งที่สินค้าคงเหลือได้ถูกขายไปในรอบระยะเวลา 1 ปี อัตราส่วนนี้ยิ่งสูงยิ่งมีการหมุนเวียนของสินค้ามาก และยังแสดงว่ากิจการมีสินค้าในระดับที่น่าพอใจหรือถือไว้มากเกินไป ซึ่งแสดงถึงประสิทธิภาพในการจัดการเกี่ยวกับสินค้าคงเหลือว่าดีเพียงใด ดังนั้น อัตราส่วนนี้จึงแสดงให้เห็นถึงประสิทธิภาพในการดำเนินงานของฝ่ายบริหารเกี่ยวกับสินค้าอีกด้วย สูตรในการคำนวณ ได้แก่

$$\text{อัตราการหมุนเวียนของสินค้า (รอบ)} = \frac{\text{ต้นทุนสินค้าขาย}}{\text{สินค้าคงเหลือเฉลี่ย}}$$

(3) อัตราการหมุนเวียนของสินทรัพย์ถาวร

เป็นอัตราส่วนที่ทำให้ทราบว่ากิจการมีการลงทุนในสินทรัพย์ถาวรและได้ประโยชน์จากสินทรัพย์นั้นได้อย่างเต็มที่หรือไม่ ถ้าอัตราส่วนนี้สูงแสดงว่ากิจการสามารถใช้สินทรัพย์ถาวรได้อย่างมีประสิทธิภาพสูง สูตรในการคำนวณ ได้แก่

$$\text{อัตราการหมุนเวียนของสินทรัพย์ถาวร (รอบ)} = \frac{\text{ขายรวมสุทธิ}}{\text{สินทรัพย์ถาวรสุทธิ}}$$

(4) อัตราการหมุนเวียนของสินทรัพย์รวม

เป็นอัตราส่วนที่แสดงถึงสมรรถภาพในการใช้สินทรัพย์ทั้งหมดของกิจการเพื่อก่อให้เกิดรายได้ ถ้าอัตราส่วนต่ำแสดงว่ากิจการมีสินทรัพย์บางอย่างเกินความต้องการ กิจการควรตัดจำหน่ายสินทรัพย์นั้นๆ และถ้าอัตราส่วนนี้สูงแสดงว่ากิจการสามารถใช้ประโยชน์จากสินทรัพย์ทั้งหมดได้อย่างมีประสิทธิภาพ สูตรในการคำนวณ ได้แก่

$$\text{อัตราการหมุนเวียนของสินทรัพย์รวม (รอบ)} = \frac{\text{ขายรวมสุทธิ}}{\text{สินทรัพย์รวมสุทธิ}}$$

3) อัตราส่วนที่แสดงถึงโครงสร้างทางการเงิน

เป็นอัตราส่วนทางการเงินที่แสดงถึงความสามารถในการชำระหนี้สินระยะยาวของกิจการ และเป็นการวิเคราะห์ที่เกี่ยวข้องสัมพันธ์กับสภาพคล่องของกิจการด้วย เพื่อแสดงถึงความเสี่ยงจากการใช้นโยบายจัดหาเงินทุนโดยการกู้ยืมของกิจการว่าก่อให้เกิดความเสี่ยงทางการเงินกับกิจการมากน้อยเพียงใด เพราะกิจการต้องรับภาระทั้งเงินต้นและดอกเบี้ยจ่ายตามระยะเวลาในสัญญาเงินกู้นั้นๆ นอกจากนี้ยังเป็นการวิเคราะห์ถึงความอยู่รอดของกิจการ เพื่อดูความมั่นคง ความปลอดภัยในการดำเนินงานต่อไป อัตราส่วนที่แสดงถึงโครงสร้างทางการเงินที่สำคัญแบ่งได้ 4 อัตราส่วน ดังนี้

(1) อัตราส่วนหนี้สินต่อสินทรัพย์รวม

เป็นการเปรียบเทียบหนี้สินทั้งหมดของกิจการกับเงินทุนทั้งหมดที่กิจการลงทุนไปในสินทรัพย์ ทั้งนี้เพื่อดูว่ากิจการมีสินทรัพย์ที่สามารถเปลี่ยนเป็นเงินสดได้เท่าไหร่ เมื่อเปรียบเทียบกับหนี้สิน สูตรในการคำนวณ ได้แก่

$$\text{อัตราส่วนหนี้สินต่อสินทรัพย์รวม (\%)} = \frac{\text{หนี้สินรวม}}{\text{สินทรัพย์รวม}}$$

(2) อัตราส่วนหนี้สินต่อส่วนของเจ้าของ

เป็นการเปรียบเทียบระหว่างหนี้สินทั้งหมดกับเงินทุนของส่วนของเจ้าของกิจการ ถ้าอัตราส่วนหนี้สูงแสดงว่ากิจการก่อหนี้สินมาก อาจมีความเสี่ยงทางการเงินได้ในอนาคต แต่ถ้าอัตราส่วนต่ำแสดงว่ากิจการมีเงินทุนมาก โครงสร้างทางการเงินค่อนข้างแข็งแรง สูตรในการคำนวณ ได้แก่

$$\text{อัตราส่วนหนี้สินต่อส่วนของเจ้าของ (\%)} = \frac{\text{หนี้สินรวม}}{\text{ส่วนของเจ้าของ}}$$

(3) อัตราส่วนส่วนของเจ้าของต่อสินทรัพย์รวม

เป็นการเปรียบเทียบระหว่างส่วนของเจ้าของทั้งหมดกับสินทรัพย์รวมของกิจการ ถ้าอัตราส่วนนี้ต่ำแสดงว่าเจ้าของกิจการมีสิทธิในสินทรัพย์รวมน้อย หรือได้รับประโยชน์จากสินทรัพย์รวมน้อย สูตรในการคำนวณ ได้แก่

$$\text{อัตราส่วนส่วนของเจ้าของต่อสินทรัพย์รวม (\%)} = \frac{\text{ส่วนของเจ้าของ}}{\text{สินทรัพย์รวม}}$$

(4) อัตราส่วนความสามารถในการชำระดอกเบี้ย

เป็นอัตราส่วนที่แสดงถึงความสามารถในการชำระหนี้ของกิจการจากการก่อหนี้สิน เป็นการแสดงถึงความมั่นคงทางการเงิน และเป็นเครื่องชี้ถึงความปลอดภัยของเจ้าหนี้ทั้งระยะสั้นและระยะยาวของกิจการที่จะได้รับเงินชำระคืน อัตราส่วนนี้แสดงให้เห็นว่ากิจการสามารถจ่ายดอกเบี้ยจากกำไรที่กิจการมีอยู่ได้เท่าใด ถ้าอัตราส่วนนี้สูงแสดงว่ากิจการมีความสามารถในการจ่ายดอกเบี้ยได้สูง สูตรในการคำนวณ ได้แก่

$$\text{อัตราส่วนความสามารถในการชำระดอกเบี้ย(\%)} = \frac{\text{กำไรก่อนหักดอกเบี้ยและภาษี}}{\text{ดอกเบี้ยจ่าย}}$$

4) อัตราส่วนที่แสดงถึงความสามารถในการทำกำไร

เป็นการวิเคราะห์ความสามารถในการทำกำไรของกิจการว่ามีมากเพียงใด และเป็นการวิเคราะห์ว่ากิจการสามารถนำเงินทุนที่ได้รับจากเจ้าหนี้หรือเจ้าของกิจการไปดำเนินการ และก่อให้เกิดผลประโยชน์ได้มากน้อยเพียงใด ซึ่งผลประโยชน์นี้ก็จะเป็นผลตอบแทนไปยังเจ้าหนี้ในรูปของดอกเบี้ยหรือเจ้าของกิจการในรูปของเงินปันผลในที่สุด แบ่งได้ 5 อัตราส่วน ดังนี้

(1) อัตราส่วนกำไรขั้นต้นต่อยอดขาย

เป็นอัตราส่วนที่แสดงถึงประสิทธิภาพในการดำเนินธุรกิจเกี่ยวกับนโยบายการผลิตและการกำหนดราคาขายสินค้าเพื่อทำกำไรอัตราส่วนนี้ยิ่งสูงยิ่งแสดงว่ากิจการมีความสามารถในการทำกำไรขั้นต้นจากยอดขายได้มาก สูตรในการคำนวณ ได้แก่

$$\text{อัตราส่วนกำไรขั้นต้นต่อยอดขาย (\%)} = \frac{\text{ขาย} - \text{ต้นทุนสินค้าขาย} \times 100}{\text{ขาย}}$$

(2) อัตรากำไรสุทธิ

เป็นอัตราส่วนที่วัดผลการดำเนินงานของกิจการเปรียบเทียบกับค่าขายว่าเป็นเท่าไร อัตราส่วนนี้ยิ่งสูงแสดงว่ากิจการมีความสามารถในการทำกำไรสุทธิจากค่าขายได้มาก สูตรในการคำนวณ ได้แก่

$$\text{อัตราส่วนกำไรสุทธิ (\%)} = \frac{\text{กำไรสุทธิ x 100}}{\text{ขาย}}$$

(3) อัตราผลตอบแทนของสินทรัพย์รวม

เป็นอัตราส่วนที่แสดงถึงประสิทธิภาพในการบริหารงานของฝ่ายบริหารของกิจการว่าสามารถบริหารสินทรัพย์รวมที่มีอยู่ให้ได้ผลตอบแทนมากเพียงใด อัตราส่วนนี้ยิ่งสูงแสดงว่าฝ่ายบริหารมีความสามารถใช้ประโยชน์จากสินทรัพย์ที่มีอยู่ได้อย่างมีประสิทธิภาพเต็มที่ ถ้าอัตราส่วนนี้ต่ำแสดงว่าฝ่ายบริหารควรต้องปรับปรุงการดำเนินงานเกี่ยวกับการใช้สินทรัพย์ให้ดีขึ้น สูตรในการคำนวณ ได้แก่

$$\text{อัตราผลตอบแทนของสินทรัพย์รวม (\%)} = \frac{\text{กำไรสุทธิ +ดอกเบี้ยจ่ายหลังภาษีx 100}}{\text{สินทรัพย์รวม}}$$

(4) อัตราผลตอบแทนของส่วนของเจ้าของ

เป็นอัตราส่วนที่แสดงให้เห็นว่าผู้ถือหุ้นหรือผู้เป็นเจ้าของกิจการควรจะได้รับผลตอบแทนจากการลงทุนในกิจการเท่าใด สูตรในการคำนวณ ได้แก่

$$\text{อัตราผลตอบแทนของส่วนของเจ้าของ (\%)} = \frac{\text{กำไรสุทธิ –เงินปันผลส่วนของหุ้นบุริมสิทธิ x 100}}{\text{ส่วนของผู้ถือหุ้น}}$$

(5) กำไรต่อหุ้น

เป็นอัตราส่วนที่ใช้วัดผลการดำเนินงานหรือความสามารถในการทำกำไรของกิจการ ซึ่งผู้ถือหุ้นมักจะสนใจอัตราส่วนนี้มาก ทั้งนี้เพื่อนำไปใช้กำหนดอัตราผลตอบแทนจากการลงทุน และเพื่อกำหนดอัตราส่วนแบ่งกำไรที่ควรได้รับ กำไรต่อหุ้นยิ่งสูงแสดงว่ากิจการมีความสามารถในการดำเนินงานมาก มีความเจริญเติบโตของธุรกิจสูง สูตรในการคำนวณ ได้แก่

$$\text{กำไรต่อหุ้น} = \frac{\text{กำไรสุทธิ – เงินปันผลส่วนของหุ้นบุริมสิทธิ}}{\text{จำนวนหุ้นสามัญที่ออกจำหน่าย}}$$

5) อัตราส่วนมูลค่าทางการตลาด

เป็นการวิเคราะห์ด้านการตลาดของกิจการว่ามีศักยภาพอย่างไร กิจการเป็นที่น่าสนใจในการลงทุนหรือไม่ ซึ่งผลประโยชน์จากการลงทุนได้แก่ผลตอบแทนในรูปของดอกเบี้ยสำหรับเจ้าหนี้ หรือในรูปของเงินปันผลสำหรับเจ้าของกิจการ จัดแบ่งได้ 3 อัตราส่วน ดังนี้

(1) อัตราส่วนเงินปันผลหุ้นสามัญ

เป็นอัตราส่วนที่ผู้ถือหุ้นสนใจเป็นอย่างมาก เพราะแสดงให้เห็นว่าผู้ถือหุ้นมีสิทธิได้รับเงินปันผลตอบแทนจากการลงทุนเท่าใด เป็นอัตราส่วนที่ใช้วัดผลตอบแทนที่ผู้ลงทุนจะได้รับเมื่อเทียบกับเงินลงทุนที่ใช้ซื้อหลักทรัพย์นั้นๆ อัตราส่วนนี้ยิ่งสูงแสดงว่ากิจการสามารถทำกำไรได้มาก และนำมาจ่ายเงินปันผลให้แก่ผู้ถือหุ้นนั่นเอง สูตรการคำนวณ ได้แก่

$$\text{อัตราส่วนเงินปันผลหุ้นสามัญ (เท่า)} = \frac{\text{เงินปันผลต่อหุ้นสามัญ}}{\text{ราคาตลาดต่อหุ้นสามัญ}}$$

(2) อัตราส่วนราคาต่อกำไร

เป็นอัตราส่วนระหว่างราคาตลาดต่อหุ้นกับกำไรต่อหุ้น ซึ่งผู้ลงทุนจะสนใจอัตราส่วนนี้มาก เพราะเกี่ยวข้องกับผลตอบแทนที่เขาควรจะได้รับ อัตราส่วนนี้จะแสดงให้เห็นถึงคุณภาพในการทำกำไรและผลการดำเนินงานของกิจการ อัตราส่วนนี้ยิ่งสูงแสดงว่าฝ่ายบริหารมีความสามารถในการบริหารได้ดี ทำกำไรได้มากจนผู้ลงทุนยอมรับและราคาตลาดของกิจการจึงสูงตามไปด้วย สูตรการคำนวณ ได้แก่

$$\text{อัตราส่วนราคาต่อกำไร (เท่า)} = \frac{\text{ราคาตลาดต่อหุ้นสามัญ}}{\text{กำไรต่อหุ้น}}$$

(3) อัตราส่วนราคาต่อมูลค่าตามบัญชี

เป็นอัตราส่วนที่แสดงถึงความสามารถในการบริหารงานกิจการว่ามีราคาตลาดต่อหุ้นเป็นกี่เท่าของราคาตามบัญชีของหุ้นของกิจการ ถ้าอัตราส่วนนี้มีค่าสูงแสดงว่าผู้ลงทุนให้ความสนใจในหุ้นของบริษัทนั้น เนื่องมากจากผลการดำเนินงานที่มีประสิทธิภาพของบริษัท จึงทำให้ราคาตลาดของหุ้นมีแนวโน้มสูงขึ้น สูตรในการคำนวณ ได้แก่

$$\text{อัตราส่วนราคาต่อมูลค่าตามบัญชี (เท่า)} = \frac{\text{ราคาตลาดต่อหุ้นสามัญ}}{\text{มูลค่าตามบัญชีต่อหุ้นสามัญ}}$$

ในขณะที่ฐานข้อมูล Corpus, http://www.corpus.bol.co.th กล่าวถึงการวิเคราะห์อัตราส่วนทางการเงิน สามารถแบ่งตามวัตถุประสงค์ของการใช้ได้เป็น 5 ลักษณะ คือ การวิเคราะห์สภาพคล่องทางการเงิน การวิเคราะห์ความสามารถในการดำเนินงาน การวิเคราะห์ความสามารถในการทำกำไร การวิเคราะห์นโยบายการจัดหาเงิน และการวิเคราะห์อัตราการเติบโตของบริษัท โดยมีรายละเอียด ดังนี้

1) อัตราส่วนทางการเงินเพื่อวิเคราะห์สภาพคล่องของบริษัท

อัตราส่วนนี้แสดงความสามารถของบริษัทในการเปลี่ยนสินทรัพย์หมุนเวียนให้เป็นเงินสด เพื่อนำไปชำระหนี้สินหมุนเวียน เป็นการพิจารณาว่าบริษัทจะมีความสามารถในการเปลี่ยนสินทรัพย์หมุนเวียนให้เป็นเงินสดมากน้อยเพียงใด การวิเคราะห์สภาพคล่องของบริษัทจะพิจารณาจากความสัมพันธ์ระหว่างรายการสินทรัพย์หมุนเวียน และหนี้สินหมุนเวียน และอัตราส่วนทางการเงินที่นำมาใช้วิเคราะห์สภาพคล่องของบริษัท ได้แก่

(1) อัตราส่วนสภาพคล่อง

เป็นอัตราส่วนที่แสดงถึงสภาพคล่องโดยทั่วไปของบริษัทว่า บริษัทมีสินทรัพย์ หมุนเวียนเป็นกี่เท่าของหนี้สินหมุนเวียน รวมถึงใช้วัดความสามารถในการชำระหนี้สินระยะสั้นของบริษัท ถ้าอัตราส่วนเงินทุนหมุนเวียนมีค่าสูง แสดงว่าบริษัทมีสภาพคล่องดี และเจ้าหนี้ระยะสั้นจะให้ความสำคัญต่ออัตราส่วนนี้มาก เนื่องจากเจ้าหนี้มีโอกาสที่จะได้รับชำระหนี้มาก แต่หากอัตราส่วนนี้สูงเกินไปอาจไม่ได้แสดงความมีประสิทธิภาพของบริษัท เนื่องจากการที่บริษัทมีสภาพคล่องสูง เกินไปอาจเกิดจากบริษัทได้ถือสินทรัพย์หมุนเวียนมากเกินความจำเป็นไม่ได้นำไปลงทุนให้เกิดผลตอบแทนกลับมาสู่บริษัท ใช้สูตรการคำนวณ ดังนี้

$$\text{อัตราส่วนสภาพคล่อง (เท่า)} = \frac{\text{สินทรัพย์หมุนเวียน}}{\text{หนี้สินหมุนเวียน}}$$

(2) อัตราส่วนเงินทุนหมุนเวียนเร็ว

เป็นอัตราส่วนที่แสดงถึงสภาพคล่องที่แท้จริงของบริษัทว่า บริษัทมีสินทรัพย์หมุนเวียนที่มีสภาพคล่องสูง (หักสินค้าคงเหลือ และสินทรัพย์ไม่หมุนเวียนอื่นๆ) เป็นกี่เท่าของหนี้สินหมุนเวียน ถ้าอัตราส่วนเงินทุนหมุนเวียนเร็วสูง แสดงว่าบริษัทมีสภาพคล่องที่แท้จริงอยู่ในเกณฑ์ดี โดยใช้สูตรการคำนวณ ดังนี้

$$\text{อัตราส่วนเงินทุนหมุนเวียนเร็ว (เท่า)} = \frac{\text{สินทรัพย์หมุนเวียน} - \text{สินค้าคงเหลือ}}{\text{หนี้สินหมุนเวียน}}$$

2) อัตราส่วนทางการเงินเพื่อวิเคราะห์ความสามารถในการดำเนินงาน

เป็นอัตราส่วนที่ใช้วิเคราะห์ความมีประสิทธิภาพในการบริหารทรัพยากรของบริษัทว่าสามารถบริหารทรัพยากรให้เกิดประโยชน์คุ้มค่ากับที่ลงทุนไปหรือไม่ และอัตราส่วนทางการเงินที่นำมาใช้เป็นเครื่องมือในการวิเคราะห์ความสามารถในการดำเนินงาน ได้แก่

(1) อัตราหมุนเวียนของสินทรัพย์รวม

เป็นอัตราส่วนระหว่างยอดขายสุทธิกับสินทรัพย์สุทธิทั้งหมดของบริษัท จะแสดงให้ทราบว่าบริษัทมีความสามารถในการใช้สินทรัพย์ทั้งสิ้นที่มีอยู่ก่อให้เกิดยอดขายในจำนวนมากน้อยเพียงใด ซึ่งเป็นการก่อให้เกิดรายได้เป็นจำนวนกี่ครั้งในรอบระยะเวลาบัญชีโดยใช้สูตรการคำนวณ ดังนี้

$$\text{อัตราหมุนเวียนของสินทรัพย์รวม (ครั้ง)} = \frac{\text{รายได้จากการดำเนินงาน}}{\text{สินทรัพย์รวม}}$$

(2) อัตราหมุนเวียนของสินทรัพย์ถาวร

เป็นอัตราส่วนที่แสดงถึงประสิทธิภาพในการบริหารสินทรัพย์ถาวรของบริษัท อัตราหมุนเวียนของสินทรัพย์ถาวรจะบอกถึงความสามารถของบริษัทในการนำสินทรัพย์ถาวรไปทำให้เกิดรายได้ ถ้าอัตราหมุนเวียนของสินทรัพย์ถาวรสูงจะดี แสดงว่าบริษัทมีประสิทธิภาพในการบริหารสินทรัพย์ถาวรที่ดี โดยใช้สูตรการคำนวณ ดังนี้

$$\text{อัตราหมุนเวียนของสินทรัพย์ถาวร (ครั้ง)} = \frac{\text{รายได้จากการดำเนินงาน}}{\text{สินทรัพย์ถาวรถัวเฉลี่ย}}$$

(3) ระยะเวลาชำระหนี้

เป็นอัตราส่วนที่แสดงให้เห็นว่า บริษัทใช้เวลาชำระหนี้ให้เจ้าหนี้การค้าโดยเฉลี่ยกี่วันถ้าระยะเวลาชำระหนี้สูง แสดงว่าบริษัทมีเงื่อนไขการซื้อที่ดี โดยใช้สูตรการคำนวณ ดังนี้

$$\text{ระยะเวลาชำระหนี้ (วัน)} = \frac{\text{เจ้าหนี้การค้า x 365}}{\text{ต้นทุนขาย}}$$

(4) อัตราส่วนการหมุนเวียนของเจ้าหนี้

เป็นอัตราส่วนที่ใช้เพื่อพิจารณาสถานการณ์การจ่ายเงินของบริษัท ถ้าอัตราส่วน เจ้าหนี้หมุนเวียนสูง แสดงว่าบริษัทมีเงื่อนไขการซื้อที่ดี โดยใช้สูตรการคำนวณ ดังนี้

$$\text{อัตราส่วนหมุนเวียนเจ้าหนี้ (เท่า)} = \frac{\text{ต้นทุนขาย}}{\text{เจ้าหนี้การค้า}}$$

3) อัตราส่วนทางการเงินเพื่อวิเคราะห์ความสามารถในการทำกำไร

เป็นอัตราส่วนที่ใช้วัดประสิทธิภาพในการบริหารงานของบริษัทว่าสามารถดำเนินงานให้บริษัทบรรลุเป้าหมายมากน้อยเพียงใด ซึ่งสามารถวัดความสามารถในกรทำกำไรได้ 2 ลักษณะ คือ การวัดความสามารถในการทำกำไรที่มีความสัมพันธ์กับยอดขาย และการวัดความสามารถในการทำกำไรที่มีการลงทุนในบริษัท และอัตราส่วนทางการเงินที่นำมาใช้วัดความสามารถในการทำกำไร ได้แก่

(1) อัตรากำไรขั้นต้น

เป็นอัตราส่วนที่แสดงถึงความสามารถในการทำกำไรขั้นต้นของบริษัทว่าเป็นกี่เปอร์เซ็นต์ของรายได้จากการขาย ถ้าอัตราส่วนกำไรขั้นต้นสูง แสดงว่าบริษัทมีความสามารถในการทำกำไรขั้นต้นได้จำนวนมาก โดยใช้สูตรการคำนวณ ดังนี้

$$\text{อัตรากำไรขั้นต้น (\%)} = \frac{\text{กำไรขั้นต้น x 100}}{\text{รายได้จากการดำเนินงาน}}$$

(2) อัตราส่วนกำไรจากการดำเนินงาน

เป็นอัตราส่วนที่แสดงถึงความสามารถในการทำกำไรจากการดำเนินงานของบริษัท ว่าเป็นกี่เปอร์เซ็นต์ของรายได้จากการขาย ถ้าอัตราส่วนกำไรจากการดำเนินงานสูงถือว่าดี แสดงว่าบริษัทมีความสามารถในการทำกำไรจากการดำเนินงานเป็นจำนวนมาก ซึ่งแสดงถึงบริษัทมีนโยบายการบริหารงานที่ดี ได้แก่ นโยบายการกำหนดราคาขาย นโยบายการผลิต เป็นต้น โดยใช้สูตรการคำนวณ ดังนี้

$$\text{อัตรากำไรจากการดำเนินงาน (\%)} = \frac{\text{กำไรจากการดำเนินงาน x 100}}{\text{รายได้จากการดำเนินงาน}}$$

(3) อัตรากำไรสุทธิ

เป็นอัตราส่วนที่แสดงถึงความสามารถของบริษัทในการทำกำไรสุทธิว่าเป็นกี่เปอร์เซ็นต์ของรายได้จากการขาย ถ้าอัตราส่วนกำไรสุทธิสูงถือว่าดี เนื่องจากบริษัทสามารถทำกำไรสุทธิได้เป็นจำนวนมาก โดยใช้สูตรการคำนวณ ดังนี้

$$\text{อัตรากำไรสุทธิ (\%)} = \frac{\text{กำไรสุทธิ x 100}}{\text{รายได้จากการดำเนินงาน}}$$

(4) อัตราผลตอบแทนจากสินทรัพย์

เป็นอัตราส่วนที่แสดงถึงความสามารถของบริษัทในการนำสินทรัพย์ทั้งหมดของบริษัทไปทำให้เกิดกำไรสุทธิกลับเข้ามา ถ้าอัตราผลตอบแทนจากสินทรัพย์สูงจะดี แสดงว่าบริษัทสามารถนำสินทรัพย์รวมไปทำให้เกิดกำไรสุทธิเป็นจำนวนมาก โดยใช้สูตรการคำนวณ ดังนี้

$$\text{อัตราผลตอบแทนจากสินทรัพย์ (\%)} = \frac{\text{กำไรสุทธิ x 100}}{\text{สินทรัพย์รวม}}$$

(5) อัตราผลตอบแทนจากสินทรัพย์ถาวร

เป็นอัตราส่วนระหว่างกำไรสุทธิต่อสินทรัพย์ถาวรรวม โดยจะแสดงให้ทราบว่าบริษัทมีความสามารถในการใช้สินทรัพย์ถาวร เพื่อก่อให้เกิดผลตอบแทนได้มากน้อยเพียงใด โดยใช้สูตรการคำนวณ ดังนี้

$$\text{อัตราผลตอบแทนจากสินทรัพย์ถาวร (\%)} = \frac{\text{กำไรสุทธิ x 100}}{\text{สินทรัพย์ถาวร}}$$

(6) อัตราผลตอบแทนผู้ถือหุ้น

เป็นอัตราส่วนที่แสดงถึงความสามารถของบริษัทในการนำส่วนของทุนทั้งหมดไป ทำให้เกิดกำไรสุทธิ ถ้าอัตราผลตอบแทนต่อส่วนของผู้ถือหุ้นสูงจะดี แสดงว่าบริษัทมีความสามารถ ในการนำเงินทุนในส่วนของผู้ถือหุ้นไปทำให้เกิดผลตอบแทนกลับเข้ามาเป็นจำนวนมาก โดยใช้สูตรการคำนวณ ดังนี้

$$\text{อัตราผลตอบแทนผู้ถือหุ้น (\%)} = \frac{\text{กำไรสุทธิ x 100}}{\text{ส่วนของผู้ถือหุ้น}}$$

(7) อัตรากำไรก่อนหักภาษีต่อสินทรัพย์ทั้งหมด

เป็นอัตราส่วนที่ใช้วิเคราะห์เพื่อหาผลตอบแทนที่ได้จากสินทรัพย์ทั้งหมดของบริษัท โดยการพิจารณากำไรก่อนหักดอกเบี้ย และภาษี เปรียบเทียบกับการใช้สินทรัพย์ทั้งหมดของบริษัท โดยใช้สูตรการคำนวณ ดังนี้

$$\text{อัตรากำไรก่อนหักภาษีต่อสินทรัพย์ทั้งหมด (\%)} = \frac{\text{(กำไรสุทธิ+ภาษีเงินได้) x 100}}{\text{สินทรัพย์รวม}}$$

4) อัตราส่วนทางการเงินเพื่อวิเคราะห์นโยบายการจัดหาเงิน

เป็นอัตราส่วนที่ใช้วัดภาระหนี้สินของบริษัท และความสามารถในการชำระหนี้ของบริษัท และอัตราส่วนทางการเงินที่นำมาใช้เป็นเครื่องมือในการวัดนโยบายการจัดหาเงิน ได้แก่

(1) อัตราส่วนหนี้สินรวมต่อสินทรัพย์รวม

เป็นอัตราส่วนที่แสดงการเปรียบเทียบว่า บริษัทมีหนี้สินรวมเป็นกี่เท่าของสินทรัพย์รวม ถ้าอัตราส่วนหนี้สินรวมต่อสินทรัพย์รวมต่ำจะเกิดผลดี เนื่องจากบริษัทมีภาระในการชำระคืนหนี้สินน้อย แต่ในทางตรงกันข้ามถ้าอัตราส่วนนี้สูงจะเกิดผลเสีย เนื่องจากบริษัทมีภาระในการชำระคืนหนี้สินมาก การบริหารบริษัทมีความเสี่ยงสูง และโอกาสที่บริษัทจะกู้เงินในครั้งต่อไปมีน้อย โดยใช้สูตรการคำนวณ ดังนี้

$$\text{อัตราส่วนหนี้สินรวมต่อสินทรัพย์รวม (เท่า)} = \frac{\text{หนี้สินรวม}}{\text{สินทรัพย์รวม}}$$

(2) อัตราส่วนหนี้สินต่อส่วนของผู้ถือหุ้น

เป็นอัตราส่วนที่แสดงการเปรียบเทียบว่า บริษัทมีหนี้สินรวมเป็นกี่เท่าของส่วนของผู้ถือหุ้น อัตราส่วนนี้ใช้เพื่อวิเคราะห์โครงสร้างเงินทุนของบริษัทว่าใช้เงินทุนจากภายนอก ในสัดส่วนเท่าใด เมื่อเปรียบเทียบกับเงินทุนภายในของบริษัท ซึ่งจะส่งผลต่อความมั่นคงทางการเงินของบริษัท ดังนั้นหากอัตราส่วนนี้ต่ำจะเกิดผลดี แสดงว่าบริษัทมีความมั่นคงทางการเงินสูง และมีความเสี่ยงต่ำ ในทางตรงกันข้ามถ้าอัตราส่วนนี้สูงจะเกิดผลเสีย เนื่องจากบริษัทจะขาดความมั่นคงทางการเงิน และมีความเสี่ยง โดยใช้สูตรการคำนวณ ดังนี้

$$\text{อัตราส่วนหนี้สินรวมต่อส่วนของผู้ถือหุ้น (เท่า)} = \frac{\text{หนี้สินรวม}}{\text{ส่วนของผู้ถือหุ้น}}$$

(3) อัตราส่วนของทุนจดทะเบียนต่อสินทรัพย์รวม

เป็นอัตราส่วนที่แสดงการเปรียบเทียบว่า บริษัทมีทุนจดทะเบียนเป็นกี่เปอร์เซ็นต์ของสินทรัพย์รวม โดยใช้สูตรการคำนวณ ดังนี้

$$\text{อัตราส่วนทุนจดทะเบียนต่อสินทรัพย์รวม (\%)} = \frac{\text{ทุนจดทะเบียนรวม x 100}}{\text{สินทรัพย์รวม}}$$

(4) อัตราส่วนของส่วนของผู้ถือหุ้นต่อสินทรัพย์รวม

เป็นอัตราส่วนที่แสดงการเปรียบเทียบว่า บริษัทมีส่วนของผู้ถือหุ้นเป็นกี่เปอร์เซ็นต์ ของสินทรัพย์รวม โดยใช้สูตรการคำนวณ ดังนี้

$$\text{อัตราส่วนของผู้ถือหุ้นต่อสินทรัพย์รวม (\%)} = \frac{\text{ส่วนของผู้ถือหุ้น x 100}}{\text{สินทรัพย์รวม}}$$

(5) อัตราส่วนความสามารถชำระดอกเบี้ย

เป็นอัตราส่วนที่แสดงการเปรียบเทียบว่า บริษัทมีกำไรจากการดำเนินงานเป็นกี่เท่าของดอกเบี้ยจ่าย ถ้าอัตราส่วนความสามารถชำระดอกเบี้ยสูง แสดงถึงบริษัทมีความสามารถในการชำระดอกเบี้ยที่ดี และยิ่งสูงก็ยิ่งเพิ่มความมั่นใจแก่เจ้าหนี้ในการที่จะได้รับชำระดอกเบี้ย โดยใช้สูตรการคำนวณ ดังนี้

$$\text{อัตราส่วนความสามารถชำระดอกเบี้ย (เท่า)} = \frac{\text{กำไรก่อนหักดอกเบี้ยและภาษี}}{\text{ดอกเบี้ยจ่าย}}$$

(6) อัตราส่วนหนี้สินระยะยาวต่อสินทรัพย์รวม

เป็นอัตราส่วนที่แสดงการเปรียบเทียบว่า บริษัทมีหนี้สินระยะยาวเป็นกี่เปอร์เซ็นต์ของสินทรัพย์รวม โดยใช้สูตรการคำนวณ ดังนี้

$$\text{อัตราส่วนหนี้สินระยะยาวต่อสินทรัพย์รวม (\%)} = \frac{\text{รวมหนี้สินระยะยาว x 100}}{\text{สินทรัพย์รวม}}$$

5) อัตราส่วนทางการเงินเพื่อวัดการเติบโตของบริษัท

เป็นอัตราส่วนที่ใช้วัดว่า บริษัทมีการเติบโตอย่างไร ถ้าอัตราส่วนเพื่อวัดการเติบโตของบริษัทสูง นั่นก็แสดงให้เห็นว่านโยบายการบริหารของบริษัทมีประสิทธิภาพ และมีแนวโน้มที่บริษัทจะเติบโตต่อไปในอนาคต ทั้งยังเป็นการเพิ่มความเชื่อมั่นให้กับนักลงทุน และอัตราส่วนทางการเงินที่นำมาใช้วัดการเติบโตของบริษัท ได้แก่

(1) อัตราการเพิ่มของรายได้รวม

เป็นอัตราส่วนที่ใช้วัดความสามารถของบริษัทในการเพิ่มรายได้ว่า มีอัตราเพิ่มของรายได้เป็นกี่เปอร์เซ็นต์ของรายได้ของปีก่อน ถ้าอัตราการเพิ่มของรายได้รวมสูงจะดี แสดงให้เห็นว่า บริษัทมีความสามารถในการทำกำไรได้ดีกว่าปีก่อน โดยใช้สูตรการคำนวณ ดังนี้

$$\text{อัตราการเพิ่มของรายได้รวม (\%)} = \frac{(\text{รายได้รวมปีปัจจุบัน-รายได้รวมปีก่อน}) \times 100}{\text{รายได้รวมปีก่อน}}$$

(2) อัตราการเพิ่มของรายได้จากการขาย

เป็นอัตราส่วนที่ใช้วัดความสามารถในการขายของบริษัทว่า มีอัตราเพิ่มของยอดขายเป็นกี่เปอร์เซ็นต์ของยอดขายปีก่อน ถ้าอัตราการเพิ่มของยอดขายสูงจะดี นั่นก็แสดงให้เห็นว่าบริษัทมีการวางแผนการขายที่ดีมีประสิทธิภาพ โดยใช้สูตรการคำนวณ ดังนี้

$$\text{อัตราการเพิ่มของรายได้จากการขาย (\%)} = \frac{(\text{รายได้จากการขายปีปัจจุบัน-รายได้จากการขายปีก่อน}) \times 100}{\text{รายได้การดำเนินงานปีก่อน}}$$

(3) อัตราการเพิ่มของกำไรสุทธิ

เป็นอัตราส่วนที่ใช้วัดความสามารถในการทำกำไรของบริษัทว่า อัตราการเพิ่มของกำไรสุทธิปีปัจจุบันสูงกว่าปีก่อนกี่เปอร์เซ็นต์ ถ้าอัตราการเพิ่มของกำไรสุทธิสูงจะดี นั่นก็แสดงว่าบริษัทมีการบริหารงานที่มีประสิทธิภาพ โดยใช้สูตรการคำนวณ ดังนี้

$$\text{อัตราการเพิ่มของกำไรสุทธิ (\%)} = \frac{(\text{กำไรสุทธิปีปัจจุบัน-กำไรสุทธิปีก่อน}) \times 100}{\text{กำไรสุทธิปีก่อน}}$$

(4) อัตราการเพิ่มของสินทรัพย์รวม

เป็นอัตราส่วนที่ใช้วัดความสามารถในการดำเนินงานของบริษัทว่า มีอัตราการเพิ่มของสินทรัพย์สูงกว่าปีก่อนกี่เปอร์เซ็นต์ ถ้าอัตราการเพิ่มของสินทรัพย์สูง นั้นแสดงให้เห็นว่าบริษัทมี ฐานะทางการเงินที่ดีขึ้น โดยใช้สูตรการคำนวณ ดังนี้

$$\text{อัตราการเพิ่มของสินทรัพย์รวม (\%)} = \frac{(\text{สินทรัพย์รวมปีปัจจุบัน-สินทรัพย์รวมปีก่อน}) \times 100}{\text{สินทรัพย์รวมปีก่อน}}$$

การศึกษาครั้งนี้ ได้ใช้อัตราส่วนทางการเงินเพื่อเป็นเครื่องมือที่ช่วยประเมินฐานะทางการเงิน และผลการดำเนินงานของบริษัท โดยการนำรายการที่แสดงในงบแสดงฐานะการเงิน งบกำไรขาดทุนเบ็ดเสร็จ ที่มีส่วนสัมพันธ์กันมาทำเป็นสัดส่วนเปรียบเทียบกันในเรื่องของความเสี่ยงและผลตอบแทนของบริษัทที่มีขนาดต่างกัน โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อทำให้สามารถอ่านความหมายของงบการเงินนั้นได้ โดยใช้อัตราส่วนทางการเงิน ดังนี้

1) อัตราส่วนทางการเงินเพื่อวิเคราะห์สภาพคล่องของบริษัท หมายถึง ความสามารถในการเปลี่ยนสินทรัพย์หมุนเวียนให้เป็นเงินสดเพื่อนำไปชำระหนี้สินหมุนเวียน โดยใช้อัตราส่วนเงินทุนหมุนเวียนในการวัด

2) อัตราส่วนทางการเงินเพื่อวิเคราะห์ความสามารถในการดำเนินงาน หมายถึง ความมีประสิทธิภาพในการบริหารทรัพยากรของบริษัท โดยใช้อัตราหมุนเวียนของสินทรัพย์รวม และระยะเวลาในการชำระหนี้ในการวัด

3) อัตราส่วนทางการเงินเพื่อวิเคราะห์ความสามารถในการทำกำไร หมายถึง ประสิทธิภาพในการบริหารงานของบริษัทว่าสามารถดำเนินงานให้บรรลุเป้าหมายของบริษัท โดยใช้อัตราอัตรากำไรก่อนหักภาษีต่อสินทรัพย์ทั้งหมด และอัตราผลตอบแทนผู้ถือหุ้นในการวัด

4) อัตราส่วนทางการเงินเพื่อวิเคราะห์นโยบายการจัดหาเงิน หมายถึง ความสามารถในการชำระหนี้ของบริษัท โดยใช้อัตราส่วนหนี้สินต่อส่วนของผู้ถือหุ้น และอัตราส่วนความสามารถชำระดอกเบี้ยในการวัด

5) อัตราส่วนทางการเงินเพื่อวัดอัตราการเติบโตของบริษัท หมายถึง ประสิทธิภาพในการบริหารงานของผู้บริหารของบริษัทว่ามีแนวโน้มที่บริษัทจะเติบโตต่อไปในอนาคต โดยใช้อัตราการเพิ่มของรายได้จากการขาย และอัตราการเพิ่มของกำไรสุทธิในการวัด

6. ผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

กันยารัตน์ เสกสรรพานิช (2547) ได้ศึกษาเรื่องการวิเคราะห์ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับนโยบายบัญชีการวัดมูลค่าสินค้าคงเหลือสำหรับบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ภายใต้ทฤษฎี Positive Accounting ศึกษาจากรายงานการเงินของกลุ่มตัวอย่าง ตั้งแต่ปี 2539 ถึง 2541 ได้แก่ กลุ่มธุรกิจอาหาร และเครื่องดื่ม กลุ่มธุรกิจพาณิชย์ กลุ่มธุรกิจเครื่องใช้ไฟฟ้าและคอมพิวเตอร์ ผลจากการศึกษาพบว่า กลุ่มตัวอย่างที่ศึกษาเลือกวิธีการวัดมูลค่าสินค้าคงเหลือด้วยวิธีถัวเฉลี่ยถ่วงน้ำหนักมากที่สุด รองลงมาคือวิธีการเข้าก่อนออกก่อน และไม่มีบริษัทใดเลือกวิธีเข้าหลังออกก่อน การศึกษาเรื่องการวิเคราะห์นโยบายบัญชีเรื่องการวัดมูลค่าสินค้าคงเหลือมี

ความสัมพันธ์กับการมีผลตอบแทนของผู้บริหาร พบว่า กรณีที่ไม่มีการให้ผลตอบแทนผู้บริหารจะเลือกวิธีวัดมูลค่าสินค้าคงเหลือวิธีเข้าก่อนออกก่อนมากกว่าวิธีถัวเฉลี่ยถ่วงน้ำหนัก ตรงกันข้ามเมื่อบริษัทมีการให้ผลตอบแทนผู้บริหารจะเลือกวิธีการวัดมูลค่าสินค้าคงเหลือวิธีถัวเฉลี่ยถ่วงน้ำหนักมากกว่าวิธีเข้าก่อนออกก่อน และผลการวิเคราะห์นโยบายบัญชีของการวัดมูลค่าสินค้าคงเหลือมีความสัมพันธ์กับการมีเงื่อนไขสัญญาการก่อหนี้ และการมีเงื่อนไขจากรัฐบาล พบว่า กรณีมีหรือไม่มีเงื่อนไขสัญญาการก่อหนี้ บริษัทจะเลือกวิธีการวัดมูลค่าสินค้าคงเหลือวิธีถัวเฉลี่ยถ่วงน้ำหนักมากกว่าวิธีเข้าก่อนออกก่อน และกรณีมีเงื่อนไขจากรัฐบาล บริษัทจะเลือกวิธีการวัดมูลค่าสินค้าคงเหลือวิธีถัวเฉลี่ยถ่วงน้ำหนักมากกว่าวิธีเข้าก่อนออกก่อน

อริศรา ผลาวรรณ์ (2547) ได้ศึกษาเรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะของบริษัทกับระดับการเปิดเผยข้อมูลของบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ โดยศึกษาถึงความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะต่างๆของบริษัท ได้แก่ ขนาดขององค์กร โครงสร้างเงินทุน โครงสร้างการเป็นเจ้าของ การถือหุ้นโดยชาวต่างชาติ อายุการดำเนินงาน ความสามารถในการทำกำไร สภาพคล่องทางการเงิน และประเภทของผู้สอบบัญชี กับระดับของการเปิดเผยข้อมูลในรายงานประจำปีของบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ระดับการเปิดเผยข้อมูลวัดมูลค่าจากการประเมินความครอบคลุมในรายละเอียดของการเปิดเผยข้อมูลในแบบ 56 – 1 และรายงานประจำปี โดยใช้ข้อมูลปี 2545 และใช้ดัชนีการเปิดเผยข้อมูลแสดงระดับการเปิดเผยข้อมูลของแต่ละบริษัท ตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาได้แก่บริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ยกเว้นบริษัทที่อยู่ในกลุ่มธุรกิจการเงิน กลุ่มกิจการที่อยู่ระหว่างการฟื้นฟูกิจการและกลุ่มอื่นๆ จำนวน 175 บริษัท นอกจากนี้ ได้ศึกษาความแตกต่างของระดับการเปิดเผยข้อมูลของบริษัทในแต่ละกลุ่มอุตสาหกรรม โดยแยกการเปิดเผยข้อมูลออกเป็น 2 ประเภท คือ การเปิดเผยข้อมูลตามข้อบังคับและการเปิดเผยข้อมูลตามความสมัครใจ ผลการศึกษาพบว่า บริษัทจดทะเบียนมีการเปิดเผยข้อมูลตามข้อบังคับในระดับที่ค่อนข้างสูง แต่บริษัทมีความสมัครใจที่จะเปิดเผยข้อมูลอื่นๆ เพิ่มเติมอยู่ในระดับต่ำ คุณลักษณะที่พบว่ามีความสัมพันธ์กับระดับการเปิดเผยข้อมูลจากการศึกษา ได้แก่ ขนาดของบริษัท การถือหุ้นโดยชาวต่างชาติ อายุการดำเนินงาน สภาพคล่องทางการเงิน และประเภทของผู้สอบบัญชี โดยขนาดของบริษัทและประเภทของผู้สอบบัญชีเป็นคุณลักษณะที่มีความสัมพันธ์ทางบวกกับระดับการเปิดเผยข้อมูล แต่การถือหุ้นโดยชาวต่างชาติ อายุการดำเนินงาน สภาพคล่องทางการเงินมีความสัมพันธ์เชิงลบต่อระดับการเปิดเผยข้อมูล นอกจากนี้ จากการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของระดับการเปิดเผยข้อมูลในแต่ละอุตสาหกรรมพบว่า บริษัทในแต่ละอุตสาหกรรมมีการเปิดเผยข้อมูลตามข้อบังคับในระดับที่ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ แต่มีการเปิดเผยข้อมูลตาม

ความสมัครใจในระดับที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ โดยพบว่า กลุ่มทรัพยากรมีการเปิดเผยข้อมูลตามความสมัครใจในระดับที่ค่อนข้างสูงและแตกต่างจากกลุ่มอุตสาหกรรมอื่นๆ อย่างมีนัยสำคัญ

อรทัย ทรายมูล (2548) ได้ศึกษาเรื่อง การศึกษาวิธีปฏิบัติทางการบัญชีตามมาตรฐานการบัญชี ฉบับที่ 47 เรื่อง การเปิดเผยข้อมูลเกี่ยวกับบุคคลหรือกิจการที่เกี่ยวข้องกันของกลุ่มธนาคารพาณิชย์ ในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย โดยศึกษาถึงวิธีปฏิบัติทางการบัญชีของกลุ่มธนาคารพาณิชย์ ในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ตามมาตรฐานการบัญชี ฉบับที่ 47 เรื่อง การเปิดเผยข้อมูลเกี่ยวกับบุคคลหรือกิจการที่เกี่ยวข้องกัน จำนวน 8 แห่ง โดยพิจารณาจากธนาคารพาณิชย์ที่มีปริมาณหลักทรัพย์มากกว่าหนึ่งล้านหุ้น หรือมีทุนจดทะเบียนมากกว่าหนึ่งร้อยล้านบาท ได้แก่ ธนาคารกรุงเทพ จำกัด (มหาชน) ธนาคารกรุงไทย จำกัด (มหาชน) ธนาคารกรุงศรีอยุธยา จำกัด (มหาชน) ธนาคารกสิกรไทย จำกัด (มหาชน) ธนาคารทหารไทย จำกัด (มหาชน) ธนาคารไทยพาณิชย์ จำกัด (มหาชน) ธนาคารนครหลวงไทย จำกัด (มหาชน) และธนาคารเอเซีย จำกัด (มหาชน) วิธีการศึกษาโดยใช้งบการเงินและรายงานประจำปีของธนาคารพาณิชย์ ระหว่างปี พ.ศ. 2543 ถึงปี พ.ศ. 2546 ผลการศึกษาพบว่าด้านการเปิดเผยลักษณะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลหรือกิจการที่เกี่ยวข้องกัน ธนาคารพาณิชย์ทั้งหมดที่ศึกษา มีการเปิดเผยข้อมูลครบถ้วน ด้านการเปิดเผยรายการที่มีสาระสำคัญระหว่างบุคคลหรือกิจการที่เกี่ยวข้องกัน มีการเปิดเผยข้อมูลครบถ้วน ได้แก่ เงินให้สินเชื่อ ภาระผูกพัน สินทรัพย์ หนี้สิน รายได้ และค่าใช้จ่ายที่เกิดขึ้นจากรายการระหว่างกัน ด้านการเปิดเผยนโยบายการกำหนดราคาระหว่างบุคคลหรือกิจการที่เกี่ยวข้องกัน มีการเปิดเผยครบถ้วน โดยใช้ราคาตลาด หรือราคาปกติที่คิดให้แก่ลูกค้าทั่วไป ด้านการเปิดเผยประเภทและองค์ประกอบของรายการทางบัญชีระหว่างบุคคลหรือกิจการที่เกี่ยวข้องกัน มีการเปิดเผยประเภทขององค์ประกอบของรายการทางบัญชีครบถ้วน ได้แก่ จำนวนเงิน อัตราส่วนร้อยละ ยอดคงค้าง ณ วันสิ้นงวด ด้านการจำแนกประเภทการเปิดเผยรายการระหว่างบุคคลหรือกิจการที่เกี่ยวข้องกัน พบว่า มีความแตกต่างในการจำแนกประเภทการเปิดเผยรายการ โดยธนาคารกรุงเทพ จำกัด (มหาชน) ธนาคารกรุงศรีอยุธยา จำกัด (มหาชน) ธนาคารไทยพาณิชย์ จำกัด (มหาชน) และธนาคารเอเซีย จำกัด (มหาชน) จำแนกประเภทรายการตามลักษณะความสัมพันธ์ ส่วนธนาคารกรุงไทย จำกัด (มหาชน) และธนาคารทหารไทย จำกัด (มหาชน) จำแนกประเภทตามรายการทางบัญชี ยกเว้นธนาคารนครหลวงไทย จำกัด (มหาชน) ไม่ได้จำแนกประเภทรายการระหว่างกัน โดยสรุปแล้วธนาคารพาณิชย์ที่ทำการศึกษามีการปฏิบัติตามมาตรฐานการบัญชี ฉบับที่ 47 เรื่อง การเปิดเผยข้อมูลเกี่ยวกับบุคคลหรือกิจการที่เกี่ยวข้องกันตามเกณฑ์ขั้นต่ำที่ได้กำหนดไว้ตามมาตรฐานการบัญชี ส่วนใหญ่ถือปฏิบัติตามข้อกำหนดของตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยซึ่งมีรายละเอียดย่อยบังคับให้ต้องเปิดเผยรายการที่มากกว่ามาตรฐานการบัญชี นอกจากนี้ธนาคารพาณิชย์ที่อยู่ภายใต้

การกำกับดูแลของรัฐมีการเปิดเผยข้อมูลในรายละเอียดย่อยน้อยกว่าธนาคารพาณิชย์เอกชน และธนาคารพาณิชย์ที่ได้รับการตรวจสอบบัญชีจากสำนักงานตรวจสอบบัญชีเดียวกัน จะมีการเปิดเผยข้อมูลคล้ายคลึงกัน

วนิดา ประพันธ์ (2549) ได้ศึกษาเรื่อง ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการเลือกใช้นโยบายบัญชีการบันทึกต้นทุนการกู้ยืม และผลกระทบของนโยบายบัญชีที่มีต่ออัตราส่วนการทำกำไร กรณีศึกษาบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย โดยศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการเลือกใช้นโยบายการบัญชีการบันทึกต้นทุนการกู้ยืม โดยศึกษา 2 ปัจจัย ได้แก่ ประเภทของอุตสาหกรรม และขนาดของบริษัท และทำการวิเคราะห์ถึงผลกระทบจากการเลือกใช้นโยบายการบัญชีที่มีต่ออัตราส่วนผลตอบแทนต่อส่วนของผู้ถือหุ้น(ROE) และอัตราส่วนผลตอบแทนต่อสินทรัพย์รวม (ROA) กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา ได้แก่ บริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย จากประเภทอุตสาหกรรม 12 กลุ่ม จำนวน 225 บริษัท โดยเก็บรวบรวมข้อมูลจากงบการเงิน และหมายเหตุประกอบงบการเงิน เกี่ยวกับการเลือกใช้นโยบายการบัญชีการบันทึกต้นทุนการกู้ยืม ปี 2545–2547 ผลการศึกษาพบว่า ประเภทของอุตสาหกรรม และขนาดของบริษัทมีอิทธิพลต่อการเลือกใช้นโยบายการบัญชีการบันทึกต้นทุนการกู้ยืม ผลกระทบจากการเลือกใช้นโยบายการบัญชีการบันทึกทุนการกู้ยืมพบว่า ดอกเบี้ยที่ได้บันทึกรวมเป็นราคาทุนของสินทรัพย์ ไม่มีผลกระทบต่ออัตราส่วนการทำกำไรอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ และบางบริษัทไม่มีการเปิดเผยข้อมูลเกี่ยวกับจำนวนต้นทุนการกู้ยืมที่รวมเป็นราคาทุนของสินทรัพย์ ซึ่งไม่เป็นไปตามข้อกำหนดในมาตรฐานการบัญชี

โชติญาณ์ หิตะพงศ์ (2549) ได้ศึกษาเรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะของบริษัทกับระดับการเปิดเผยข้อมูลใน “บทรายงานและการวิเคราะห์ของฝ่ายบริหาร” ของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย โดยศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะต่างๆ ของบริษัท ได้แก่ โครงสร้างการเป็นเจ้าของ สัดส่วนกรรมการอิสระ อายุการดำเนินงาน อัตราผลตอบแทนต่อส่วนของผู้ถือหุ้น อัตราส่วนแสดงสภาพคล่อง และการถือหุ้นโดยชาวต่างชาติ กับระดับของการเปิดเผยข้อมูลในบทรายงานและการวิเคราะห์ของฝ่ายบริหารของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย เนื่องจากระดับของการเปิดเผยข้อมูลอาจได้รับผลกระทบจากตัวแปรอื่น ผู้วิจัยจึงได้นำ ขนาดของบริษัท โครงสร้างเงินทุน และประเภทอุตสาหกรรม เข้ามาเป็นตัวแปรที่ใช้ในการควบคุมผลการวิจัย โดยเก็บรวบรวมข้อมูลจากแบบแสดงรายการข้อมูลประจำปี (56-1) และงบการเงิน ปี 2548 ของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ยกเว้นบริษัทที่อยู่ในกลุ่มธุรกิจการเงิน กลุ่มกิจการที่อยู่ระหว่างการฟื้นฟูกิจการและกลุ่มอื่นๆ จำนวน 272 บริษัท ผลการวิจัยพบว่า บริษัทจดทะเบียนมีการเปิดเผยข้อมูลในระดับปานกลาง คุณลักษณะที่พบว่ามี

ความสัมพันธ์ทางบวกกับระดับการเปิดเผยข้อมูล คือ การถือหุ้นโดยชาวต่างชาติ แสดงว่า บริษัทที่มีการถือหุ้นโดยชาวต่างชาติในสัดส่วนที่สูงจะมีการเปิดเผยข้อมูลมากขึ้นเพื่อตอบสนองความต้องการของนักลงทุนที่มีความหลากหลายขึ้น สำหรับคุณลักษณะที่พบว่ามีความสัมพันธ์ทางลบกับระดับของการเปิดเผยข้อมูล ได้แก่ อายุการดำเนินงาน และโครงสร้างการเป็นเจ้าของ บริษัทที่มีอายุการดำเนินงานที่ยาวนานมักจะเปิดเผยข้อมูลในระดับต่ำ อาจเป็นเพราะบริษัทมีชื่อเสียง มีประสบการณ์ จึงเป็นที่รู้จักขอผู้ลงทุนอยู่แล้ว จึงทำให้ไม่ต้องเปิดเผยข้อมูลมากนัก ส่วนบริษัทที่มีโครงสร้างการถือหุ้นที่มีอัตราการกระจุกตัวสูงซึ่งผู้ถือหุ้นส่วนใหญ่ทราบข้อมูลภายในอยู่แล้วมีผลให้บริษัทมีการเปิดเผยข้อมูลอยู่ในระดับที่ต่ำ นอกจากนี้ ผลการวิจัยสำหรับตัวแปรควบคุม พบว่า บริษัทขนาดใหญ่มีระดับการเปิดเผยข้อมูลที่สูงกว่าบริษัทขนาดเล็ก และยังพบความแตกต่างของระดับการเปิดเผยข้อมูลระหว่างกลุ่มอุตสาหกรรม โดยกลุ่มอุตสาหกรรมการเกษตรและอาหารมีการเปิดเผยข้อมูลในระดับที่ค่อนข้างสูงและแตกต่างจากกลุ่มอุตสาหกรรมอื่นๆ อย่างมีนัยสำคัญ

มะลิวัลย์ ชัยลาภยศ (2550) ได้ศึกษาเรื่อง การสำรวจผลของนโยบายการบัญชีที่มีต่อความสามารถในการทำกำไร กรณีศึกษากลุ่มอุตสาหกรรมปิโตรเคมี และเคมีภัณฑ์ โดยศึกษาผลของนโยบายบัญชีที่มาตรฐานการบัญชีมีแนวทางให้เลือกปฏิบัติ ได้แก่ การคำนวณต้นทุนสินค้าคงเหลือ การบันทึกต้นทุนการกู้ยืม การวัดมูลค่าของที่ดิน อาคาร และอุปกรณ์ภายหลังการรับรู้มูลค่าเริ่มแรกและในการคิดค่าเสื่อมราคา โดยใช้อัตราส่วนทางการเงินเป็นตัวชี้วัดจากแนวคิดการตัดสินใจลงทุนในหลักทรัพย์ของนักลงทุน การตัดสินประกอบด้วย 2 ส่วน คือ ส่วนที่หนึ่งการวิเคราะห์สภาพเศรษฐกิจอุตสาหกรรม ผลการดำเนินงานของบริษัทในภาพรวม ส่วนที่สองการวิเคราะห์อัตราส่วนทางการเงิน เพื่อเปรียบเทียบความสัมพันธ์ระหว่างความเสี่ยง และผลตอบแทนของบริษัท ผลการศึกษาพบว่า วิธีที่กลุ่มตัวอย่างเลือกใช้ในการคำนวณต้นทุนสินค้าคงเหลือมีเพียง 2 วิธี คือ บริษัทส่วนใหญ่เลือกใช้วิธีถัวเฉลี่ยถ่วงน้ำหนัก มีเพียงบางส่วนเลือกใช้วิธีเข้าก่อนออกก่อน นโยบายบัญชีเรื่องการวัดมูลค่าที่ดิน อาคาร และอุปกรณ์ภายหลังการรับรู้มูลค่าเริ่มแรก พบว่า บริษัทส่วนใหญ่เลือกใช้วิธีราคาทุน มีเพียงบางส่วนที่เลือกวิธีตีราคาใหม่ นโยบายบัญชีในเรื่องการคิดค่าเสื่อมราคาพบว่า ทุกบริษัทเลือกใช้วิธีเส้นตรงในการคิดค่าเสื่อมราคา และนโยบายการบันทึกต้นทุนการกู้ยืมพบว่า บริษัทส่วนใหญ่เลือกใช้วิธีการบันทึกดอกเบี้ยเงินกู้ยืมเป็นต้นทุนของสินทรัพย์ มีเพียงส่วนน้อยที่เลือกบันทึกเป็นค่าใช้จ่ายของงวดที่มีค่าใช้จ่ายเกิดขึ้น ผลการศึกษาพบว่าผลของการเลือกแนวปฏิบัติทางการบัญชีที่แตกต่างกันตามที่มาตรฐานการบัญชีมีทางเลือกปฏิบัติมากกว่า 1 วิธี ต่อความสามารถทำกำไรประกอบด้วยอัตราส่วน 5 อัตราส่วน พบว่า นโยบายบัญชีเรื่องการคำนวณต้นทุนสินค้าคงเหลือ กลุ่มบริษัทที่เลือกใช้วิธีถัวเฉลี่ยถ่วงน้ำหนักมีความสามารถทำกำไรในภาพรวมได้ดีกว่ากลุ่มบริษัทที่เลือกใช้วิธีเข้าก่อน-ออกก่อน สำหรับ

นโยบายบัญชีเรื่องการวัดมูลค่าที่ดิน อาคาร และอุปกรณ์ภายหลังการรับรู้มูลค่าเริ่มแรก กลุ่มบริษัทที่เลือกวัดมูลค่าด้วยราคาทุน มีความสามารถทำกำไร โดยส่วนใหญ่ดีกว่ากลุ่มบริษัทที่เลือกวิธีวัดมูลค่าด้วยราคาที่ตีใหม่ และนโยบายบัญชีเรื่องการบันทึกต้นทุนการกู้ยืม กลุ่มบริษัทที่เลือกบันทึกต้นทุนการกู้ยืมเป็นค่าใช้จ่ายในงวดที่เกิดค่าใช้จ่าย มีความสามารถทำกำไรในภาพรวมดีกว่ากลุ่มบริษัทที่เลือกบันทึกต้นทุนการกู้ยืมรวมเป็นราคาทุนของสินทรัพย์

กรรณิการ์ สุวรรณแพร่ (2550) ได้ศึกษาเรื่อง ผลกระทบของการเลือกนโยบายการบัญชีที่มีต่อผลการดำเนินงานของกิจการ : กรณีศึกษา บริษัท บ้านปู จำกัด (มหาชน) โดยศึกษานโยบายการบัญชีเกี่ยวกับสินค้าคงเหลือ ที่ดิน อาคารและอุปกรณ์ และการรับรู้รายได้ของบริษัท รวมทั้งศึกษาผลกระทบของการเลือกใช้นโยบายการบัญชีที่มีผลต่อการดำเนินงานของ บริษัท บ้านปู จำกัด (มหาชน) การรวบรวมข้อมูลทำโดยใช้แบบสัมภาษณ์ประกอบการใช้ข้อมูลทุติยภูมิ การวิเคราะห์ข้อมูลใช้วิธีพรรณนาวิเคราะห์ ผลการศึกษาพบว่า บริษัท บ้านปู จำกัด (มหาชน) เลือกใช้นโยบายการบัญชีเกี่ยวกับสินค้าคงเหลือ ที่ดิน อาคารและอุปกรณ์ และการรับรู้รายได้ เป็นไปตามที่มาตรฐานการบัญชีกำหนดให้เลือกปฏิบัติได้ โดยบริษัทบันทึกสินค้าคงเหลือ และที่ดิน อาคารและอุปกรณ์ ด้วยราคาต้นทุนในการซื้อหรือได้มารวมค่าใช้จ่ายทางตรงที่ทำให้สินค้าพร้อมขายและที่ดิน อาคารและอุปกรณ์พร้อมใช้งาน และคำนวณค่าเสื่อมราคาด้วยวิธีเส้นตรง บางรายการคำนวณตามอายุการใช้งานที่สอดคล้องกับประมวลรัษฎากร และบางรายการคำนวณตามอายุสัมปทานบัตร บริษัทรับรู้รายได้จากการขายเมื่อได้โอนกรรมสิทธิ์ไปให้ผู้ซื้อแล้ว และรับรู้รายได้ค่าบริการเมื่อมีการให้บริการสิ้นสุดหรือตามสัดส่วนของการให้บริการนั้น ผลจากการเลือกใช้นโยบายการบัญชีของบริษัท บ้านปู จำกัด (มหาชน) เกี่ยวกับการคำนวณค่าเสื่อมราคาที่ดิน อาคารและอุปกรณ์ บางรายการที่บริษัทได้รับสัมปทานบัตร ซึ่งบริษัทได้คำนวณโดยใช้อายุการใช้งานที่ยาวนานกว่าอายุสัมปทานบัตร และการคำนวณมูลค่าสินค้าสำเร็จรูปคงเหลือบางรายการที่จัดเก็บไว้ บริษัทยังไม่ได้รวมต้นทุนส่วนที่ทำให้สินค้าสำเร็จรูปนั้นพร้อมที่จะขายได้ ทำให้บางรายการในงบการเงินของบริษัทไม่ได้สะท้อนสภาพทางเศรษฐกิจที่แท้จริง ผลของการคำนวณดังกล่าวทำให้กำไรของบริษัทสูงกว่าความเป็นจริง

พิสุทธิ์ บุญเชย (2551) ได้ศึกษาเรื่อง ผลกระทบการเปลี่ยนแปลงนโยบายการบัญชีในการวัดมูลค่าเกี่ยวกับที่ดิน อาคาร และอุปกรณ์ กรณีศึกษาบริษัท ปูนซีเมนต์ไทย จำกัด (มหาชน) ศึกษาโดยใช้วิธีการเก็บข้อมูลจากงบการเงิน รายงานประจำปี แบบแสดงรายการข้อมูลประจำปี 56-1 และข้อมูลทางอินเตอร์เน็ต และมาตรฐานการบัญชีที่เกี่ยวข้อง โดยนำข้อมูลมาศึกษาและวิเคราะห์เชิงพรรณนา ผลจากการศึกษาพบว่า เมื่อบริษัทฯ มีการเปลี่ยนแปลงนโยบายการบัญชีในการวัดมูลค่าเกี่ยวกับที่ดิน อาคาร และอุปกรณ์ จากเดิมที่ใช้มูลค่ายุติธรรมมาเป็นใช้ราคาทุน จะส่งผลกระทบต่อ

งบดุลรวมของกลุ่มบริษัท ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2547 ทำให้สินทรัพย์ลดลงจำนวน 74,601 ล้านบาท หนี้สินเพิ่มขึ้น 204 ล้านบาท ส่วนของผู้ถือหุ้นเฉพาะบริษัทลดลง 72,035 ล้านบาท และส่วนของผู้ถือหุ้นส่วนน้อยลดลง 2,770 ล้านบาท และจากการวิเคราะห์อัตราส่วนทางการเงิน 6 อัตราส่วน พบว่า ภายหลังการเปลี่ยนแปลงนโยบายการบัญชีมีการเพิ่มขึ้นของอัตราส่วนทางการเงินทุกอัตราส่วน ซึ่งเป็นผลมาจาก ที่ดิน อาคาร และอุปกรณ์ลดลง จึงทำให้อัตราส่วนดังกล่าวมีการเพิ่มขึ้น โดยที่อัตราการหมุนของสินทรัพย์ถาวร และสินทรัพย์รวม อัตราผลตอบแทนจากสินทรัพย์รวม และอัตราผลตอบแทนส่วนของผู้ถือหุ้นที่เพิ่มขึ้น ทำให้การนำเสนอตัวเลขในงบการเงินดีขึ้น ส่วนอัตราหนี้สินต่อส่วนของผู้ถือหุ้น อัตราส่วนหนี้สินต่อสินทรัพย์รวมเพิ่มขึ้นเช่นกัน แต่กลับทำให้การนำเสนอตัวเลขในงบการเงินแย่ลง และการเปลี่ยนแปลงนโยบายการบัญชีไม่มีผลต่อราคาหุ้นสามัญที่ผู้ลงทุนสนใจในบริษัท

อรณี ทองคง (2551) ได้ศึกษาเรื่อง นโยบายการบัญชี และการเปิดเผยข้อมูลทางการบัญชีของบริษัทในอุตสาหกรรมพลังงาน และสาธารณูปโภค ที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย โดยศึกษานโยบายบัญชีเรื่องค่าเสื่อมราคา ต้นทุนการกู้ยืมเงิน และสินค้าคงเหลือ โดยเก็บข้อมูลจากรายงานประจำปีของกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 22 บริษัทระหว่างปี พ.ศ. 2545-2549 ผลการศึกษาพบว่านโยบายบัญชีที่สำคัญที่บริษัทเลือกปฏิบัติ 3 เรื่อง ได้แก่ สินค้าคงเหลือ ค่าเสื่อมราคา และต้นทุนการกู้ยืม พบว่า บริษัทส่วนใหญ่ไม่แยกแสดงสินค้าคงเหลือ และใช้วิธีถัวเฉลี่ยถ่วงน้ำหนักคำนวณราคาทุนของสินค้าคงเหลือมากที่สุด และเปิดเผยถึงการคำนวณตีราคาสินค้าคงเหลือและการคำนวณราคาทุน การคำนวณค่าเสื่อมราคาจะเลือกใช้วิธีเส้นตรง บางบริษัทจะใช้วิธีเส้นตรงควบคู่ไปกับการคิดค่าเสื่อมราคาวิธีผันแปรตามหน่วยผลิตหรือชั่วโมงการทำงาน และใช้วิธีเส้นตรงควบคู่ไปกับวิธีเงินรายปีเพื่อให้เหมาะสมกับลักษณะการใช้ประโยชน์ของสินทรัพย์แต่ละประเภท และเปิดเผยถึงวิธีการคิดค่าเสื่อมราคา อายุการใช้งานหรืออัตราค่าเสื่อมราคา และค่าเสื่อมราคาไว้อย่างครบถ้วน การเลือกใช้วิธีการบันทึกต้นทุนการกู้ยืมเป็นต้นทุนของสินทรัพย์เป็นเพียงวิธีเดียวในการบันทึกต้นทุนการกู้ยืมและมีการเปิดเผยต้นทุนการกู้ยืมมากที่สุด รองลงมาเป็นจำนวนต้นทุนการกู้ยืมที่รวมเป็นราคาทุนของสินทรัพย์ในระหว่างงวด และอัตราการตั้งเป็นทุนที่ใช้คำนวณต้นทุนการกู้ยืมที่รวมเป็นราคาทุนของสินทรัพย์ การเปลี่ยนแปลงนโยบายการบัญชี และผลกระทบที่มีต่อกำไรในเรื่องสินค้าคงเหลือ ค่าเสื่อมราคา และต้นทุนการกู้ยืม พบว่า บริษัทได้มีการเปลี่ยนแปลงวิธีการคำนวณราคาทุนของสินค้าคงเหลือ และวิธีคำนวณค่าเสื่อมราคา แต่มิได้เปลี่ยนแปลงวิธีการบันทึกต้นทุนการกู้ยืม

อัจฉรา เบญญาอภิกุล (2551) ได้ศึกษาเรื่อง นโยบายการบัญชีเกี่ยวกับที่ดิน อาคารและอุปกรณ์ ของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย โดยศึกษามาตรฐานการบัญชีที่

เกี่ยวข้องกับที่ดิน อาคารและอุปกรณ์ นโยบายการบัญชีเกี่ยวกับที่ดิน อาคารและอุปกรณ์ และเปรียบเทียบการเลือกใช้นโยบายการบัญชีเกี่ยวกับที่ดิน อาคารและอุปกรณ์ ของบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยตามหมวดธุรกิจ และศึกษาผลการเปลี่ยนแปลงมูลค่าที่ดิน อาคารและอุปกรณ์จากการเลือกใช้นโยบายการบัญชี ซึ่งกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาคือ บริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย 25 หมวดธุรกิจจำนวน 217 บริษัท โดยรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับที่ดิน อาคารและอุปกรณ์ จากงบการเงินและหมายเหตุประกอบงบการเงินประจำปี 2550 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ความถี่และร้อยละ จากการศึกษาพบว่ามาตรฐานการบัญชีเกี่ยวกับที่ดิน อาคารและอุปกรณ์กำหนดให้บันทึกมูลค่าเริ่มแรกของที่ดิน อาคารและอุปกรณ์เป็นสินทรัพย์ด้วยราคาทุน และวัดมูลค่า ณ วันที่ในงบการเงินด้วยราคาทุนหักด้วยค่าเสื่อมราคาสะสมและค่าเผื่อการด้อยค่า หรืออาจแสดงด้วยราคาที่ตีใหม่ รวมทั้งให้ทางเลือกในการนำต้นทุนการกู้ยืมที่เกี่ยวข้องกับการได้มารวมเป็นต้นทุนของสินทรัพย์ ซึ่งบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย มีวิธีวัดมูลค่าที่ดิน อาคารและอุปกรณ์ ณ วันที่ในงบการเงิน 3 วิธี คือ วิธีที่ตีใหม่ วิธีราคาทุน และวิธีราคาที่ตีใหม่ร่วมกับราคาทุน นอกจากนี้ มีวิธีการคำนวณค่าเสื่อมราคาอาคารและอุปกรณ์ 4 วิธี คือ วิธีเส้นตรง วิธีจำนวนผลผลิต วิธียอดลดลง และวิธีอัตราที่เพิ่มขึ้น จากการศึกษายังพบว่าบริษัทส่วนใหญ่วัดมูลค่าที่ดิน อาคารและอุปกรณ์ ด้วยราคาทุน และคำนวณค่าเสื่อมราคาด้วยวิธีเส้นตรงตามอายุการใช้งานโดยประมาณ ผลการเปลี่ยนแปลงมูลค่าที่ดิน อาคารและอุปกรณ์ที่เกิดจากการตีราคาใหม่และการพิจารณาด้อยค่าอาจมีจำนวนที่มีนัยสำคัญเมื่อเทียบกับมูลค่าที่ดิน อาคารและอุปกรณ์สุทธิ ณ วันที่ในงบการเงิน

ประยุทธ สมสงวนสิทธิ์ (2551) ได้ศึกษาเรื่อง การวิเคราะห์การเคลื่อนไหวของอัตราส่วนทางการเงินกับความเสี่ยงของบริษัทจดทะเบียนกลุ่มพลังงานในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย โดยศึกษาการเคลื่อนไหวของอัตราส่วนทางการเงิน วิเคราะห์ความเสี่ยง และศึกษาการเคลื่อนไหวของอัตราส่วนทางการเงินกับความเสี่ยงของบริษัทจดทะเบียนในกลุ่มพลังงานในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย การศึกษาใช้ข้อมูลทุติยภูมิของบริษัทจดทะเบียนในกลุ่มพลังงานในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย จำนวน 6 บริษัท ซึ่งประกอบด้วย งบการเงินรายไตรมาสสำหรับระยะเวลาตั้งแต่ปี 2546 – 2551 เป็นจำนวน 22 ไตรมาส ราคาหลักทรัพย์ของบริษัทดังกล่าว และดัชนีตลาดหลักทรัพย์สำหรับระยะเวลาเดียวกัน โดยการวิเคราะห์และศึกษาการเคลื่อนไหวของอัตราส่วนทางการเงินและความเสี่ยงใช้การวิเคราะห์แนวโน้มและกราฟเชิงเส้น จากการศึกษาพบว่าอัตราส่วนทางการเงินที่แสดงสภาพคล่องมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นในขณะที่อัตราส่วนวัดประสิทธิภาพในการดำเนินงานและอัตราส่วนความสามารถในการทำกำไรมีการเคลื่อนไหวในลักษณะทรงตัว ส่วนอัตราส่วนโครงสร้างทางการเงินมีแนวโน้มลดลง แสดงว่าบริษัทมีความเสี่ยงทางการเงินลดลง โดย

ภาพรวมความเสี่ยงของแต่ละบริษัทมีแนวโน้มลดลงเมื่อเทียบกับปี 2546 และอัตราส่วนความสามารถในการทำกำไรและอัตราส่วนกำไรขั้นต้นมีการเคลื่อนไหวในทิศทางตรงกันข้ามกับความเสี่ยง ในขณะที่อัตราส่วนราคาหุ้นต่อมูลค่าตามบัญชีมีการเคลื่อนไหวในทิศทางเดียวกับความเสี่ยง

วัลลภ เผ่านักรบ (2552) ได้ศึกษาเรื่อง ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการเลือกใช้นโยบายการตีราคาสินค้าคงเหลือ และผลกระทบต่ออัตราส่วนทางการเงิน กรณีศึกษา : บริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย โดยศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการเลือกใช้นโยบายการตีราคาสินค้าคงเหลือวิธีเข้าก่อนออกก่อนและวิธีถัวเฉลี่ยถ่วงน้ำหนัก โดยศึกษา 3 ปัจจัย ได้แก่ ประเภทของอุตสาหกรรม ขนาดของบริษัท และสัดส่วนหนี้สินในโครงสร้างเงินทุน โดยวิเคราะห์ถึงผลกระทบจากการเลือกใช้นโยบายการตีราคาสินค้าคงเหลือวิธีเข้าก่อนออกก่อนและวิธีถัวเฉลี่ยถ่วงน้ำหนัก ที่มีต่ออัตราการหมุนเวียนของสินค้าและอัตราส่วนกำไรขั้นต้น ซึ่งกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา ได้แก่ บริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย 8 กลุ่มอุตสาหกรรม จำนวน 372 บริษัท โดยเก็บรวบรวมข้อมูลจากงบการเงินตั้งแต่ปี 2548-2550 จากการศึกษา พบว่า ประเภทอุตสาหกรรมและขนาดของบริษัทมีอิทธิพลต่อการเลือกใช้นโยบายการตีราคาสินค้าคงเหลือวิธีเข้าก่อนออกก่อนและวิธีถัวเฉลี่ยถ่วงน้ำหนัก แต่ปัจจัยด้านสัดส่วนหนี้สินในโครงสร้างเงินทุนอาจจะไม่มีอิทธิพลต่อการเลือกใช้นโยบายการบัญชีดังกล่าว สำหรับผลกระทบจากการเลือกใช้นโยบายการตีราคาสินค้าคงเหลือวิธีเข้าก่อนออกก่อนและวิธีถัวเฉลี่ยถ่วงน้ำหนัก พบว่า ในช่วงที่ทำการศึกษา การเลือกใช้นโยบายการตีราคาสินค้าคงเหลือวิธีเข้าก่อนออกก่อนและวิธีถัวเฉลี่ยถ่วงน้ำหนัก ไม่มีผลกระทบต่ออัตราการหมุนเวียนของสินค้าและอัตราส่วนกำไรขั้นต้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

ปัฐวิภรณ์ จัดเขตรกรรม (2552) ได้ศึกษาเรื่อง การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างขนาดของบริษัทกับนโยบายการบัญชีในกลุ่มธุรกิจอสังหาริมทรัพย์ที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย โดยศึกษาถึงนโยบายการบัญชีเรื่องการรับรู้รายได้จากการขายอสังหาริมทรัพย์ การวัดมูลค่าที่ดิน อาคาร และอุปกรณ์ภายหลังการรับรู้มูลค่าเริ่มแรก วิธีคำนวณค่าเสื่อมราคา การบันทึกรายการต้นทุนการกู้ยืม และการจัดประเภทกิจกรรมในงบกระแสเงินสดของดอกเบี้ย และเงินปันผล และศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างขนาดของบริษัทโดยใช้ทุนจดทะเบียนชำระแล้ว จำนวนรายได้รวม และสินทรัพย์รวม กับนโยบายการบัญชี โดยศึกษาจากรายงานประจำปี และแบบแสดงรายการข้อมูล (แบบ 56-1) ปี 2550 และวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติเชิงพรรณนา ผลการศึกษา พบว่า นโยบายการบัญชีเรื่องการรับรู้รายได้จากการขายอสังหาริมทรัพย์ บริษัทส่วนใหญ่จะใช้วิธีการรับรู้รายได้แบบอัตราส่วนงานที่ทำเสร็จ รองลงมาจะใช้วิธีรับรู้รายได้ทั้งจำนวน และวิธีที่ใช้น้อยที่สุด คือ วิธีเงินค่างวดที่ถึงกำหนดชำระ การวัดมูลค่าที่ดิน อาคาร และอุปกรณ์ภายหลังการวัดมูลค่าเริ่มแรก พบว่า

บริษัทส่วนใหญ่วัดมูลค่าด้วยราคาทุนหักด้วยค่าเสื่อมราคาสะสม และค่าเผื่อการด้อยค่าของสินทรัพย์และบริษัทส่วนใหญ่เลือกใช้วิธีคำนวณค่าเสื่อมราคาตามแบบอัตราเส้นตรง และทุกบริษัทใช้การบันทึกรายการต้นทุนการกู้ยืมรวมเป็นราคาทุนของสินทรัพย์ การจัดประเภทกิจกรรมในงบกระแสเงินสดของดอกเบี้ย และเงินปันผล พบว่าบริษัทส่วนใหญ่จัดประเภทกิจกรรมในงบกระแสเงินสดของดอกเบี้ยจ่ายไว้ในกิจกรรมการดำเนินงาน ส่วนดอกเบี้ยและเงินปันผลรับบริษัทส่วนใหญ่จัดไว้ในกิจกรรมการลงทุน และเงินปันผลจ่ายทุกบริษัทจัดไว้ในกิจกรรมการจัดหาเงิน สำหรับการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างขนาดของบริษัทกับนโยบายการบัญชี พบว่า ขนาดของบริษัท โดยใช้จำนวนรายได้รวม และจำนวนสินทรัพย์รวมในการแบ่งขนาดมีความสัมพันธ์กับนโยบายการบัญชีเรื่องการจัดประเภทกิจกรรมในงบกระแสเงินสดของดอกเบี้ย และเงินปันผลรับ

วันชัย ธนากรกิจกุล และชารี สาทรกิจ (2554) ได้ศึกษา ผลกระทบจากมาตรฐานการบัญชีใหม่ที่มีต่องบการเงินของสถาบันการเงิน พบว่าสถาบันการเงินบางแห่งเลือกที่จะถือปฏิบัติตามมาตรฐานการบัญชีฉบับที่ 19 เรื่อง ผลประโยชน์ของพนักงาน ก่อนมาตรฐานจะมีผลบังคับใช้ตามแนวทางเพิ่มเติม โดยแนวทางแรก ปรับกำไรสะสม ต้นปี พ.ศ. 2553 และรับรู้ผลประโยชน์ของพนักงานปี พ.ศ. 2553 เป็นค่าใช้จ่ายเข้างบกำไรขาดทุนปี พ.ศ. 2553 และแนวทางที่ 2 รับรู้ผลประโยชน์ของพนักงานเป็นค่าใช้จ่ายเข้างบกำไรขาดทุนปี พ.ศ. 2553 ทั้งจำนวน นอกจากนี้พบว่ามาตรฐานการบัญชีใหม่ที่มีผลกระทบต่อสถาบันการเงินค่อนข้างมากคือ ฉบับที่ 19 เรื่อง ผลประโยชน์ของพนักงาน เนื่องจากเป็นการใช้ครั้งแรกในประเทศไทย ทำให้สถาบันการเงินจะต้องคำนวณภาระหนี้สินย้อนหลังตั้งแต่วันที่พนักงานแต่ละคนเริ่มเข้ามาทำงาน (Past Services) จนถึงวันที่เริ่มบังคับใช้มาตรฐานฉบับนี้ ผลกระทบที่มีต่อสถาบันการเงินแต่ละแห่งจะมากหรือน้อยนั้นขึ้นอยู่กับความพร้อมของแต่ละสถาบันการเงิน และทางเลือกที่สถาบันการเงินเลือกใช้ ซึ่งสถาบันการเงินในประเทศไทยส่วนใหญ่จะเลือกใช้แนวทางที่ 2 คือ วิธีปรับกำไรสะสมต้นปี พ.ศ. 2554 ทั้งจำนวน นอกจากนี้สถาบันการเงินยังมีภาระที่จะต้องใช้หลักคณิตศาสตร์ประกันภัยในการประมาณค่าใช้จ่ายสำหรับผลประโยชน์ของพนักงานที่เปลี่ยนแปลงทุกปี ซึ่งเกิดจากจำนวนพนักงานที่เปลี่ยนแปลงเกณฑ์การจ่ายที่เปลี่ยนไป ฯลฯ

วรศักดิ์ ทุมมานนท์ และวิภาดา ตันติประภา (2554) ได้ศึกษาเรื่อง ผลกระทบของการนำมาตรฐานการบัญชีฉบับที่ 19 เรื่อง ผลประโยชน์ของพนักงานมาใช้กับงบการเงินสำหรับรอบระยะเวลาบัญชี 2554 พบว่า มีบริษัทที่นำมาตรฐานฉบับนี้มาใช้ก่อนวันที่มีผลบังคับใช้แยกเป็นบริษัทจดทะเบียนในกลุ่ม SET 50 จำนวน 14 บริษัท (คิดเป็นร้อยละ 28) บริษัทจดทะเบียนนอกกลุ่ม SET 50 แต่อยู่ในกลุ่ม SET 100 จำนวน 18 บริษัท (คิดเป็นร้อยละ 5.57) บริษัทจดทะเบียนในกลุ่มธุรกิจขนาดกลาง (mai) จำนวน 1 บริษัท (คิดเป็นร้อยละ 1.54) หลังการประกาศใช้มาตรฐาน

การบัญชีฉบับที่ 19 พบว่าบริษัทจดทะเบียนส่วนใหญ่ (ร้อยละ 72.19) เลือกรับรู้หนี้สินในช่วงการเปลี่ยนแปลงที่มากกว่าหนี้สินที่รับรู้ ณ วันเดียวกันตามนโยบายการบัญชีเดิมโดยวิธีปรับกับกำไรสะสม ณ วันต้นงวด ทั้งๆ ที่วิธีนี้ไม่มีทฤษฎีบัญชีใดรองรับและเป็นวิธีที่ถือปฏิบัติเฉพาะในประเทศไทยก็ตาม รองลงมากเป็นวิธีรับรู้เป็นค่าใช้จ่ายตามวิธีเส้นตรงภายในระยะเวลา 5 ปี (ร้อยละ 12.36) ซึ่งเป็นวิธีที่จะช่วยลดผลกระทบต่องบการเงินในปีที่เริ่มใช้มาตรฐานการบัญชีฉบับนี้เป็นครั้งแรก ส่วนบริษัทที่เหลือเลือกรับรู้หนี้สินในช่วงการเปลี่ยนแปลงโดยวิธีปรับงบการเงินย้อนหลัง (ร้อยละ 11.04) และรับรู้หนี้สินส่วนเพิ่มเป็นค่าใช้จ่ายในงบกำไรขาดทุน (ร้อยละ 4.42) ตามลำดับ

สุรพล ถวัลยวิชจิต และปิยาภรณ์ อาสาทรงธรรม (2554) ได้ศึกษาผลกระทบจากการนำมาตรฐานการบัญชีผลประโยชน์พนักงานไปใช้ในธุรกิจ กรณีศึกษาสถาบันการเงินไทย พบว่าการนำมาตรฐารการบัญชีฉบับที่ 19 เรื่อง ผลประโยชน์ของพนักงาน มาใช้นั้นสามารถสะท้อนภาพระหว่างการเกิดค่าใช้จ่ายจับคู่บริการที่ได้รับจากพนักงาน ซึ่งถือว่าเป็นแนวคิดที่จะทำให้สามารถแสดงมูลค่าของพนักงานที่ซ่อนอยู่ในงบการเงินในอดีต ว่าสามารถให้ประโยชน์ในระยะต่างๆ ที่ผู้บริหารได้ทำการประมาณไว้ สอดรับกับแผนงานทางธุรกิจที่ผู้บริหารได้กำหนดไว้ในอนาคตหรือไม่ ในบางครั้งหากต้องใช้พนักงานจำนวนเท่าใดหรือมีคุณลักษณะอย่างไรจะสะท้อนแนวคิดของผู้บริหารมาสู่การนำเสนอในงบการเงินได้กล่าวคือ หากมีสินทรัพย์ในรูปเงินกองทุนจำนวนมาก อาจหมายถึงจำนวนพนักงานที่มีจำนวนมากหรือมีพนักงานที่มีประสบการณ์สูงอยู่กับกิจการซึ่งคาดว่าจะให้ประโยชน์กับกิจการได้ในอนาคต นอกจากนี้ยังสามารถสะท้อนภราระหนี้สินที่กิจการมีต่อพนักงาน หากเปรียบเทียบกับการที่ไม่นำมาตรฐานฉบับนี้มาใช้ หนี้สินที่เป็นภาระผูกพันต้องจ่ายให้แก่พนักงานแสดงจำนวนต่ำไป ซึ่งไม่สอดคล้องกับความเป็นจริง ดังเช่นปัญหาสถาบันการเงินที่เกิดกับประเทศไทยในช่วงประมาณปี พ.ศ. 2540 เพราะฉะนั้นจากกรณีศึกษาแสดงให้เห็นว่า ในช่วงแรก สถาบันการเงินในประเทศมีภาระที่ต้องปรับตัวเมื่อนำมาตรฐานการบัญชีฉบับดังกล่าวมาใช้ อย่างไรก็ตามสถาบันการเงินยังมีวิธีการบัญชีที่ยืดหยุ่นเพื่อให้สามารถปรับตัวได้ ทั้งนี้เพื่อให้เป็นสากลและยั่งยืนในระยะยาวต่อไป

พนิดา สุนทรอำไพ (2554) ได้ศึกษาเรื่อง ผลกระทบของมาตรฐานการบัญชีฉบับที่ 19 เรื่อง ผลประโยชน์ของพนักงาน ที่มีต่อธนาคารพาณิชย์ โดยศึกษาการปฏิบัติตามมาตรฐานการบัญชีฉบับที่ 19 เรื่อง ผลประโยชน์ของพนักงาน ของธนาคารพาณิชย์ และผลกระทบของมาตรฐานการบัญชีฉบับที่ 19 ซึ่งได้ทำการศึกษาโดยวิธีวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) โดยเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive Sampling) และเก็บข้อมูลจากผู้ปฏิบัติงานด้านบัญชีในสำนักงานใหญ่ของธนาคารพาณิชย์ขนาดใหญ่ จำนวน 4 แห่ง จำนวน 40 คน ผลการศึกษาพบว่า ผู้ปฏิบัติงานด้านบัญชีส่วนใหญ่ที่ตอบแบบสอบถามเป็นเพศหญิง มีจำนวน 32 คน คิดเป็นร้อยละ 80 โดยมีอายุระหว่าง 31 –

40 ปี เป็นจำนวนมากที่สุด ประสบการณ์ในการทำงานด้านบัญชีส่วนใหญ่ทำงานอยู่ในระยะเวลา 6 – 10 ปี จากการทดสอบสมมุติฐานพบว่า มีการปฏิบัติเกี่ยวกับผลประโยชน์ระยะสั้น โดยมีการจ่ายผลประงโยชน์ที่ไม่เป็นตัวเงิน เช่น ค่ารักษาพยาบาล ค่าที่พักอาศัย ค่ายานพาหนะ มากที่สุด เกี่ยวกับผลประโยชน์หลังออกจากงาน ธนาคารมีการจัดประเภทผลประโยชน์หลังออกจากงาน เป็นโครงการสมทบเงินหรือโครงการผลประโยชน์มากที่สุด สำหรับผลประโยชน์อื่นๆ มีการปฏิบัติในเรื่องของการให้ลางานระยะยาวเนื่องจากทำงานกับธนาคารมาเป็นระยะเวลานาน โดยได้รับผลตอบแทนมากที่สุด สำหรับผลประโยชน์เมื่อเลิกจ้าง ธนาคารมีโครงการจ่ายผลประโยชน์เพื่อเป็นข้อเสนอให้ออกจากงานโดยสมัครใจ มากที่สุด ซึ่งโดยภาพรวมมีการปฏิบัติตามในส่วนที่เกี่ยวกับผลประโยชน์ระยะสั้นมากที่สุด สำหรับผลกระทบของมาตรฐานการบัญชีฉบับที่ 19 เรื่อง ผลประโยชน์ของพนักงาน ที่มีต่อธนาคารพาณิชย์ ด้านที่มีผลกระทบมากที่สุด คือด้านการเงิน มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.22

อนงค์ บุณยนิธิกุล (2554) ได้ศึกษาเรื่อง นโยบายการบัญชีตามมาตรฐานการบัญชีฉบับที่ 19 เรื่อง ผลประโยชน์ของพนักงาน ของบริษัทในอุตสาหกรรมพัฒนาอสังหาริมทรัพย์ที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ผลการศึกษาพบว่า นโยบายการบัญชีในเรื่อง การรับรู้ผลกำไร และขาดทุนจากการประมาณการตามหลักคณิตศาสตร์ประกันภัย กลุ่มตัวอย่างเลือกวิธีรับรู้เป็นกำไรขาดทุน หรือวิธีรับรู้เป็นรายการกำไรขาดทุนเบ็ดเสร็จอื่นในจำนวนที่ใกล้เคียงกัน และบริษัทที่มีความสามารถในการทำกำไรที่แตกต่างกันเลือกใช้นโยบายการบัญชีแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 สำหรับนโยบายการบัญชีในเรื่องการรับรู้ภาระผูกพันผลประโยชน์ของพนักงาน กลุ่มตัวอย่างเลือกวิธีลดกำไรสะสมต้นงวดมากที่สุด และเลือกวิธีรับรู้เป็นค่าใช้จ่ายทั้งจำนวนน้อยที่สุด นอกจากนี้บริษัทที่มีขนาดที่แตกต่างกัน มีความสามารถในการทำกำไรที่แตกต่างกันหรือมีนโยบายทางการเงินที่แตกต่างกัน เลือกใช้นโยบายการบัญชีแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 แต่บริษัทที่มีสภาพคล่องของบริษัท ความสามารถในการดำเนินงาน นโยบายการจัดหาเงิน และอัตราการเติบโต ที่แตกต่างกันเลือกใช้นโยบายการบัญชีไม่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากการทบทวนวรรณกรรมจะเห็นว่า ลักษณะของบริษัทได้แก่ ขนาดของบริษัท ความสามารถในการดำเนินงานของบริษัท ความสามารถในการทำกำไรของบริษัท นโยบายการจัดหาเงินของบริษัท และอัตราการเติบโตของบริษัท มีความสัมพันธ์ต่อการเลือกใช้นโยบายการบัญชี และการเลือกใช้นโยบายการบัญชีที่แตกต่างกันของแต่ละบริษัทตามที่มาตรฐานการบัญชีแต่ละฉบับอนุญาตให้เลือกใช้ได้มากกว่าหนึ่งวิธีย่อมส่งผลกระทบต่อผลการดำเนินงาน ฐานะการเงิน และอัตราส่วนทางการเงินของบริษัทที่แตกต่างกัน ทำให้ผู้ใช้งบการเงินไม่สามารถนำงบการเงินของแต่ละบริษัทมาเปรียบเทียบกันได้ โดยเฉพาะอย่างยิ่งบริษัทในกลุ่มอุตสาหกรรมเดียวกัน

บทที่ 3
วิธีดำเนินการศึกษา

การศึกษาการใช้นโยบายการบัญชีตามมาตรฐานการบัญชี ฉบับที่ 19 เรื่อง ผลประโยชน์ของพนักงานของบริษัทในกลุ่มอุตสาหกรรมทรัพยากรที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย เป็นการศึกษาเชิงพรรณนาวิเคราะห์ เพื่อเขียนเป็นเอกสารทางวิชาการ โดยเนื้อหา และสาระสำคัญในการดำเนินการค้นคว้าอิสระ ตามลำดับขั้นดังต่อไปนี้

1. ประชากร
2. เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา
3. การเก็บรวบรวมข้อมูล
4. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล
5. วิธีการวิเคราะห์ข้อมูล

1. ประชากร

1.1 ประชากร (Population) ที่ใช้ในการศึกษา คือ บริษัทในกลุ่มอุตสาหกรรมทรัพยากรที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ที่ยังคงสถานะ จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2554 ซึ่งการศึกษาครั้งนี้จะเป็นการศึกษาจากประชากรทั้ง 27 บริษัท ได้แก่

1) บริษัท ปตท.จำกัด (มหาชน) : PTT
2) บริษัท ปตท. สำรวจและผลิตปิโตรเลียม จำกัด (มหาชน) : PTTEP
3) บริษัท บ้านปูจำกัด (มหาชน) : BANPU
4) บริษัท ไทยออยล์ จำกัด (มหาชน) : TOP
5) บริษัท ไออาร์พีซี จำกัด (มหาชน) : IRPC
6) บริษัท โกลว์ พลังงาน จำกัด (มหาชน) : GLOW
7) บริษัท ผลิตไฟฟ้าราชบุรีโฮลดิ้ง จำกัด (มหาชน) : RATCH
8) บริษัท ผลิตไฟฟ้า จำกัด (มหาชน) : EGCO
9) บริษัท เอสโซ่ (ประเทศไทย) จำกัด (มหาชน) : ESSO

10) บริษัท บางจากปิโตรเลียม จำกัด (มหาชน) : BCP

11) บริษัท น้ำประปาไทย จำกัด (มหาชน) : TTW

12) บริษัท สยามแก๊ส แอนด์ ปิโตรเคมีคัลส์ จำกัด (มหาชน) : SGP

13) บริษัท ลานนารีซอร์สเซส จำกัด (มหาชน) : LANNA

14) บริษัท เอเซี่ยน อินซูเลเตอร์ จำกัด (มหาชน) : AI

15) บริษัท เอกรัฐวิศวกรรม จำกัด (มหาชน) : AKR

16) บริษัท บริการเชื้อเพลิง การบินกรุงเทพ จำกัด (มหาชน) : BAFS

17) บริษัท เด็มโก้ จำกัด (มหาชน) : DEMCO

18) บริษัท จัดการและพัฒนาทรัพยากรน้ำภาคตะวันออก จำกัด (มหาชน) : EASTW

19) บริษัท กันกุลเอ็นจิเนียริ่ง จำกัด (มหาชน) : GUNKUL

20) บริษัท เอ็ม ดี เอ็กซ์ จำกัด (มหาชน) : MDX

21) บริษัท ระยองเพียวริฟายเออร์ จำกัด (มหาชน) : RPC

22) บริษัท สหโคเจน (ชลบุรี) จำกัด (มหาชน) : SCG

23) บริษัท โซลาร์ตรอน จำกัด (มหาชน) : SOLAR

24) บริษัท เอสพีซีจี จำกัด (มหาชน) : SPCG

25) บริษัท ซัสโก้ จำกัด (มหาชน) : SUSCO

26) บริษัท ไทย แคปปิตอล คอร์ปอเรชั่น จำกัด (มหาชน) : TCC

27) บริษัท ผาแดงอินดัสทรี จำกัด (มหาชน) : PDI

1.2 ตัวแปรในการศึกษา

1.2.1 ตัวแปรอิสระ (Independent Variable) คือ ลักษณะของบริษัท ได้แก่

1) ขนาดของบริษัท

2) สภาพคล่องของบริษัท

3) ความสามารถในการดำเนินงานของบริษัท

4) ความสามารถในการทำกำไรของบริษัท

5) นโยบายการจัดหาเงินของบริษัท

6) อัตราการเติบโตของบริษัท

1.2.2 ตัวแปรตาม (Dependent Variable) ได้แก่ การใช้นโยบายการบัญชีตามมาตรฐานการบัญชีฉบับที่ 19 เรื่อง ผลประโยชน์ของพนักงาน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา

เครื่องมือที่ใช้ในการค้นคว้าอิสระครั้งนี้ จัดทำเป็นแบบเก็บข้อมูล โดยรวบรวมข้อมูลจากรายงานทางการเงินปี 2554 และแบบแสดงข้อมูลประจำปี (56-1) ของปี 2554 รวมถึงข้อมูลจากแหล่งอื่นที่เกี่ยวข้องกับการศึกษา เช่น หนังสือ งานวิจัย บทความ มาตรฐานการบัญชี ข้อมูลทางอินเทอร์เน็ต โดยเก็บรวบรวมข้อมูลดังต่อไปนี้

1) นโยบายการบัญชีที่แสดงไว้ในหมายเหตุประกอบงบการเงินที่บริษัทเลือกใช้ตามมาตรฐานการบัญชีฉบับที่ 19 เรื่อง ผลประโยชน์ของพนักงาน

2) ลักษณะของบริษัท ได้แก่ ขนาดของบริษัท สภาพคล่องของบริษัท ความสามารถในการดำเนินงานของบริษัท ความสามารถในการทำกำไรของบริษัท นโยบายการจัดหาเงินของบริษัท และอัตราการเติบโตของบริษัท

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้ศึกษาได้ใช้วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลต่างๆ จากแหล่งข้อมูลทุติยภูมิ โดยเก็บรวบรวมข้อมูลจากรายงานทางการเงินประจำปี 2554 ซึ่งประกอบด้วย งบแสดงฐานะการเงิน งบกำไรขาดทุนเบ็ดเสร็จ งบแสดงการเปลี่ยนแปลงในส่วนของผู้ถือหุ้น หมายเหตุประกอบงบการเงิน และแบบแสดงรายการข้อมูลประจำปี 2554 (56-1) ของบริษัทในกลุ่มอุตสาหกรรมทรัพยากร ซึ่งจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2554 จำนวน 27 บริษัท นอกจากนี้ได้รวบรวมข้อมูลอื่นๆที่เกี่ยวข้องกับการศึกษา หนังสือ บทความทางวิชาการ ข้อมูลทางอินเทอร์เน็ตจากเว็บไซต์ของตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย และเว็บไซต์ต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการศึกษา รวมถึงมาตรฐานการบัญชีที่เกี่ยวข้อง เพื่อศึกษาถึงนโยบายการบัญชีของกลุ่มตัวอย่าง ซึ่งมีรายละเอียด ดังนี้

3.1 แหล่งข้อมูล มีการค้นคว้าและรวบรวมข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary data) จากแหล่งข้อมูลต่างๆ ดังนี้

1) มาตรฐานการบัญชี ฉบับที่ 19 เรื่อง ผลประโยชน์ของพนักงาน และมาตรฐานการบัญชีที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ ตามมาตรฐานการบัญชีฉบับที่ 8 (ปรับปรุง 2552) เรื่อง นโยบายการบัญชี การเปลี่ยนแปลงประมาณการทางบัญชีและข้อผิดพลาด

2) รายงานทางการเงินประจำปี 2554 และแบบแสดงข้อมูลประจำปี (56-1) ของปี 2554 ของบริษัทกลุ่มอุตสาหกรรมทรัพยากร ที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย เพื่อให้ได้ข้อมูลเกี่ยวกับ

(1) การเลือกใช้นโยบายการบัญชีตามมาตรฐานการบัญชีฉบับที่ 19 เรื่องผลประโยชน์ของพนักงาน ของแต่ละบริษัทในกลุ่มอุตสาหกรรมทรัพยากร ที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย โดยเก็บรวบรวมข้อมูลจากหมายเหตุประกอบงบการเงิน

(2) ข้อมูลเกี่ยวกับลักษณะของบริษัท ได้แก่ ขนาดของบริษัท สภาพคล่องของบริษัท ความสามารถในการดำเนินงานของบริษัท ความสามารถในการทำกำไรของบริษัท นโยบายการจัดหาเงินของบริษัท และอัตราการเติบโตของบริษัท ซึ่งแต่ละรายการได้พิจารณาเลือกและเก็บข้อมูลจากแหล่งข้อมูลต่างๆ ดังนี้

ก. ขนาดของบริษัท พิจารณาจาก ทุนจดทะเบียนที่ชำระแล้ว กับค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับพนักงาน โดยเก็บข้อมูลจากงบแสดงฐานะการเงิน งบกำไรขาดทุนเบ็ดเสร็จ งบแสดงการเปลี่ยนแปลงในส่วนของผู้ถือหุ้น และหมายเหตุประกอบงบการเงิน

ข. สภาพคล่องของบริษัท พิจารณาจาก อัตราส่วนเงินทุนหมุนเวียน โดยเก็บข้อมูลจากแบบแสดงรายการข้อมูลประจำปี 2554 (56-1)

ค. ความสามารถในการดำเนินงานของบริษัท พิจารณาจาก อัตราหมุนเวียนของสินทรัพย์รวม กับระยะเวลาชำระหนี้ โดยเก็บข้อมูลจากแบบแสดงรายการข้อมูลประจำปี 2554 (56-1) กรณีบางบริษัทไม่มีข้อมูลจากแบบแสดงรายการข้อมูลประจำปี 2554 (56-1) จะดำเนินการคำนวณโดยใช้ข้อมูลจากงบแสดงฐานะการเงิน และงบกำไรขาดทุนเบ็ดเสร็จ

ง. ความสามารถในการทำกำไรของบริษัท พิจารณาจาก อัตรากำไรสุทธิ กับอัตราผลตอบแทนผู้ถือหุ้น โดยเก็บข้อมูลจากแบบแสดงรายการข้อมูลประจำปี 2554 (56-1)

จ. นโยบายการจัดหาเงินของบริษัท พิจารณาจาก อัตราส่วนหนี้สินรวมต่อส่วนของผู้ถือหุ้น กับอัตราส่วนความสามารถในการชำระดอกเบี้ย โดยเก็บข้อมูลจากแบบแสดงรายการข้อมูลประจำปี 2554 (56-1)

ฉ. อัตราการเติบโตของบริษัท พิจารณาจาก อัตราการเพิ่มของรายได้จากการขาย กับอัตราการเพิ่มของกำไรสุทธิ ดำเนินการคำนวณโดยใช้ข้อมูลจากงบกำไรขาดทุนเบ็ดเสร็จ

3.2 ขั้นตอนการเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้ศึกษาดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลตามลำดับ ดังนี้

3.2.1 สร้างแบบเก็บข้อมูล ซึ่งประกอบด้วย การเลือกใช้นโยบายการบัญชีตามมาตรฐานการบัญชีฉบับที่ 19 เรื่อง ผลประโยชน์ของพนักงาน ของแต่ละบริษัทในกลุ่มอุตสาหกรรมทรัพยากร ที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย และลักษณะของบริษัท ได้แก่ ขนาดของบริษัท สภาพคล่องของบริษัท ความสามารถในการดำเนินงานของบริษัท ความสามารถในการทำกำไรของบริษัท นโยบายการจัดหาเงินของบริษัท และอัตราการเติบโตของบริษัท

3.2.2 นำแบบเก็บข้อมูลให้ผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 3 ท่าน ตรวจสอบความถูกต้องเหมาะสม

3.2.3 ปรับแบบเก็บข้อมูล ตามข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิ

3.2.4 เก็บรวบรวมข้อมูลการเลือกใช้นโยบายบัญชีตามมาตรฐานการบัญชีฉบับที่ 19 เรื่อง ผลประโยชน์ของพนักงาน ว่าแต่ละบริษัทในกลุ่มอุตสาหกรรมทรัพยากร ที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย เลือกใช้ทางเลือกใดใน 4 ทางเลือกที่มาตรฐานกำหนดให้ใช้ได้ และข้อมูลเกี่ยวกับลักษณะของบริษัท ได้แก่ ขนาดของบริษัท สภาพคล่องของบริษัท ความสามารถในการดำเนินงานของบริษัท ความสามารถในการทำกำไรของบริษัท นโยบายการจัดหาเงินของบริษัท และอัตราการเติบโตของบริษัท จากงบแสดงฐานะการเงิน งบกำไรขาดทุนเบ็ดเสร็จ งบแสดงการเปลี่ยนแปลงในส่วนของผู้ถือหุ้น และหมายเหตุประกอบงบการเงินรายงานทางการเงินประจำปี 2554 และแบบแสดงข้อมูลประจำปี (56-1) ของปี 2554 ของบริษัทกลุ่มอุตสาหกรรมทรัพยากร ที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยลงในแบบเก็บข้อมูลที่ได้ออกแบบไว้

4 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลขั้นต้นโดยใช้สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) เป็นสถิติที่ใช้ในการศึกษาเพื่อบรรยายลักษณะของตัวอย่างที่ศึกษา สำหรับการทดสอบสมมติฐานงานวิจัยใช้สถิติอนุมานโดยการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรเชิงกลุ่ม และการทดสอบสมมติฐานเกี่ยวกับผลต่างระหว่างค่าเฉลี่ยสองประชากรแบบจับคู่ โดยประมวลผลด้วยโปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ โดยวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติ ดังนี้

4.1 ค่าสถิติร้อยละ (Percentage) ใช้วิเคราะห์ข้อมูลการเลือกใช้นโยบายการบัญชีเรื่องการรับรู้ภาระผูกพันผลประโยชน์ของพนักงาน ในช่วงที่มีการนำมาตรฐานการบัญชี ฉบับที่ 19 เรื่อง ผลประโยชน์ของพนักงาน มาใช้เป็นครั้งแรก

4.2 วิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-Way ONOVA) ใช้ทดสอบเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่างมากกว่าสองกลุ่มขึ้นไปค่า F-test โดยทำการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-Way ONOVA) ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 และทำการทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ด้วยวิธี LSD (Least Significant Different) เนื่องจากวิธี LSD (Least Significant Different) สามารถใช้ในการเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยได้ครั้งละหลายๆ คู่

5. การวิเคราะห์ข้อมูล

ข้อมูลที่เก็บรวบรวมได้ทั้งหมด ทำการตรวจสอบความสมบูรณ์ของข้อมูลที่เก็บรวบรวมได้ทั้งหมดจากรายงานทางการเงินประจำปี 2554 ซึ่งประกอบด้วย งบแสดงฐานะการเงิน งบกำไรขาดทุนเบ็ดเสร็จ งบแสดงการเปลี่ยนแปลงในส่วนของผู้ถือหุ้น หมายเหตุประกอบงบการเงิน และแบบแสดงรายการข้อมูลประจำปี 2554 (56-1) ของบริษัทในกลุ่มอุตสาหกรรมทรัพยากร ซึ่งจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2554 แล้วจึงนำมาวิเคราะห์ และสรุปผล โดยการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ย และค่าร้อยละของการใช้นโยบายการบัญชีและทดสอบสมมติฐานในหัวข้อบริษัทที่มีลักษณะของบริษัทที่แตกต่างกัน ได้แก่ ขนาดของบริษัท สภาพคล่องทางการเงินของบริษัท ความสามารถในการดำเนินงานของบริษัท ความสามารถในการทำกำไรของบริษัท นโยบายการจัดหาเงินของบริษัท และอัตราการเติบโตของบริษัท เลือกใช้นโยบายการบัญชีตามมาตรฐานการบัญชี ฉบับที่ 19 เรื่องผลประโยชน์ของพนักงาน แตกต่างกัน และการวิเคราะห์ข้อมูลมีขั้นตอน ดังนี้

การวิเคราะห์เปรียบเทียบการเลือกใช้นโยบายการบัญชี เกี่ยวกับการรับรู้ภาระผูกพันผลประโยชน์ของพนักงาน ในช่วงที่มีการนำมาตรฐานการบัญชีฉบับที่ 19 เรื่องผลประโยชน์ของพนักงานมาใช้เป็นครั้งแรก มีขั้นตอนการศึกษา ดังนี้

1) การวิเคราะห์เปรียบเทียบค่าเฉลี่ย และค่าร้อยละของการเลือกใช้นโยบายการบัญชีเกี่ยวกับการรับรู้ภาระผูกพันผลประโยชน์ของพนักงานในช่วงที่มีการนำมาตรฐานการบัญชีฉบับที่ 19 มาใช้เป็นครั้งแรก โดยแบ่งกลุ่มตัวอย่างที่จะศึกษาตามการเลือกใช้นโยบายการบัญชี ออกเป็น4กลุ่ม ดังนี้

(1) วิธีรับรู้โดยทันทีเป็นค่าใช้จ่ายทั้งจำนวน

(2) วิธีรับรู้เป็นค่าใช้จ่ายตามวิธีเส้นตรงภายในระยะเวลา 5 ปี นับจากวันนำที่นำมาตรฐานการบัญชีฉบับนี้มาใช้

(3) วิธีนำไปปรับกับกำไรสะสมต้นงวด

(4) วิธีรับรู้โดยปรับงบการเงินย้อนหลัง

2) การวิเคราะห์เปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่างกับการเลือกใช้นโยบายการบัญชี เรื่อง การรับรู้ภาระผูกพันผลประโยชน์ของพนักงานในช่วงที่มีการนำมาตรฐานการบัญชีฉบับที่ 19 มาใช้เป็นครั้งแรก โดยวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-Way ONOVA) โดยทำการทดสอบสมมติฐานด้วยโปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติด้วยค่า F-test ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 และทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่ด้วยวิธีของ LSD (Least-Significant Different) ในด้านต่างๆ ดังนี้

(1) ขนาดของบริษัท

(2) สภาพคล่องของบริษัท

(3) ความสามารถในการดำเนินงานของบริษัท

(4) ความสามารถในการทำกำไรของบริษัท

(5) นโยบายการจัดหาเงินของบริษัท

(6) อัตราการเติบโตของบริษัท

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

n	หมายถึง	กลุ่มตัวอย่างที่ศึกษา
Mean	หมายถึง	ค่าเฉลี่ย
S.D.	หมายถึง	ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของกลุ่มตัวอย่าง
F	หมายถึง	ค่าสถิติ F ที่ใช้ในการทดสอบสมมติฐาน
LSD	หมายถึง	Least Significant Difference
M.S.	หมายถึง	ค่าเฉลี่ยผลบวกกำลังสองของคะแนน
Sig	หมายถึง	ค่าความน่าจะเป็นที่คำนวณได้ จากค่าสถิติที่ใช้ในการทดสอบสมมติฐาน
*	หมายถึง	มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

บทที่ 4
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การค้นคว้าอิสระ เรื่อง การใช้นโยบายการบัญชีตามมาตรฐานการบัญชี ฉบับที่ 19 เรื่อง ผลประโยชน์ของพนักงานของบริษัทในกลุ่มอุตสาหกรรมทรัพยากรที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ผู้ศึกษาได้ทำการวิเคราะห์รายการในงบการเงิน และหมายเหตุประกอบงบการเงินประจำปี 2554 แบบแสดงรายการข้อมูลประจำปี 2553 (แบบ 56-1) ของบริษัทในกลุ่มอุตสาหกรรมทรัพยากร จำนวน 27 บริษัท ผู้ศึกษาได้แบ่งการนำเสนอผลการศึกษา เป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบการเลือกใช้นโยบายบัญชี เรื่อง การรับรู้ภาระผูกพันผลประโยชน์ของพนักงาน ในช่วงที่มีการนำมาตรฐานการบัญชี ฉบับที่ 19 เรื่อง ผลประโยชน์ของพนักงานของบริษัท มาใช้เป็นครั้งแรก

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบบริษัทในกลุ่มอุตสาหกรรมทรัพยากรที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย จำแนกตามลักษณะของบริษัท

ตอนที่ 3 ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่างกับการเลือกใช้นโยบายการบัญชี เรื่อง การรับรู้ภาระผูกพันผลประโยชน์ของพนักงาน ในช่วงที่มีการนำมาตรฐานการบัญชี ฉบับที่ 19 เรื่อง ผลประโยชน์ของพนักงานของบริษัท มาใช้เป็นครั้งแรก

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบการเลือกใช้นโยบายบัญชี เรื่อง การรับรู้ภาระผูกพันผลประโยชน์ของพนักงาน ในช่วงที่มีการนำมาตรฐานการบัญชี ฉบับที่ 19 เรื่อง ผลประโยชน์ของพนักงานของบริษัท มาใช้เป็นครั้งแรก

ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบการเลือกใช้นโยบายบัญชี เรื่อง การรับรู้ภาระผูกพันผลประโยชน์ของพนักงาน ในช่วงที่มีการนำมาตรฐานการบัญชี ฉบับที่ 19 เรื่อง ผลประโยชน์ของพนักงานของบริษัท มาใช้เป็นครั้งแรก สรุปได้ ดังนี้

1) ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบค่าเฉลี่ย และค่าร้อยละของการเลือกใช้นโยบายการบัญชี เรื่อง การรับรู้ภาระผูกพันผลประโยชน์ของพนักงาน ในช่วงที่มีการนำมาตรฐานการบัญชี ฉบับที่ 19 เรื่อง ผลประโยชน์ของพนักงานของบริษัท มาใช้เป็นครั้งแรก โดยแสดงผลการวิเคราะห์ในตารางที่ 4.1 ดังนี้

ตารางที่ 4.1 แสดงจำนวน (ความถี่) และค่าร้อยละ ของการเลือกใช้นโยบายบัญชี เรื่อง การรับรู้ภาระผูกพันผลประโยชน์ของพนักงาน ในช่วงที่มีการนำมาตรฐานการบัญชี ฉบับที่ 19 เรื่อง ผลประโยชน์ของพนักงานของบริษัท มาใช้เป็นครั้งแรก ดังนี้

วิธีการรับรู้ภาระผูกพันผลประโยชน์ของพนักงาน	จำนวน	ร้อยละ
1. รับรู้เป็นค่าใช้จ่ายทั้งจำนวน	2	7.41
2. รับรู้เป็นค่าใช้จ่ายตามวิธีเส้นตรงภายในระยะเวลา 5 ปี	4	14.81
3. ปรับกับกำไรสะสม ณ วันต้นงวด	13	48.15
4. ปรับงบการเงินย้อนหลัง	8	29.63
รวม	27	100.00

จากตารางที่ 4.1 สรุปว่า บริษัทในกลุ่มอุตสาหกรรมทรัพยากรมีการเลือกใช้นโยบายบัญชี เรื่อง การรับรู้ภาระผูกพันผลประโยชน์ของพนักงาน ในช่วงที่มีการนำมาตรฐานการบัญชี ฉบับที่ 19 เรื่อง ผลประโยชน์ของพนักงานของบริษัท มาใช้เป็นครั้งแรก ด้วยวิธีลดกำไรสะสมต้นงวดมากที่สุด จำนวน 13 บริษัท คิดเป็นร้อยละ 48.15 รองลงมาเลือกวิธีปรับงบการเงินย้อนหลัง จำนวน 8 บริษัท คิดเป็นร้อยละ 29.63 วิธีที่เลือกน้อยที่สุด คือ วิธีรับรู้เป็นค่าใช้จ่ายทั้งจำนวน จำนวน 2 บริษัท คิดเป็นร้อยละ 7.41 ตามลำดับ นอกจากนี้ยังพบว่ามีบริษัทที่นำมาตรฐานการบัญชี ฉบับที่ 19 เรื่อง ผลประโยชน์ของพนักงานมาถือปฏิบัติก่อนการบังคับใช้ จำนวน 5 บริษัท ได้แก่ บริษัท ปตท. สำรวจและผลิตปิโตรเลียม จำกัด (มหาชน) บริษัท บ้านปูจำกัด (มหาชน) บริษัท ผลิตไฟฟ้า จำกัด (มหาชน) บริษัท เอสโซ่ (ประเทศไทย) จำกัด (มหาชน) และบริษัท ผาแดงอินดัสทรี จำกัด (มหาชน)

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบบริษัทในกลุ่มอุตสาหกรรมทรัพยากรที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย จำแนกตามลักษณะของบริษัท

1) ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบค่าเฉลี่ย และค่าร้อยละของขนาดของบริษัท โดยพิจารณาจากทุนจดทะเบียนที่ชำระแล้ว กับค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับพนักงานโดยแสดงผลการวิเคราะห์ในตารางที่ 4.2 ดังนี้

ตารางที่ 4.2 แสดงจำนวน (ความถี่) และค่าร้อยละของขนาดของบริษัท โดยพิจารณาจากทุนจดทะเบียนที่ชำระแล้ว กับค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับพนักงาน ดังนี้

ขนาดของบริษัท	จำนวน	ร้อยละ
1.ทุนจดทะเบียนที่ชำระแล้ว		
1. 0-6,000 ล้านบาท	21	77.8
2. 6,001-12,000 ล้านบาท	-	-
3. 12,001-18,000 ล้านบาท	3	11.1
4. 18,001-24,000 ล้านบาท	2	7.4
5. 24,001-30,000 ล้านบาท	1	3.7
รวม	27	100.0
2. ค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับพนักงาน		
1. 0-3,000 ล้านบาท	24	88.9
2. 3,001-6,000 ล้านบาท	2	7.4
3. 6,001-9,000 ล้านบาท	-	-
4. 9,001-12,000 ล้านบาท	-	-
5. 12,001-15,000 ล้านบาท	1	3.7
รวม	27	100.0

จากตารางที่ 4.2 สรุปว่า บริษัทในกลุ่มอุตสาหกรรมทรัพยากรมีทุนจดทะเบียนที่ชำระแล้วระหว่าง 0-6,000 ล้านบาท มากที่สุด จำนวน 21 บริษัท คิดเป็นร้อยละ 77.8 รองลงมามีทุนจดทะเบียนที่ชำระแล้ว ระหว่าง 12,001-18,000 ล้านบาท จำนวน 3 บริษัท คิดเป็นร้อยละ 11.1 น้อยที่สุดมีทุนจดทะเบียนที่ชำระแล้ว ระหว่าง 24,001-30,000 ล้านบาท จำนวน 1 บริษัท คิดเป็นร้อยละ 3.7 และมีค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับพนักงานอยู่ในช่วง 0-3,000 ล้านบาท มากที่สุด จำนวน 24 บริษัท คิดเป็นร้อยละ 88.9 รองลงมา มีค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับพนักงานอยู่ในช่วง 3,001-6,000 ล้านบาท จำนวน 2 บริษัท คิดเป็นร้อยละ 7.4 น้อยที่สุดมีค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับพนักงานอยู่ในช่วง 12,001-15,000 ล้านบาท จำนวน 1 บริษัท คิดเป็นร้อยละ 3.7

2) ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบค่าเฉลี่ย และค่าร้อยละ ของสภาพคล่องของบริษัท โดยพิจารณาจากอัตราส่วนเงินทุนหมุนเวียน โดยแสดงผลการวิเคราะห์ในตารางที่ 4.3 ดังนี้

ตารางที่ 4.3 แสดงจำนวน (ความถี่) และค่าร้อยละ ของสภาพคล่องของบริษัท โดยพิจารณาจากอัตราส่วนเงินทุนหมุนเวียน ดังนี้

สภาพคล่องของบริษัท	จำนวน	ร้อยละ
1.อัตราส่วนเงินทุนหมุนเวียน		
1. 0-2.40 เท่า	20	74.1
2. 2.41-4.80 เท่า	3	11.1
3. 4.81-7.20 เท่า	-	-
4. 7.21-9.60 เท่า	3	11.1
5. มากกว่า 9.60 เท่า	1	3.7
รวม	27	100.0

จากตารางที่ 4.3 สรุปว่า บริษัทในกลุ่มอุตสาหกรรมทรัพยากรมีอัตราส่วนเงินทุนหมุนเวียน อยู่ในช่วง 0-2.40 เท่า มากที่สุด จำนวน 20 บริษัท คิดเป็นร้อยละ 74.1 รองลงมา อยู่ในช่วง 2.41-4.80 เท่า และ7.21-9.60 เท่า ด้วยจำนวนที่เท่ากัน คือจำนวน 3 บริษัท คิดเป็นร้อยละ 11.1

3) ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบค่าเฉลี่ย และค่าร้อยละ ของความสามารถในการดำเนินงานของบริษัท โดยพิจารณาจากอัตราหมุนเวียนของสินทรัพย์ กับระยะเวลาชำระหนี้ โดยแสดงผลการวิเคราะห์ในตารางที่ 4.4 ดังนี้

ตารางที่ 4.4 แสดงจำนวน (ความถี่) และค่าร้อยละ ของความสามารถในการดำเนินงานของบริษัท โดยพิจารณาจากอัตราหมุนเวียนของสินทรัพย์ กับระยะเวลาชำระหนี้ ดังนี้

ความสามารถในการดำเนินงานของบริษัท	จำนวน	ร้อยละ
1. อัตราหมุนเวียนของสินทรัพย์รวม		
1. 0-1.80 ครั้ง	16	59.3
2. 1.80-3.60 ครั้ง	6	22.2
3. 3.61-5.40 ครั้ง	2	7.4
4. 5.41-7.20 ครั้ง	2	7.4
5. มากกว่า 7.20 ครั้ง	1	3.7
รวม	27	100.0
2. ระยะเวลาชำระหนี้		
1. 0 – 42.00 วัน	20	74.1
2. 42.01 – 84.00 วัน	5	18.5
3. 84.01 – 126.00 วัน	1	3.7
4. 126.01 – 168.00 วัน	-	-
5. มากกว่า 168.00 วัน	1	3.7
รวม	27	100.0

จากตารางที่ 4.4 สรุปว่า บริษัทในกลุ่มอุตสาหกรรมทรัพยากรมีอัตราหมุนเวียนของสินทรัพย์รวม อยู่ในช่วง 0-1.80 ครั้ง มากที่สุด จำนวน 16 บริษัท คิดเป็นร้อยละ 59.3 รองลงมา อยู่ในช่วง 1.80-3.60 ครั้ง จำนวน 6 บริษัท คิดเป็นร้อยละ 22.2 น้อยที่สุดอยู่ในช่วง มากกว่า 7.20 ครั้ง จำนวน 1 บริษัท คิดเป็นร้อยละ 3.7 และมีระยะเวลาชำระหนี้ อยู่ในช่วง 0 – 42.00 วัน มากที่สุด จำนวน 20 บริษัท คิดเป็นร้อยละ 74.1 รองลงมาอยู่ในช่วง 42.01 – 84.00 วัน คิดเป็นร้อยละ 18.5 น้อยที่สุดอยู่ในช่วง 84.01 – 126.00 วัน และมากกว่า 168.00 วัน จำนวน 1 บริษัท คิดเป็นร้อยละ 3.7

4) ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบค่าเฉลี่ย และค่าร้อยละ ของความสามารถในการทำกำไรของบริษัท โดยพิจารณาจากความสามารถในการทำกำไรของบริษัท โดยแสดงผลการวิเคราะห์ในตารางที่ 4.5 ดังนี้

ตารางที่ 4.5 แสดงจำนวน (ความถี่) และค่าร้อยละ ของความสามารถในการทำกำไรของบริษัท โดยพิจารณาจากอัตรากำไรสุทธิ กับอัตราผลตอบแทนผู้ถือหุ้น ดังนี้

ความสามารถในการทำกำไรของบริษัท	จำนวน	ร้อยละ
1. อัตรากำไรสุทธิ		
1. 0-10.00 %	19	70.4
2. 10.01-20.00 %	3	11.31
3. 20.01-30.00 %	2	7.4
4. 30.01-40.00 %	2	7.4
5. มากกว่า 40.00 %	1	3.7
รวม	27	100.0
2. อัตราผลตอบแทนผู้ถือหุ้น		
1. 0-8 %	8	29.6
2. 8.01-16.00 %	12	44.4
3. 16.01-24.00 %	4	14.8
4. 24.01-32.00 %	2	7.4
5. มากกว่า 32.00 %	1	3.7
รวม	27	100

จากตารางที่ 4.5 สรุปว่า บริษัทในกลุ่มอุตสาหกรรมทรัพยากรมีอัตรากำไรสุทธิ อยู่ในช่วง 0-10.00 % มากที่สุด จำนวน 19 บริษัท คิดเป็นร้อยละ 70.4 รองลงมา อยู่ในช่วง 10.01-20.00 % จำนวน 3 บริษัท คิดเป็นร้อยละ 11.31 น้อยที่สุดอยู่ในช่วง มากกว่า 40.00 % จำนวน 1 บริษัท คิดเป็นร้อยละ 3.7 และมีอัตราผลตอบแทนผู้ถือหุ้นอยู่ในช่วง 8.01-16.00 % มากที่สุด จำนวน 12 บริษัท คิดเป็นร้อยละ 44.4 รองลงมาอยู่ในช่วง 0-8 % จำนวน 8 บริษัท คิดเป็นร้อยละ 29.6 และน้อยที่สุดอยู่ในช่วง มากกว่า 32.00 % จำนวน 1 บริษัท คิดเป็นร้อยละ 3.7

5) ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบค่าเฉลี่ย และค่าร้อยละ ของนโยบายการจัดหาเงินของบริษัท โดยพิจารณาจากอัตราส่วนหนี้สินรวมต่อส่วนของผู้ถือหุ้น กับอัตราส่วนความสามารถในการชำระดอกเบี้ย โดยแสดงผลการวิเคราะห์ในตารางที่ 4.6 ดังนี้

ตารางที่ 4.6 แสดงจำนวน (ความถี่) และค่าร้อยละ ของนโยบายการจัดหาเงินของบริษัท โดยพิจารณาจากอัตราส่วนหนี้สินรวมต่อส่วนของผู้ถือหุ้น กับอัตราส่วนความสามารถในการชำระดอกเบี้ย ดังนี้

นโยบายการจัดหาเงินของบริษัท	จำนวน	ร้อยละ
1. อัตราส่วนหนี้สินรวมต่อส่วนของผู้ถือหุ้น		
1. 0.0 - 0.8 เท่า	12	44.4
2. 0.81 - 1.6 เท่า	10	37.0
3. 1.61 - 2.4 เท่า	4	14.8
4. 2.41 - 3.2 เท่า	-	-
5. มากกว่า 3.2 เท่า	1	3.7
รวม	27	100.0
2. อัตราส่วนความสามารถในการชำระดอกเบี้ย		
1. -10 – 20.00 เท่า	21	77.8
2. 20.01 – 50.00 เท่า	2	7.4
3. 50.01 – 80.00 เท่า	3	11.1
4. 80.01 – 110 เท่า	-	-
5. มากกว่า 110 เท่า	1	3.7
รวม	27	100.0

จากตารางที่ 4.6 สรุปว่า บริษัทในกลุ่มอุตสาหกรรมทรัพยากรมีอัตราส่วนหนี้สินรวมต่อส่วนของผู้ถือหุ้น อยู่ในช่วง 0.0 - 0.8 เท่า มากที่สุด จำนวน 12 บริษัท คิดเป็นร้อยละ 44.4 รองลงมา อยู่ในช่วง 0.81 - 1.6 เท่า จำนวน 10 บริษัท คิดเป็นร้อยละ 37.0 น้อยที่สุดอยู่ในช่วง มากกว่า 3.2 เท่า จำนวน 1 บริษัท คิดเป็นร้อยละ 3.7 และมีอัตราส่วนความสามารถในการชำระดอกเบี้ย อยู่ในช่วง -10 – 20.00 เท่า มากที่สุด จำนวน 21 บริษัท คิดเป็นร้อยละ 77.8 รองลงมาอยู่ในช่วง 50.01 – 80.00 เท่า จำนวน 3 บริษัท คิดเป็นร้อยละ 11.1 และน้อยที่สุดอยู่ในช่วง มากกว่า 110 เท่า จำนวน 1 บริษัท คิดเป็นร้อยละ 3.7

6) ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบค่าเฉลี่ย และค่าร้อยละ ของอัตราการเติบโตของบริษัท โดยพิจารณาจาก อัตราการเพิ่มของรายได้จากการขาย กับอัตราการเพิ่มของกำไรสุทธิ โดยแสดงผลการวิเคราะห์ในตารางที่ 4.7 ดังนี้

ตารางที่ 4.7 แสดงจำนวน (ความถี่) และค่าร้อยละ ของอัตราการเติบโตของบริษัท โดยพิจารณาจากอัตราการเพิ่มของรายได้จากการขาย กับอัตราการเพิ่มของกำไรสุทธิ ดังนี้

อัตราการเติบโตของบริษัท	จำนวน	ร้อยละ
1. อัตราการเพิ่มของรายได้จากการขาย		
1. –200.00– 0.00 %	3	11.1
2. 0.01 – 200.00 %	21	77.8
3. 200.01 – 400.00 %	-	-
4. 400.01 – 600.00 %	1	3.7
5. มากกว่า 600.00 %	2	7.4
รวม	27	100.0
2. อัตราการเพิ่มของกำไรสุทธิ		
1. -170.00 - -90.00 %	2	7.4
2. -89.99 - -10.00 %	10	37.0
3. -9.99 - 70.00 %	12	44.4
4. 70.01 – 150.00 %	2	7.4
5. มากกว่า 150.00 %	1	3.7
รวม	27	100.0

จากตารางที่ 4.7 สรุปว่า บริษัทในกลุ่มอุตสาหกรรมทรัพยากรมีอัตราการเพิ่มของรายได้จากการขาย อยู่ในช่วง 0.01 – 200.00 % มากที่สุด จำนวน 21 บริษัท คิดเป็นร้อยละ 77.8 รองลงมา อยู่ในช่วง –200.00– 0.00 % เท่า จำนวน 3 บริษัท คิดเป็นร้อยละ 11.1 น้อยที่สุดอยู่ในช่วง 400.01 – 600.00 % จำนวน 1 บริษัท คิดเป็นร้อยละ 3.7 และอัตราการเพิ่มของกำไรสุทธิ อยู่ในช่วง -9.99 - 70.00 % มากที่สุด จำนวน 12 บริษัท คิดเป็นร้อยละ 44.4 รองลงมาอยู่ในช่วง -89.99 - -10.00 % จำนวน 10 บริษัท คิดเป็นร้อยละ 37.0 และน้อยที่สุดอยู่ในช่วง มากกว่า 150.00 % จำนวน 1 บริษัท คิดเป็นร้อยละ 3.7

ตอนที่ 3 ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่างกับการเลือกใช้นโยบายการบัญชี เรื่อง การรับรู้ภาระผูกพันผลประโยชน์ของพนักงาน ในช่วงที่มีการนำมาตรฐานการบัญชี ฉบับที่ 19 เรื่อง ผลประโยชน์ของพนักงานของบริษัท มาใช้เป็นครั้งแรก

ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยของกลุ่มประชากรกับการเลือกใช้นโยบายการบัญชี เรื่อง การรับรู้ภาระผูกพันผลประโยชน์ของพนักงาน ในช่วงที่มีการนำมาตรฐานการบัญชี ฉบับที่ 19 เรื่อง ผลประโยชน์ของพนักงานของบริษัท มาใช้เป็นครั้งแรก โดยทำการทดสอบสมมติฐานด้วยค่า F-test (One Way ONOVA) ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 และทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ด้วยวิธี LSD (Least – Significant Different) ในด้านต่างๆ ดังนี้

1) ขนาดของบริษัท

สมมติฐานที่ 1 บริษัทที่มีขนาดของบริษัท แตกต่างกัน เลือกใช้นโยบายการบัญชี เรื่อง การรับรู้ภาระผูกพันผลประโยชน์ของพนักงาน ในช่วงที่มีการนำมาตรฐานการบัญชี ฉบับที่ 19 เรื่อง ผลประโยชน์ของพนักงานของบริษัท มาใช้เป็นครั้งแรก แตกต่างกัน โดยแสดงผลการเปรียบเทียบในตารางที่ 4.8 ดังนี้

ตารางที่ 4.8 แสดงการเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยด้านขนาดของบริษัทของกลุ่มตัวอย่างกับการเลือกใช้นโยบายการบัญชี เรื่อง การรับรู้ภาระผูกพันผลประโยชน์ของพนักงานในช่วงที่มีการนำมาตรฐานการบัญชี ฉบับที่ 19 เรื่อง ผลประโยชน์ของพนักงานของบริษัท มาใช้เป็นครั้งแรก

ขนาดบริษัท	แหล่งความแปรปรวน	MS	F	SIG
ทุนจดทะเบียนที่ชำระแล้ว	ระหว่างกลุ่ม	3.250	2.792	0.63
	ภายในกลุ่ม	1.164		
ค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับพนักงาน	ระหว่างกลุ่ม	1.056	1.798	0.176
	ภายในกลุ่ม	0.587		

หมายเหตุ: ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

กลุ่มประกอบด้วย 1. วิธีรับรู้เป็นค่าใช้จ่ายทั้งจำนวน
2. วิธีทยอยรับรู้เป็นค่าใช้จ่ายตามวิธีเส้นตรงภายใน 5 รอบบัญชี
3. วิธีลดกำไรสะสมต้นงวด
4. วิธีปรับงบการเงินย้อนหลัง

จากตารางที่ 4.8 สรุปว่า บริษัทที่มีขนาดของบริษัท ในด้านทุนจดทะเบียนที่ชำระแล้ว ค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับพนักงาน ที่แตกต่างกัน เลือกใช้นโยบายการบัญชี เรื่อง การรับรู้ภาระผูกพันผลประโยชน์ของพนักงาน ในช่วงที่มีการนำมาตรฐานการบัญชี ฉบับที่ 19 เรื่อง ผลประโยชน์ของพนักงานของบริษัท มาใช้เป็นครั้งแรก ไม่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

2) สภาพคล่องของบริษัท

สมมติฐานที่ 2 บริษัทที่มีสภาพคล่องของบริษัท แตกต่างกัน เลือกใช้นโยบายการบัญชี เรื่อง การรับรู้ภาระผูกพันผลประโยชน์ของพนักงาน ในช่วงที่มีการนำมาตรฐานการบัญชี ฉบับที่ 19 เรื่อง ผลประโยชน์ของพนักงานของบริษัท มาใช้เป็นครั้งแรก แตกต่างกัน โดยแสดงผลการเปรียบเทียบในตารางที่ 4.9 ดังนี้

ตารางที่ 4.9 แสดงการเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยด้านสภาพคล่องของบริษัทของกลุ่มตัวอย่างกับการเลือกใช้นโยบายการบัญชี เรื่อง การรับรู้ภาระผูกพันผลประโยชน์ของพนักงาน ในช่วงที่มีการนำมาตรฐานการบัญชี ฉบับที่ 19 เรื่อง ผลประโยชน์ของพนักงาน มาใช้เป็นครั้งแรก

สภาพคล่องของบริษัท	แหล่งความแปรปรวน	MS	F	SIG
อัตราส่วนสภาพคล่อง	ระหว่างกลุ่ม	0.304	0.197	0.898
	ภายในกลุ่ม	1.548		

หมายเหตุ: กลุ่มประกอบด้วย 1. วิธีรับรู้เป็นค่าใช้จ่ายทั้งจำนวน
2. วิธีทยอยรับรู้เป็นค่าใช้จ่ายตามวิธีเส้นตรงภายใน 5 รอบบัญชี
3. วิธีลดกำไรสะสมต้นงวด
4. วิธีปรับงบการเงินย้อนหลัง

จากตารางที่ 4.9 สรุปว่า บริษัทที่มีสภาพคล่องของบริษัทในด้านอัตราส่วนสภาพคล่องที่แตกต่างกัน กัน เลือกใช้นโยบายการบัญชี เรื่อง การรับรู้ภาระผูกพันผลประโยชน์ของพนักงาน ในช่วงที่มีการนำมาตรฐานการบัญชี ฉบับที่ 19 เรื่อง ผลประโยชน์ของพนักงานของบริษัท มาใช้เป็นครั้งแรก ไม่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

3) ความสามารถในการดำเนินงานของบริษัท

สมมติฐานที่ 3 บริษัทที่มีความสามารถในการดำเนินงานของบริษัท แตกต่างกัน เลือกใช้นโยบายการบัญชี เรื่อง การรับรู้ภาระผูกพันผลประโยชน์ของพนักงาน ในช่วงที่มีการนำมาตรฐานการบัญชี ฉบับที่ 19 เรื่อง ผลประโยชน์ของพนักงานของบริษัท มาใช้เป็นครั้งแรก แตกต่างกัน โดยแสดงผลการเปรียบเทียบในตารางที่ 4.10 ดังนี้

ตารางที่ 4.10 แสดงการเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยด้านความสามารถในการดำเนินงานของกลุ่มตัวอย่างกับการเลือกใช้นโยบายการบัญชี เรื่อง การรับรู้ภาระผูกพันผลประโยชน์ของพนักงาน ในช่วงที่มีการนำมาตรฐานการบัญชี ฉบับที่ 19 เรื่อง ผลประโยชน์ของพนักงาน มาใช้เป็นครั้งแรก

ความสามารถในการดำเนินงาน	แหล่งความแปรปรวน	MS	F	SIG
อัตราการหมุนเวียนของ	ระหว่างกลุ่ม	2.244	1.952	0.149
สินทรัพย์รวม	ภายในกลุ่ม	1.150		
ระยะเวลาชำระหนี้	ระหว่างกลุ่ม	2.147	3.508	0.31
	ภายในกลุ่ม	0.612		

หมายเหตุ: ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

กลุ่มประกอบด้วย 1. วิธีรับรู้เป็นค่าใช้จ่ายทั้งจำนวน
2. วิธีทยอยรับรู้เป็นค่าใช้จ่ายตามวิธีเส้นตรงภายใน 5 รอบบัญชี
3. วิธีลดกำไรสะสมต้นงวด
4. วิธีปรับงบการเงินย้อนหลัง

จากตารางที่ 4.10 สรุปว่า บริษัทที่มีความสามารถในการดำเนินงานในด้าน อัตราการหมุนเวียนของสินทรัพย์รวม ระยะเวลาชำระหนี้ ที่แตกต่างกัน เลือกใช้นโยบายการบัญชี เรื่อง การรับรู้ภาระผูกพันผลประโยชน์ของพนักงาน ในช่วงที่มีการนำมาตรฐานการบัญชี ฉบับที่ 19 เรื่อง ผลประโยชน์ของพนักงาน มาใช้เป็นครั้งแรก ไม่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

4) ความสามารถในการทำกำไรของบริษัท

สมมติฐานที่ 4 บริษัทที่มีความสามารถในการทำกำไรของบริษัท แตกต่างกัน เลือกใช้นโยบายการบัญชี เรื่อง การรับรู้ภาระผูกพันผลประโยชน์ของพนักงาน ในช่วงที่มีการนำมาตรฐานการบัญชี ฉบับที่ 19 เรื่อง ผลประโยชน์ของพนักงานของบริษัท มาใช้เป็นครั้งแรก แตกต่างกัน โดยแสดงผลการเปรียบเทียบในตารางที่ 4.11 ดังนี้

ตารางที่ 4.11 แสดงการเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยด้านความสามารถในการทำกำไรของกลุ่มตัวอย่างกับการเลือกใช้นโยบายการบัญชี เรื่อง การรับรู้ภาระผูกพันผลประโยชน์ของพนักงาน ในช่วงที่มีการนำมาตรฐานการบัญชี ฉบับที่ 19 เรื่อง ผลประโยชน์ของพนักงาน มาใช้เป็นครั้งแรก

ความสามารถในการทำกำไร	แหล่งความแปรปรวน	MS	F	SIG
อัตรากำไรสุทธิ	ระหว่างกลุ่ม	0.092	1.952	0.149
	ภายในกลุ่ม	1.479		
อัตราผลตอบแทนผู้ถือหุ้น	ระหว่างกลุ่ม	1.995	2.023	0.139
	ภายในกลุ่ม	0.986		

หมายเหตุ: ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

กลุ่มประกอบด้วย 1. วิธีรับรู้เป็นค่าใช้จ่ายทั้งจำนวน
2. วิธีทยอยรับรู้เป็นค่าใช้จ่ายตามวิธีเส้นตรงภายใน 5 รอบบัญชี
3. วิธีลดกำไรสะสมต้นงวด
4. วิธีปรับงบการเงินย้อนหลัง

จากตารางที่ 4.11 สรุปว่า บริษัทที่มีความสามารถในการทำกำไรในด้าน อัตรากำไรสุทธิ และอัตราผลตอบแทนผู้ถือหุ้น ที่แตกต่างกัน เลือกใช้นโยบายการบัญชี เรื่อง การรับรู้ภาระผูกพันผลประโยชน์ของพนักงาน ในช่วงที่มีการนำมาตรฐานการบัญชี ฉบับที่ 19 เรื่อง ผลประโยชน์ของพนักงาน มาใช้เป็นครั้งแรก ไม่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

5) นโยบายการจัดหาเงินของบริษัท

สมมติฐานที่ 5 บริษัทที่มีนโยบายการจัดหาเงินของบริษัท แตกต่างกัน เลือกใช้นโยบายการบัญชี เรื่อง การรับรู้ภาระผูกพันผลประโยชน์ของพนักงาน ในช่วงที่มีการนำมาตรฐานการบัญชี ฉบับที่ 19 เรื่อง ผลประโยชน์ของพนักงานของบริษัท มาใช้เป็นครั้งแรก แตกต่างกัน โดยแสดงผลการเปรียบเทียบในตารางที่ 4.12และ 4.13 ดังนี้

ตารางที่ 4.12 แสดงการเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยด้านนโยบายการจัดหาเงินของบริษัทของกลุ่มตัวอย่างกับการเลือกใช้นโยบายการบัญชี เรื่อง การรับรู้ภาระผูกพันผลประโยชน์ของพนักงาน ในช่วงที่มีการนำมาตรฐานการบัญชี ฉบับที่ 19 เรื่อง ผลประโยชน์ของพนักงาน มาใช้เป็นครั้งแรก

นโยบายการจัดหาเงินของบริษัท	แหล่งความแปรปรวน	MS	F	SIG
อัตราส่วนหนี้สินรวมต่อส่วน	ระหว่างกลุ่ม	2.185	2.868	0.059
ของผู้ถือหุ้น	ภายในกลุ่ม	0.762		
อัตราส่วนความสามารถในการ	ระหว่างกลุ่ม	3.347	5.264	0.007*
ชำระดอกเบี้ย	ภายในกลุ่ม	0.636		

หมายเหตุ: * หมายถึง ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

กลุ่มประกอบด้วย 1. วิธีรับรู้เป็นค่าใช้จ่ายทั้งจำนวน
2. วิธีทยอยรับรู้เป็นค่าใช้จ่ายตามวิธีเส้นตรงภายใน 5 รอบบัญชี
3. วิธีปรับกำไรสะสมต้นงวด
4. วิธีปรับงบการเงินย้อนหลัง

จากตารางที่ 4.12 สรุปว่า บริษัทที่มีนโยบายการจัดหาเงินของบริษัทในด้าน อัตราส่วนหนี้สินรวมต่อส่วนของผู้ถือหุ้น ที่แตกต่างกัน เลือกใช้นโยบายการบัญชี เรื่อง การรับรู้ภาระผูกพันผลประโยชน์ของพนักงาน ในช่วงที่มีการนำมาตรฐานการบัญชี ฉบับที่ 19 เรื่อง ผลประโยชน์ของพนักงาน มาใช้เป็นครั้งแรก ไม่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 แต่บริษัทที่มีอัตราส่วนความสามารถในการชำระดอกเบี้ย ที่แตกต่างกัน เลือกใช้นโยบายการบัญชี เรื่อง การรับรู้ภาระผูกพันผลประโยชน์ของพนักงาน ในช่วงที่มีการนำมาตรฐานการบัญชี ฉบับที่ 19 เรื่อง ผลประโยชน์ของพนักงาน มาใช้เป็นครั้งแรก แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ตารางที่ 4.13 แสดงการเปรียบเทียบความแตกต่างเป็นรายคู่ด้านอัตราส่วนความสามารถในการชำระดอกเบี้ย จำแนกตามการเลือกใช้นโยบายการบัญชี ตามมาตรฐานการบัญชี ฉบับที่ 19 เรื่องผลประโยชน์ของพนักงาน ด้วยวิธี LSD

อัตราส่วนความสามารถในการชำระดอกเบี้ย	นโยบายบัญชี	ค่าใช้จ่ายทั้งจำนวน	ทยอยรับรู้เป็นค่าใช้จ่ายตามวิธีเส้นตรงภายใน 5 รอบบัญชี	ปรับกำไรสะสมต้นงวด	ปรับงบการเงินย้อนหลัง
	ค่าใช้จ่ายทั้งจำนวน			2.000	1.625
	ทยอยรับรู้เป็นค่าใช้จ่ายตามวิธีเส้นตรงภายใน 5 รอบบัญชี			1.250	
	ปรับกำไรสะสมต้นงวด				
	ปรับงบการเงินย้อนหลัง				

จากตารางที่ 4.13 สรุปว่า เมื่อทดสอบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยด้านนโยบายการจัดหาเงินของบริษัท ในด้านความสามารถในการชำระดอกเบี้ยกับการเลือกใช้นโยบายการบัญชีเป็นรายคู่ พบว่า

บริษัทที่เลือกใช้วิธีรับรู้เป็นค่าใช้จ่ายทั้งจำนวน มีค่าเฉลี่ยด้านอัตราส่วนความสามารถในการชำระดอกเบี้ย แตกต่างจากบริษัทที่เลือกใช้วิธีปรับกำไรสะสมต้นงวด และวิธีปรับงบการเงินย้อนหลังโดยมีค่าเฉลี่ยแตกต่างกัน 2.000 และ 1.625 ตามลำดับ

บริษัทที่เลือกใช้วิธีทยอยรับรู้เป็นค่าใช้จ่ายตามวิธีเส้นตรงภายใน 5 รอบบัญชี มีค่าเฉลี่ยด้านอัตราส่วนความสามารถในการชำระดอกเบี้ย แตกต่างจากบริษัทที่เลือกใช้วิธีปรับกำไรสะสมต้นงวด โดยมีค่าเฉลี่ยแตกต่างกัน 1.250

6) อัตราการเติบโตของบริษัท

สมมติฐานที่ 6 บริษัทที่มีอัตราการเติบโตของบริษัท แตกต่างกัน เลือกใช้นโยบายการบัญชี เรื่อง การรับรู้ภาระผูกพันผลประโยชน์ของพนักงาน ในช่วงที่มีการนำมาตรฐานการบัญชี ฉบับที่ 19 เรื่อง ผลประโยชน์ของพนักงานของบริษัท มาใช้เป็นครั้งแรก แตกต่างกัน โดยแสดงผลการเปรียบเทียบในตารางที่ 4.14 และ 4.15 ดังนี้

ตารางที่ 4.14 แสดงการเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยด้านอัตราการเติบโตของบริษัทของกลุ่มตัวอย่างกับการเลือกใช้นโยบายการบัญชี เรื่อง การรับรู้ภาระผูกพันผลประโยชน์ของพนักงาน ในช่วงที่มีการนำมาตรฐานการบัญชี ฉบับที่ 19 เรื่อง ผลประโยชน์ของพนักงาน มาใช้เป็นครั้งแรก

อัตราการเติบโตของบริษัท	แหล่งความแปรปรวน	MS	F	SIG
อัตราการเพิ่มของรายได้จาก	ระหว่างกลุ่ม	2.884	4.300	0.015*
การขาย	ภายในกลุ่ม	0.671		
อัตราการเพิ่มของกำไรสุทธิ	ระหว่างกลุ่ม	1.439	2.070	0.132
	ภายในกลุ่ม	0.695		

หมายเหตุ: * หมายถึง ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

กลุ่มประกอบด้วย 1. วิธีรับรู้เป็นค่าใช้จ่ายทั้งจำนวน
2. วิธีทยอยรับรู้เป็นค่าใช้จ่ายตามวิธีเส้นตรงภายใน 5 รอบบัญชี
3. วิธีลดกำไรสะสมต้นงวด
4. วิธีปรับงบการเงินย้อนหลัง

จากตารางที่ 4.14 สรุปว่า บริษัทที่มีอัตราการเติบโตของบริษัทในด้าน อัตราการเพิ่มของกำไรสุทธิ ที่แตกต่างกัน เลือกใช้นโยบายการบัญชี เรื่อง การรับรู้ภาระผูกพันผลประโยชน์ของพนักงาน ในช่วงที่มีการนำมาตรฐานการบัญชี ฉบับที่ 19 เรื่อง ผลประโยชน์ของพนักงาน มาใช้เป็นครั้งแรก ไม่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 แต่บริษัทที่มีการเพิ่มของรายได้จากการขาย ที่แตกต่างกัน เลือกใช้นโยบายการบัญชี เรื่อง การรับรู้ภาระผูกพันผลประโยชน์ของพนักงาน ในช่วงที่มีการนำมาตรฐานการบัญชี ฉบับที่ 19 เรื่อง ผลประโยชน์ของพนักงาน มาใช้เป็นครั้งแรก แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ตารางที่ 4.15 แสดงการเปรียบเทียบความแตกต่างเป็นรายคู่ด้านอัตราการเพิ่มของรายได้จากการขาย จำแนกตามการเลือกใช้นโยบายการบัญชี ตามมาตรฐานการบัญชี ฉบับที่ 19 เรื่องผลประโยชน์ของพนักงาน ด้วยวิธี LSD

อัตราการเพิ่มของรายได้จากการขาย	นโยบายบัญชี	ค่าใช้จ่ายทั้งจำนวน	ทยอยรับรู้เป็นค่าใช้จ่ายตามวิธีเส้นตรงภายใน 5 รอบบัญชี	ปรับกำไรสะสมต้นงวด	ปรับงบการเงินย้อนหลัง
อัตราการเพิ่มของรายได้จากการขาย	ค่าใช้จ่ายทั้งจำนวน		1.500		
	ทยอยรับรู้เป็นค่าใช้จ่ายตามวิธีเส้นตรงภายใน 5 รอบบัญชี			1.423	1.750
	ปรับกำไรสะสมต้นงวด				
	ปรับงบการเงินย้อนหลัง				

จากตารางที่ 4.15 สรุปว่า เมื่อทดสอบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยด้านอัตราการเติบโตของบริษัท ในด้านอัตราการเพิ่มของรายได้จากการขาย กับการเลือกใช้นโยบายการบัญชีเป็นรายคู่ พบว่า

บริษัทที่เลือกใช้วิธีรับรู้เป็นค่าใช้จ่ายทั้งจำนวน มีค่าเฉลี่ยด้านอัตราการเพิ่มของรายได้จากการขาย แตกต่างจากบริษัทที่เลือกใช้วิธีทยอยรับรู้เป็นค่าใช้จ่ายตามวิธีเส้นตรงภายใน 5 รอบบัญชี โดยมีค่าเฉลี่ยแตกต่างกัน 1.500

บริษัทที่เลือกใช้วิธีทยอยรับรู้เป็นค่าใช้จ่ายตามวิธีเส้นตรงภายใน 5 รอบบัญชี มีค่าเฉลี่ยด้านอัตราการเพิ่มของรายได้จากการขาย แตกต่างจากบริษัทที่เลือกใช้วิธีปรับกำไรสะสมต้นงวด และวิธีปรับงบการเงินย้อนหลังโดยมีค่าเฉลี่ยแตกต่างกัน 1.423 และ 1.750 ตามลำดับ

ตารางที่ 4.16 สรุปผลการเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยของลักษณะของบริษัทในด้านต่างๆ ของกลุ่มตัวอย่างกับการเลือกใช้นโยบายการบัญชี ตามมาตรฐานการบัญชี ฉบับที่ 19 เรื่อง ผลประโยชน์ของพนักงาน

ลักษณะของบริษัท		การรับรู้ภาระผูกพันผลประโยชน์ของพนักงานในช่วงที่นำมาตรฐานฉบับที่ 19 มาใช้เป็นครั้งแรก
ขนาดของบริษัท	ทุนจดทะเบียนที่ชำระแล้ว	X
	ค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับพนักงาน	X
สภาพคล่องของบริษัท	อัตราส่วนเงินทุนหมุนเวียน	X
ความสามารถในการ	อัตราการหมุนของสินทรัพย์รวม	X
ดำเนินงาน	ระยะเวลาชำระหนี้	X
ความสามารถ	อัตรากำไรสุทธิ	X
ในการทำกำไร	อัตราผลตอบแทนผู้ถือหุ้น	X
นโยบายการจัดหาเงิน	อัตราส่วนหนี้สินรวมต่อ	X
ของบริษัท	ส่วนของผู้ถือหุ้น	
	อัตราส่วนความสามารถในการชำระดอกเบี้ย	/
อัตราการเติบโต	อัตราการเพิ่มของรายได้	/
ของบริษัท	จากการขาย	
	อัตราการเพิ่มของกำไรสุทธิ	X

หมายเหตุ: / หมายถึง ลักษณะของบริษัทมีความแตกต่างกัน

X หมายถึง ลักษณะของบริษัทไม่มีความแตกต่างกัน

บทที่ 5
สรุปการศึกษา อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การค้นคว้าอิสระเรื่อง การใช้นโยบายการบัญชีตามมาตรฐานการบัญชี ฉบับที่ 19 เรื่อง ผลประโยชน์ของพนักงาน ของบริษัทในกลุ่มอุตสาหกรรมทรัพยากรที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ครั้งนี้ ผู้ศึกษาได้ศึกษาการเลือกใช้นโยบายการบัญชี ตามมาตรฐานการบัญชี ฉบับที่ 19 เรื่อง ผลประโยชน์ของพนักงานที่กำหนดทางเลือกวิธีปฏิบัติทางบัญชีไว้หลายวิธี นอกจากนี้ ยังได้ศึกษาเปรียบเทียบความแตกต่างด้านลักษณะของบริษัทของกลุ่มประชากรในด้านต่างๆ กับการเลือกใช้นโยบายการบัญชี ตามมาตรฐานการบัญชี ฉบับที่ 19 เรื่อง ผลประโยชน์ของพนักงาน โดยกลุ่มประชากรที่เลือกศึกษา คือ บริษัทในกลุ่มอุตสาหกรรมทรัพยากร ที่อยู่ในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย จำนวน 27 บริษัท ซึ่งสรุปผลการศึกษา อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ ดังนี้

1. สรุปการศึกษา

1.1 วัตถุประสงค์ของการศึกษา

1.1.1 เพื่อศึกษาการใช้นโยบายการบัญชีตามมาตรฐานการบัญชี ฉบับที่ 19 เรื่อง ผลประโยชน์ของพนักงาน ของบริษัทในกลุ่มอุตสาหกรรมทรัพยากรที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย

1.1.2 เพื่อเปรียบเทียบการใช้นโยบายการบัญชีตามมาตรฐานการบัญชี ฉบับที่ 19 เรื่อง ผลประโยชน์ของพนักงาน ของบริษัทในกลุ่มอุตสาหกรรมทรัพยากรที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย จำแนกตามลักษณะของบริษัท

1.2 วิธีดำเนินการศึกษา

เป็นการศึกษาเชิงพรรณนาวิเคราะห์ เพื่อเขียนเป็นเอกสารทางวิชาการ โดยประชากรที่ใช้ในการศึกษาคือ บริษัทในกลุ่มอุตสาหกรรมทรัพยากร ที่อยู่ในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย จำนวน 27 บริษัท โดยการวิเคราะห์เปรียบเทียบค่าเฉลี่ย และค่าร้อยละของการเลือกใช้นโยบายการบัญชีเกี่ยวกับการรับรู้ภาระผูกพันผลประโยชน์ของพนักงานในช่วงที่มีการนำมาตรฐานการบัญชี ฉบับที่ 19 มาใช้เป็นครั้งแรก โดยแบ่งกลุ่มประชากรที่จะศึกษาตามการเลือกใช้นโยบายการบัญชี ออกเป็น4กลุ่ม ได้แก่ 1)รับรู้เป็นค่าใช้จ่ายทั้งจำนวน 2)ทยอยรับรู้เป็นค่าใช้จ่ายตามวิธีเส้นตรงภายใน

5 รอบบัญชี 3)ปรับกำไรสะสมต้นงวด และ4)ปรับงบการเงินย้อนหลัง นอกจากนี้ ได้ศึกษาเปรียบเทียบความแตกต่างด้านลักษณะของบริษัทของกลุ่มประชากรในด้านต่างๆ กับการเลือกใช้นโยบายการบัญชี ตามมาตรฐานการบัญชี ฉบับที่ 19 เรื่อง ผลประโยชน์ของพนักงาน โดยการวิเคราะห์เปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยของกลุ่มประชากรกับการเลือกใช้นโยบายการบัญชี เรื่อง การรับรู้ภาระผูกพันผลประโยชน์ของพนักงานในช่วงที่มีการนำมาตรฐานการบัญชีฉบับที่ 19 มาใช้เป็นครั้งแรก โดยวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-Way ONOVA) โดยทำการทดสอบสมมติฐานด้วยโปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติด้วยค่า F-test ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 และทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่ด้วยวิธีของ LSD (Least-Significant Different) ในด้านต่างๆ ได้แก่ 1) ขนาดของบริษัท 2)สภาพคล่องของบริษัท 3)ความสามารถในการดำเนินงาน 4)ความสามารถในการทำกำไร 5)นโยบายการจัดหาเงิน และ 6)อัตราการเติบโตของบริษัท

1.3 ผลการศึกษา

1.3.1 การศึกษาเปรียบเทียบการเลือกใช้นโยบายการบัญชีตามมาตรฐานการบัญชี ฉบับที่ 19 เรื่อง ผลประโยชน์ของพนักงาน ในส่วนของการรับรู้ภาระผูกพันผลประโยชน์ของพนักงาน ในช่วงที่นำมาตรฐานการบัญชีฉบับที่ 19 มาใช้เป็นครั้งแรก พบว่าบริษัทในกลุ่มอุตสาหกรรมทรัพยากร เลือกใช้วิธีลดกำไรสะสมต้นงวดมากที่สุด จำนวน 13 บริษัท คิดเป็นร้อยละ 48.15 รองลงมาเลือกวิธีปรับงบการเงินย้อนหลัง จำนวน 8 บริษัท คิดเป็นร้อยละ 29.63 เลือกวิธีเฉลี่ยค่าใช้จ่ายภายใน 5 รอบบัญชี จำนวน 4 บริษัท คิดเป็นร้อยละ 14.81 และวิธีที่เลือกน้อยที่สุด คือ วิธีรับรู้เป็นค่าใช้จ่ายทั้งจำนวน จำนวน 2 บริษัท คิดเป็นร้อยละ 7.41 ตามลำดับ

นอกจากนี้ยังพบว่ามีบริษัทที่นำมาตรฐานการบัญชีฉบับที่ 19 เรื่อง ผลประโยชน์ของพนักงานมาถือปฏิบัติก่อนการบังคับใช้ จำนวน 5 บริษัท ได้แก่ บริษัท ปตท. สำรวจและผลิตปิโตรเลียม จำกัด (มหาชน) บริษัท บ้านปูจำกัด (มหาชน) บริษัท ผลิตไฟฟ้า จำกัด (มหาชน) บริษัท เอสโซ่ (ประเทศไทย) จำกัด (มหาชน) และบริษัท ผาแดงอินดัสทรี จำกัด (มหาชน)

1.3.2 ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบบริษัทในกลุ่มอุตสาหกรรมทรัพยากรที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย จำแนกตามลักษณะของบริษัท พบว่า

1) บริษัทในกลุ่มอุตสาหกรรมทรัพยากรมีทุนจดทะเบียนที่ชำระแล้วระหว่าง 0-6,000 ล้านบาท มากที่สุด จำนวน 21 บริษัท คิดเป็นร้อยละ 77.8 รองลงมามีทุนจดทะเบียนที่ชำระแล้ว ระหว่าง 12,001-18,000 ล้านบาท จำนวน 3 บริษัท คิดเป็นร้อยละ 11.1 น้อยที่สุดมีทุนจดทะเบียนที่ชำระแล้ว ระหว่าง 24,001-30,000 ล้านบาท จำนวน 1 บริษัท คิดเป็นร้อยละ 3.7 และมีค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับพนักงานอยู่ในช่วง 0-3,000 ล้านบาท มากที่สุด จำนวน 24 บริษัท คิดเป็นร้อยละ 88.9 รองลงมา มีค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับพนักงานอยู่ในช่วง 3,001-6,000 ล้านบาท จำนวน 2 บริษัท คิดเป็น

ร้อยละ 7.4 น้อยที่สุดมีค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับพนักงานอยู่ในช่วง 12,001-15,000 ล้านบาท จำนวน 1 บริษัท คิดเป็นร้อยละ 3.7

2) บริษัทในกลุ่มอุตสาหกรรมทรัพยากรมีอัตราส่วนเงินทุนหมุนเวียน อยู่ในช่วง 0-2.40 เท่า มากที่สุด จำนวน 20 บริษัท คิดเป็นร้อยละ 74.1 รองลงมา อยู่ในช่วง 2.41-4.80 เท่า และ7.21-9.60 เท่า ด้วยจำนวนที่เท่ากัน คือจำนวน 3 บริษัท คิดเป็นร้อยละ 11.1

3) บริษัทในกลุ่มอุตสาหกรรมทรัพยากรมีอัตราหมุนเวียนของสินทรัพย์รวม อยู่ในช่วง 0-1.80 ครั้ง มากที่สุด จำนวน 16 บริษัท คิดเป็นร้อยละ 59.3 รองลงมา อยู่ในช่วง 1.80-3.60 ครั้ง จำนวน 6 บริษัท คิดเป็นร้อยละ 22.2 น้อยที่สุดอยู่ในช่วง มากกว่า 7.20 ครั้ง จำนวน 1 บริษัท คิดเป็นร้อยละ 3.7 และมีระยะเวลาชำระหนี้ อยู่ในช่วง 0–42.00 วัน มากที่สุด จำนวน 20 บริษัท คิดเป็นร้อยละ 74.1 รองลงมาอยู่ในช่วง 42.01–84.00 วัน คิดเป็นร้อยละ 18.5 น้อยที่สุดอยู่ในช่วง 84.01– 126.00 วัน และมากกว่า 168.00 วัน จำนวน 1 บริษัท คิดเป็นร้อยละ 3.7

4) บริษัทในกลุ่มอุตสาหกรรมทรัพยากรมีอัตรากำไรสุทธิ อยู่ในช่วง 0-10.00 % มากที่สุด จำนวน 19 บริษัท คิดเป็นร้อยละ 70.4 รองลงมา อยู่ในช่วง 10.01-20.00 % จำนวน 3 บริษัท คิดเป็นร้อยละ 11.31 น้อยที่สุดอยู่ในช่วง มากกว่า 40.00 % จำนวน 1 บริษัท คิดเป็นร้อยละ 3.7 และมีอัตราผลตอบแทนผู้ถือหุ้นอยู่ในช่วง 8.01-16.00 % มากที่สุด จำนวน 12 บริษัท คิดเป็นร้อยละ 44.4 รองลงมาอยู่ในช่วง 0-8 % จำนวน 8 บริษัท คิดเป็นร้อยละ 29.6 และน้อยที่สุดอยู่ในช่วง มากกว่า 32.00 % จำนวน 1 บริษัท คิดเป็นร้อยละ 3.7

5) บริษัทในกลุ่มอุตสาหกรรมทรัพยากรมีอัตราส่วนหนี้สินรวมต่อส่วนของผู้ถือหุ้น อยู่ในช่วง 0.0-0.8 เท่า มากที่สุด จำนวน 12 บริษัท คิดเป็นร้อยละ 44.4 รองลงมา อยู่ในช่วง 0.81–1.6 เท่า จำนวน 10 บริษัท คิดเป็นร้อยละ 37.0 น้อยที่สุดอยู่ในช่วง มากกว่า 3.2 เท่า จำนวน 1 บริษัท คิดเป็นร้อยละ 3.7 และมีอัตราส่วนความสามารถในการชำระดอกเบี้ย อยู่ในช่วง -10–20.00 เท่า มากที่สุด จำนวน 21 บริษัท คิดเป็นร้อยละ 77.8 รองลงมาอยู่ในช่วง 50.01–80.00 เท่า จำนวน 3 บริษัท คิดเป็นร้อยละ 11.1 และน้อยที่สุดอยู่ในช่วง มากกว่า 110 เท่า จำนวน 1 บริษัท คิดเป็นร้อยละ 3.7

6) บริษัทในกลุ่มอุตสาหกรรมทรัพยากรมีอัตราการเพิ่มของรายได้จากการขาย อยู่ในช่วง 0.01–200.00 % มากที่สุด จำนวน 21 บริษัท คิดเป็นร้อยละ 77.8 รองลงมา อยู่ในช่วง –200.00–0.00 % เท่า จำนวน 3 บริษัท คิดเป็นร้อยละ 11.1 น้อยที่สุดอยู่ในช่วง 400.01–600.00 % จำนวน 1 บริษัท คิดเป็นร้อยละ 3.7 และอัตราการเพิ่มของกำไรสุทธิ อยู่ในช่วง -9.99-70.00 % มากที่สุด จำนวน 12 บริษัท คิดเป็นร้อยละ 44.4 รองลงมาอยู่ในช่วง -89.99 - -10.00 % จำนวน 10

บริษัท คิดเป็นร้อยละ 37.00 และน้อยที่สุดอยู่ในช่วง มากกว่า 150.00 % จำนวน 1 บริษัท คิดเป็นร้อยละ 3.7

1.3.3 การศึกษาถึงความแตกต่างของค่าเฉลี่ยด้านลักษณะของบริษัทของกลุ่มประชากรที่มีผลต่อการเลือกใช้นโยบายการบัญชี ในด้านต่างๆ ได้แก่ ขนาดของบริษัท สภาพคล่องของบริษัท ความสามารถในการดำเนินงานของบริษัท ความสามารถในการทำกำไรของบริษัท นโยบายการจัดหาเงินของบริษัท และอัตราการเติบโตของบริษัท ผลการศึกษาสรุปได้ ดังนี้

1) บริษัทที่มีขนาดของบริษัทในด้านทุนจดทะเบียนที่ชำระแล้ว ค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับพนักงาน ที่แตกต่างกัน เลือกใช้นโยบายการบัญชี เรื่อง การรับรู้ภาระผูกพันผลประโยชน์ของพนักงาน ในช่วงที่มีการนำมาตรฐานการบัญชี ฉบับที่ 19 เรื่อง ผลประโยชน์ของพนักงานของบริษัท มาใช้เป็นครั้งแรก ไม่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

2) บริษัทที่มีสภาพคล่องของบริษัทในด้านอัตราส่วนสภาพคล่อง ที่แตกต่างกัน เลือกใช้นโยบายการบัญชี เรื่อง การรับรู้ภาระผูกพันผลประโยชน์ของพนักงาน ในช่วงที่มีการนำมาตรฐานการบัญชี ฉบับที่ 19 เรื่อง ผลประโยชน์ของพนักงานของบริษัท มาใช้เป็นครั้งแรก ไม่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

3) บริษัทที่มีความสามารถในการดำเนินงานในด้าน อัตราการหมุนเวียนของสินทรัพย์รวม ระยะเวลาชำระหนี้ ที่แตกต่างกัน เลือกใช้นโยบายการบัญชี เรื่อง การรับรู้ภาระผูกพันผลประโยชน์ของพนักงาน ในช่วงที่มีการนำมาตรฐานการบัญชี ฉบับที่ 19 เรื่อง ผลประโยชน์ของพนักงาน มาใช้เป็นครั้งแรก ไม่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

4) บริษัทที่มีความสามารถในการทำกำไรในด้าน อัตรากำไรสุทธิ และอัตราผลตอบแทนผู้ถือหุ้น ที่แตกต่างกัน เลือกใช้นโยบายการบัญชี เรื่อง การรับรู้ภาระผูกพันผลประโยชน์ของพนักงาน ในช่วงที่มีการนำมาตรฐานการบัญชี ฉบับที่ 19 เรื่อง ผลประโยชน์ของพนักงาน มาใช้เป็นครั้งแรก ไม่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

5) บริษัทที่มีนโยบายการจัดหาเงินของบริษัทในด้าน อัตราส่วนหนี้สินรวมต่อส่วนของผู้ถือหุ้น ที่แตกต่างกัน เลือกใช้นโยบายการบัญชี เรื่อง การรับรู้ภาระผูกพันผลประโยชน์ของพนักงาน ในช่วงที่มีการนำมาตรฐานการบัญชี ฉบับที่ 19 เรื่อง ผลประโยชน์ของพนักงาน มาใช้เป็นครั้งแรก ไม่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 แต่บริษัทที่มีอัตราส่วนความสามารถในการชำระดอกเบี้ย ที่แตกต่างกัน เลือกใช้นโยบายการบัญชี เรื่อง การรับรู้ภาระผูกพันผลประโยชน์ของพนักงาน ในช่วงที่มีการนำมาตรฐานการบัญชี ฉบับที่ 19 เรื่อง ผลประโยชน์ของพนักงาน มาใช้เป็นครั้งแรก แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

เมื่อทดสอบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยด้านนโยบายการจัดหาเงินของบริษัท ในด้านความสามารถในการชำระดอกเบี้ยกับการเลือกใช้นโยบายการบัญชีเป็นรายคู่ พบว่า

บริษัทที่เลือกใช้วิธีรับรู้เป็นค่าใช้จ่ายทั้งจำนวน มีค่าเฉลี่ยด้านอัตราส่วนความสามารถในการชำระดอกเบี้ย แตกต่างจากบริษัทที่เลือกใช้วิธีปรับกำไรสะสมต้นงวด โดยมีค่าเฉลี่ยแตกต่างกัน 2.000 และ 1.625 ตามลำดับ

บริษัทที่เลือกใช้วิธีทยอยรับรู้เป็นค่าใช้จ่ายตามวิธีเส้นตรงภายใน 5 รอบบัญชี มีค่าเฉลี่ยด้านอัตราส่วนความสามารถในการชำระดอกเบี้ย แตกต่างจากบริษัทที่เลือกใช้วิธีปรับกำไรสะสมต้นงวด โดยมีค่าเฉลี่ยแตกต่างกัน 1.250

6) บริษัทที่มีอัตราการเติบโตของบริษัทในด้านอัตราการเพิ่มของกำไรสุทธิ ที่แตกต่างกัน เลือกใช้นโยบายการบัญชี เรื่อง การรับรู้ภาระผูกพันผลประโยชน์ของพนักงาน ในช่วงที่มีการนำมาตรฐานการบัญชี ฉบับที่ 19 เรื่อง ผลประโยชน์ของพนักงาน มาใช้เป็นครั้งแรก ไม่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 แต่บริษัทที่มีการเพิ่มของรายได้จากการขาย ที่แตกต่างกัน เลือกใช้นโยบายการบัญชี เรื่อง การรับรู้ภาระผูกพันผลประโยชน์ของพนักงาน ในช่วงที่มีการนำมาตรฐานการบัญชี ฉบับที่ 19 เรื่อง ผลประโยชน์ของพนักงาน มาใช้เป็นครั้งแรก แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

เมื่อทดสอบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยด้านอัตราการเติบโตของบริษัทในด้านอัตราการเพิ่มของรายได้จากการขาย กับการเลือกใช้นโยบายการบัญชีเป็นรายคู่ พบว่า

บริษัทที่เลือกใช้วิธีรับรู้เป็นค่าใช้จ่ายทั้งจำนวน มีค่าเฉลี่ยด้านอัตราการเพิ่มของรายได้จากการขาย แตกต่างจากบริษัทที่เลือกใช้วิธีทยอยรับรู้เป็นค่าใช้จ่ายตามวิธีเส้นตรงภายใน 5 รอบบัญชี โดยมีค่าเฉลี่ยแตกต่างกัน 1.500

บริษัทที่เลือกใช้วิธีทยอยรับรู้เป็นค่าใช้จ่ายตามวิธีเส้นตรงภายใน 5 รอบบัญชี มีค่าเฉลี่ยด้านอัตราการเพิ่มของรายได้จากการขาย แตกต่างจากบริษัทที่เลือกใช้วิธีปรับกำไรสะสมต้นงวด โดยมีค่าเฉลี่ยแตกต่างกัน 1.423 และ 1.750 ตามลำดับ

2. อภิปรายผล

จากการศึกษาการใช้นโยบายการบัญชีตามมาตรฐานการบัญชี ฉบับที่ 19 เรื่อง ผลประโยชน์ของพนักงาน ของบริษัทในกลุ่มอุตสาหกรรมทรัพยากรที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ผลการศึกษาสรุปได้ ดังนี้

2.1 บริษัทในกลุ่มอุตสาหกรรมทรัพยากร ที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย เลือกใช้นโยบายบัญชี เรื่อง การรับรู้ภาระผูกพันผลประโยชน์ของพนักงาน ในช่วงที่มีการนำมาตรฐานการบัญชี ฉบับที่ 19 เรื่อง ผลประโยชน์ของพนักงานของบริษัท มาใช้เป็นครั้งแรกด้วยวิธีลดกำไรสะสมต้นงวดมากที่สุด จำนวน 13 บริษัท คิดเป็นร้อยละ 48.15 รองลงมาเลือกวิธีปรับงบการเงินย้อนหลัง จำนวน 8 บริษัท คิดเป็นร้อยละ 29.63 รวมจำนวนทั้งสิ้น 21 บริษัท คิดเป็นร้อยละ 77.78 ซึ่งทั้งสองวิธีนี้เป็นการปรับกับกำไรสะสม เหตุผลหลักที่ทำให้บริษัทเลือกใช้ทั้งสองวิธีนี้เนื่องจากการปรับกับกำไรสะสม ทำให้ไม่มีผลกระทบต่อผลการดำเนินงานของบริษัทในปี 2554แต่การเลือกใช้วิธีลดกำไรสะสม ณ. วันต้นงวดของรอบระยะเวลาบัญชี ปี พ.ศ. 2554 ส่งผลให้งบการเงินปี 2554 และ 2553 ที่นำมาแสดงเปรียบเทียบนั้นไม่สามารถเปรียบเทียบกันได้ ทั้งนี้เพราะงบการเงินปี 2554 และ 2553 ใช้นโยบายการบัญชีในเรื่องผลประโยชน์พนักงานที่แตกต่างกัน ดังนั้นผู้ใช้งบการเงินต้องใช้งบการเงินด้วยความระมัดระวังในเรื่องดังกล่าว

2.2 การที่บริษัทในกลุ่มอุตสาหกรรมทรัพยากร ที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ที่มีค่าเฉลี่ยด้านขนาดของบริษัท สภาพคล่องของบริษัท ความสามารถในการดำเนินงาน และความสามารถในการทำกำไร ที่แตกต่างกัน เลือกใช้นโยบายการบัญชี เรื่อง การรับรู้ภาระผูกพันผลประโยชน์ของพนักงาน ในช่วงที่มีการนำมาตรฐานการบัญชี ฉบับที่ 19 เรื่อง ผลประโยชน์ของพนักงาน มาใช้เป็นครั้งแรก ไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ แสดงว่า ขนาดของบริษัท สภาพคล่องของบริษัท ความสามารถในการดำเนินงาน และความสามารถในการทำกำไร ไม่ส่งผลกระทบต่อการตัดสินใจของผู้บริหารของบริษัทในกลุ่มอุตสาหกรรมทรัพยากรที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ในการเลือกใช้นโยบายการบัญชี เรื่อง การรับรู้ภาระผูกพันผลประโยชน์ของพนักงาน ในช่วงที่มีการนำมาตรฐานการบัญชี ฉบับที่ 19 เรื่อง ผลประโยชน์ของพนักงาน มาใช้เป็นครั้งแรก ซึ่งแตกต่างจากผลการศึกษาเรื่องนโยบายการบัญชีมาตรฐานการบัญชี ฉบับที่ 19 เรื่อง ผลประโยชน์ของพนักงาน ของบริษัทในอุตสาหกรรมพัฒนาอสังหาริมทรัพย์ที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ของอนงค์ บุณยนิธิกุล ที่ผลการศึกษา พบว่า บริษัทในกลุ่มอุตสาหกรรมพัฒนาอสังหาริมทรัพย์ที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ที่มีขนาดของบริษัทด้านค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับพนักงาน และความสามารถในการทำกำไรด้านอัตราผลตอบแทนผู้ถือหุ้น ที่แตกต่างกัน เลือกใช้นโยบายการบัญชี เรื่อง การรับรู้ภาระผูกพันผลประโยชน์ของพนักงาน ในช่วงที่มีการนำมาตรฐานการบัญชี ฉบับที่ 19 เรื่อง ผลประโยชน์ของพนักงาน มาใช้เป็นครั้งแรก แตกต่างกัน ทั้งนี้อาจเนื่องจากจำนวนภาระผูกพันผลประโยชน์ของพนักงานที่บริษัทในกลุ่มอุตสาหกรรมทรัพยากรต้องบันทึกบัญชีเพิ่ม

มีจำนวนไม่สูงมาก จึงไม่ส่งผลกระทบต่องบแสดงฐานะการเงินทำให้ไม่มีผลกระทบต่อการตัดสินใจเลือกใช้นโยบายการบัญชีในเรื่องดังกล่าว

2.3 บริษัทในกลุ่มอุตสาหกรรมทรัพยากร ที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ที่มีค่าเฉลี่ยด้านนโยบายการจัดหาเงินด้านอัตราส่วนความสามารถในการชำระดอกเบี้ย และมีอัตราการเติบโตของบริษัท ในด้านอัตราการเพิ่มรายได้จากการขาย ที่แตกต่างกัน เลือกใช้นโยบายการบัญชี เรื่อง การรับรู้ภาระผูกพันผลประโยชน์ของพนักงาน ในช่วงที่มีการนำมาตรฐานการบัญชี ฉบับที่ 19 เรื่อง ผลประโยชน์ของพนักงาน มาใช้เป็นครั้งแรก แตกต่างกัน ทั้งนี้อาจเนื่องจากจำนวนภาระผูกพันผลประโยชน์ของพนักงานที่บริษัทในกลุ่มอุตสาหกรรมทรัพยากรต้องบันทึกบัญชีเพิ่มหากรับรู้เป็นค่าใช้จ่ายเข้างบกำไรขาดทุนเบ็ดเสร็จ ปี พ.ศ. 2554 ทั้งจำนวนโดยทันทีหรือทยอยรับรู้เป็นค่าใช้จ่ายตามวิธีเส้นตรงภายในระยะเวลา 5 ปีนับจากวันที่นำมาตรฐานการบัญชีนี้มาใช้ ส่งผลกระทบต่องบกำไรขาดทุนเบ็ดเสร็จที่แสดงถึงผลการดำเนินงานของกลุ่มบริษัท จึงมีผลกระทบต่อการตัดสินใจเลือกใช้นโยบายการบัญชีของผู้บริหาร ซึ่งแตกต่างจากผลการศึกษาเรื่อง นโยบายการบัญชีมาตรฐานการบัญชี ฉบับที่ 19 เรื่อง ผลประโยชน์ของพนักงาน ของบริษัทในอุตสาหกรรมพัฒนาอสังหาริมทรัพย์ที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ของอนงค์ บุณยนิธิกุล ที่ผลการศึกษา พบว่า บริษัทในกลุ่มอุตสาหกรรมพัฒนาอสังหาริมทรัพย์ที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ที่มีค่าเฉลี่ยด้านอัตราการเติบโตของบริษัท ที่แตกต่างกัน เลือกใช้นโยบายการบัญชี เรื่อง การรับรู้ภาระผูกพันผลประโยชน์ของพนักงาน ในช่วงที่มีการนำมาตรฐานการบัญชี ฉบับที่ 19 เรื่อง ผลประโยชน์ของพนักงาน มาใช้เป็นครั้งแรก ไม่แตกต่างกัน

3. ข้อเสนอแนะ

3.1 ข้อเสนอแนะในการนำผลการศึกษาไปใช้

เนื่องด้วย มาตรฐานการบัญชี ฉบับที่ 19 เรื่อง ผลประโยชน์ของพนักงาน เป็นมาตรฐานการบัญชีฉบับใหม่ที่เป็นการออกมาตรฐานการบัญชีที่ไม่เคยมีมาก่อนในประเทศไทย ที่มีผลบังคับใช้กับบริษัทกที่เกี่ยวข้องกับสาธารณะและบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย สำหรับรอบระยะเวลาบัญชีที่เริ่มในหรือหลังวันที่ 1 มกราคม 2554 เป็นต้นไป และเป็นมาตรฐานการบัญชีที่อนุญาตให้มีวิธีปฏิบัติทางบัญชีหลายวิธี ซึ่งในแต่ละวิธีย่อมส่งผลกระทบต่องบการเงินที่แตกต่างกันออกไป ตัวอย่างเช่น การเลือกใช้นโยบายการบัญชี เรื่อง การรับรู้ภาระผูกพันผลประโยชน์ของพนักงาน ในช่วงที่มีการนำมาตรฐานการบัญชี ฉบับที่ 19 เรื่อง ผลประโยชน์ของพนักงาน มาใช้เป็นครั้งแรก ที่มีทางเลือกปฏิบัติทางบัญชี 4 วิธี ได้แก่ วิธีรับรู้เป็น

ค่าใช้จ่ายทั้งจำนวน วิธีทยอยรับรู้เป็นค่าใช้จ่ายตามวิธีเส้นตรงภายใน 5 รอบบัญชี วิธีรับรู้โดยลดกำไรสะสมต้นงวด และวิธีปรับงบการเงินย้อนหลัง ซึ่งแต่ละวิธีย่อมส่งผลกระทบต่องบการเงินแตกต่างกันออกไป เช่น หากบริษัทเลือกวิธีรับรู้เป็นค่าใช้จ่ายทั้งจำนวน จะส่งผลให้มีค่าใช้จ่ายผลประโยชน์ของพนักงานเพิ่มขึ้น ในงบกำไรขาดทุนเบ็ดเสร็จ ปี 2554 และมีประมาณการหนี้สินผลประโยชน์ของพนักงานเพิ่มขึ้นในงบแสดงฐานะการเงิน ปี 2554 เพิ่มขึ้นด้วยจำนวนเดียวกัน นอกจากนี้การรับรู้เป็นค่าใช้จ่ายทั้งจำนวนอาจมีผลให้กำไรต่อหุ้นสำหรับปี 2554 ลดลงอย่างมีสาระสำคัญ แต่หากบริษัทเลือกวิธีรับรู้โดยปรับลดกำไรสะสมต้นงวด หรือวิธีปรับงบการเงินย้อนหลัง จะไม่มีผลกระทบต่อกำไรของบริษัทและกำไรต่อหุ้น สำหรับปี 2554 แต่จะมีผลกระทบต่อกำไรสะสมของบริษัทแทน โดยหากเลือกวิธีรับรู้โดยปรับลดกำไรสะสมต้นงวด จะส่งผลให้กำไรสะสมในงบแสดงฐานะการเงินลดลงตั้งแต่วันที่ 1 มกราคม 2554 ซึ่งทำให้งบแสดงฐานะการเงินปี 2554 และ 2553 เปรียบเทียบกันไม่ได้ เนื่องจากใช้นโยบายการบัญชีเรื่องผลประโยชน์ของพนักงานที่แตกต่างกัน

ด้วยเหตุผลดังกล่าวข้างต้น จะเห็นว่า การปฏิบัติตามมาตรฐานการบัญชีฉบับเดียวกันที่มีทางเลือกวิธีปฏิบัติทางบัญชีมากกว่าหนึ่งวิธี ถ้าบริษัทเลือกใช้นโยบายการบัญชีที่แตกต่างกันย่อมส่งผลกระทบต่อผลการดำเนินงาน และฐานะการเงินของบริษัทแตกต่างกัน ทำให้ผู้ใช้งบการเงินไม่สามารถนำงบการเงินของแต่ละบริษัทที่เลือกใช้นโยบายการบัญชีที่แตกต่างกันมาเปรียบเทียบกันได้โดยเฉพาะบริษัทในกลุ่มอุตสาหกรรมเดียวกัน ดังนั้น

1) ผู้บริหาร ของกิจการจึงต้องใช้ดุลยพินิจในการเลือกใช้นโยบายการบัญชีที่เหมาะสมจากทางเลือกหลายทางเลือกตามที่มาตรฐานการบัญชีกำหนด และสอดคล้องกับอุตสาหกรรมของกิจการ เพื่อให้สะท้อนสภาพเศรษฐกิจที่แท้จริงของกิจการ ทั้งนี้เพื่อให้รายงานทางการเงินแสดงฐานะการเงิน ผลการดำเนินงาน กระแสเงินสด และการเปลี่ยนแปลงฐานะการเงินของบริษัทโดยถูกต้องตามที่ควร เพื่อให้ผู้ใช้งบการเงินได้รับทราบผลการดำเนินงานที่แท้จริงของกิจการ

2) ผู้ใช้งบการเงิน ควรตระหนักถึงผลของการเลือกใช้นโยบายการบัญชีที่มีต่อผลการดำเนินงานของกิจการ ดังนั้นก่อนนำงบการเงินไปใช้ในการตัดสินใจลงทุน ให้กู้ยืมเงิน หรือให้เครดิต ผู้ใช้งบการเงินควรศึกษาหรือตระหนักถึงนโยบายการบัญชีที่แต่ละบริษัทเลือกปฏิบัติ โดยผู้ใช้งบการเงินควรอ่านหมายเหตุประกอบงบการเงินเพื่อให้ทราบถึงนโยบายการบัญชีที่บริษัทเลือกใช้ เพื่อนำไปประกอบการวิเคราะห์ผลการดำเนินงาน ซึ่งจะทำให้ผู้ใช้งบการเงินได้รับข้อมูลที่เป็นประโยชน์ต่อการตัดสินใจเชิงเศรษฐกิจอย่างแท้จริง

นอกจากนี้ผลจากการบังคับใช้มาตรฐานการบัญชี ฉบับที่ 19 เรื่อง ผลประโยชน์ของพนักงาน ซึ่งเป็นมาตรฐานการบัญชีฉบับใหม่ย่อมส่งผลกระทบต่อบริษัทต่างๆ ที่อยู่ในตลาด

หลักทรัพย์แห่งประเทศไทยอย่างมาก เนื่องจากเกี่ยวข้องโดยตรงกับพนักงานของบริษัท มีผลทำให้ค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับพนักงานมีจำนวนสูงขึ้น ดังนั้น ถ้าการวางแผนด้านทรัพยากรบุคคลของบริษัทไม่มีประสิทธิภาพ หรือฝ่ายบริหารของบริษัทไม่ศึกษาหรือทำความเข้าใจเกี่ยวกับนโยบายการบัญชีตามมาตรฐานการบัญชีฉบับนี้ ก่อนที่จะนำนโยบายการบัญชีมาถือปฏิบัติก็อาจจะมีผลกระทบต่อผลการดำเนินงานหรืองบการเงินของบริษัทได้ ดังนั้นก่อนที่ฝ่ายบริหารของบริษัทจะเลือกใช้นโยบายการบัญชีวิธีใด ก็ควรที่จะศึกษาถึงข้อดี และข้อเสียจากการเลือกใช้นโยบายการบัญชีดังกล่าวให้ถูกต้องก่อนที่จะนำมาถือปฏิบัติ

3.2 ข้อเสนอแนะในการศึกษาครั้งต่อไป

สำหรับการศึกษาค้นคว้าอิสระครั้งต่อไป ผู้ศึกษามีข้อเสนอแนะว่า ควรทำการศึกษาในหัวข้อต่อไปนี้

3.2.1 ศึกษาถึงการเลือกใช้นโยบายการบัญชีตามมาตรฐานการบัญชีฉบับที่ 19 เรื่อง ผลประโยชน์ของพนักงาน โดยเปลี่ยนประชากรที่ศึกษา เช่น กลุ่มอุตสาหกรรมอื่นที่เป็นบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ เนื่องจาก มีผลกระทบต่อผู้ใช้งบการเงินในการลงทุน

3.2.2 ศึกษาโดยการวิเคราะห์เปรียบเทียบงบการเงินของบริษัทในกลุ่มอุตสาหกรรมทรัพยากร โดยการเปรียบเทียบงบการเงินก่อน และหลังการประกาศใช้มาตรฐานการบัญชี ฉบับที่ 19 เรื่อง ผลประโยชน์ของพนักงาน

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

การปรับหมวดธุรกิจ ค้นคืนวันที่ 13 เมษายน 2556 สืบค้นจาก http://www.set.or.th/th/products/index/files/2011_01_04_SET_Classification.pdf

กันยารัตน์ เสกสรรพานิช (2547) “การวิเคราะห์ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับนโยบายการบัญชีการวัดมูลค่าสินค้าคงเหลือสำหรับบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย” การค้นคว้าอิสระ ปริญญาบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต สาขาการบัญชี มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย

กรรณิการ์ สุวรรณแพร่ (2550) “ผลกระทบของการเลือกนโยบายการบัญชีที่มีต่อผลการดำเนินงานของกิจการ : กรณีศึกษา บริษัท บ้านปู จำกัด (มหาชน)” การศึกษาค้นคว้าอิสระ ปริญญาบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต แขนงวิชาบริหารธุรกิจ สาขาวิชาวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

โชติญาณ์ หิตะพงศ์ (2549) ความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะของบริษัทกับระดับการเปิดเผยข้อมูลใน “บทรายงานและการวิเคราะห์ของฝ่ายบริหาร” ของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย

ฐานข้อมูล Corpus ข้อมูลของบริษัทในกลุ่มอุตสาหกรรมทรัพยากรที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ค้นคืนวันที่ 25 มกราคม 2556 สืบค้นจาก (Online) http://www.corpus.bol.co.th

ณัฐวุฒิ ตันติเศรษฐ (2547) “การศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการเลือกนโยบายบัญชี ในการประเมินราคาสินทรัพย์ประเภทที่ดิน อาคาร และอุปกรณ์ใหม่ : กรณีศึกษา บริษัทในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย” วิทยานิพนธ์ ปริญญาบัญชีมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบัญชี จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ดลพร บุญพารอด (2551) “ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับการบัญชีเพื่อการจัดการ” ใน ประมวลสาระชุดวิชาการบัญชีเพื่อการจัดการและการวางแผนภาษีอากร หน่วยที่ 1 หน้า1-75 – 1-89 นนทบุรี มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช บัณฑิตศึกษา สาขาวิชาวิทยาการจัดการ

ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ข้อมูลเกี่ยวกับตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ค้นคืนวันที่ 13 เมษายน 2556 สืบค้นจาก http://th.wikipedia.org/wiki/ และ http://www.set.or.th/th/about/overview/history_p1.html

ทิพวรรณ แซ่ล่อ (2548) “เสถียรภาพของข้อมูลบัญชีกับความสามารถในการอธิบายผลตอบแทนหลักทรัพย์ที่เพิ่มขึ้นในช่วงก่อนและหลังวิกฤตการณ์ทางเศรษฐกิจของบริษัทในกลุ่มอสังหาริมทรัพย์และก่อสร้างที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย” วิทยานิพนธ์ ปริญญาบัญชีมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบัญชี จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ธนาคารแห่งประเทศไทย. (2554, 10 มิถุนายน) ผลกระทบจากมาตรฐานการบัญชีใหม่ต่องบการเงิน. ค้นวันที่ 15 มีนาคม 2556 สืบค้นจาก http://www.ryt9.com/s/bot/1168147

นิพันธ์ เห็นโชคชัยชนะ และศิลปะพร ศรีจั่นเพชร (2554) **ทฤษฎีการบัญชี** พิมพ์ครั้งที่ 1 กรุงเทพมหานคร ทีพีเอ็น เพรส

ประยุทธ สมสงวนสิทธิ์ (2551) “การวิเคราะห์การเคลื่อนไหวของอัตราส่วนทางการเงินกับความเสี่ยงของบริษัทจดทะเบียนกลุ่มพลังงานในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย” การศึกษาค้นคว้าอิสระ ปริญญาบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต แขนงวิชาบริหารธุรกิจ สาขาวิชาวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

ปัฐวิภรณ์ จัดเขตรกรรม (2552) “การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างขนาดของบริษัทกับนโยบายการบัญชีในกลุ่มธุรกิจอสังหาริมทรัพย์ที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย” การค้นคว้าอิสระ ปริญญาบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต สาขาการบัญชี มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

พนิดา สุนทรอำไพ (2554) “ผลกระทบของมาตรฐานการบัญชีฉบับที่ 19 เรื่องผลประโยชน์ของพนักงานที่มีต่อธนาคารพาณิชย์” การค้นคว้าอิสระ ปริญญาบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต สาขาการบัญชี มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี

พิสุทธิ์ บุญเชย (2551) “ผลกระทบของการเปลี่ยนแปลงนโยบายการบัญชีในการวัดมูลค่าเกี่ยวกับที่ดิน อาคารและอุปกรณ์ กรณีศึกษาบริษัท ปูนซีเมนต์ไทย จำกัด (มหาชน)” การค้นคว้าอิสระ ปริญญาบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต สาขาบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

มะลิวัลย์ ชัยลาภยศ (2550) “การสำรวจนโยบายการบัญชีที่มีต่อความสามารถในการทำกำไร กรณีศึกษากลุ่มบริษัทอุตสาหกรรมปิโตรเคมีและเคมีภัณฑ์” การค้นคว้าอิสระ ปริญญาบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต สาขาบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

วนิดา ประพันธ์ (2549) “ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการเลือกใช้นโยบายบัญชีการบันทึกต้นทุนการกู้ยืมและผลกระทบของนโยบายบัญชีที่มีต่ออัตราส่วนการทำกำไร กรณีศึกษาบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย” วิทยานิพนธ์ ปริญญาบัญชีมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบัญชี คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา

วันชัย ธนากรกิจกุล และชารี สาทรกิจ (2554) ผลกระทบจากมาตรฐานการบัญชีใหม่ต่องบการเงินและรายงานสถิติที่ ธปท. เผยแพร่ ค้นวันที่ 5 เมษายน 2556 สืบค้นจาก http://www.bot.or.th

วัลลภ เผ่านักรบ (2552) “ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการเลือกใช้นโยบายการตีราคาสินค้าคงเหลือ และผลกระทบต่ออัตราส่วนทางการเงิน กรณีศึกษา : บริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย” วิทยานิพนธ์ บัญชีมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบัญชี คณะการจัดการและการท่องเที่ยว มหาวิทยาลัยบูรพา

วรศักดิ์ ทุมมานนท์ และวิภาดา ตันติประภา (2554) ผลกระทบของการนำมาตรฐานการบัญชีฉบับที่ 19 เรื่องผลประโยชน์ของพนักงานมาใช้กับงบการเงิน สำหรับรอบระยะเวลาบัญชี 2554 วารสารวิชาชีพบัญชี 7 (20), 24

ศศิวิมล มีอำพล (2554) **ทฤษฎีการบัญชี เล่ม 1** พิมพ์ครั้งที่ 9 กรุงเทพมหานคร อินโฟไมนิ่ง

สภาวิชาชีพบัญชี ในพระบรมราชูปถัมภ์ มาตรฐานการบัญชี ฉบับที่ 1 (ปรับปรุง 2552) **เรื่อง การนำเสนองบการเงิน** มาตรฐานการบัญชีฉบับที่ 8 (ปรับปรุง 2552) **เรื่อง นโยบายการบัญชี การเปลี่ยนแปลงประมาณการทางบัญชีและข้อผิดพลาด** มาตรฐานการบัญชีฉบับที่ 19 **เรื่อง ผลประโยชน์ของพนักงาน** ค้นคืนวันที่ 28 มกราคม 2556 สืบค้นจาก (Online) http:/www.fap.or.th

สำนักงานคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ (2554) **งบการเงินและแบบรายงาน 56 – 1 ของบริษัทในกลุ่มอุตสาหกรรมทรัพยากร** ค้นวันที่ 1 – 6 มีนาคม 2556 สืบค้นจาก (Online) http:/www.sec.or.th

อนงค์ บุณยนิธิกุล (2554) “นโยบายการบัญชีตามมาตรฐานการบัญชีฉบับที่ 19 เรื่อง ผลประโยชน์ของพนักงาน ของบริษัทในอุตสาหกรรมพัฒนาอสังหาริมทรัพย์ที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย” การค้นคว้าอิสระ ปริญญาบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต วิชาเอกการบัญชี คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี

อริศรา ผลาวรรณ์ (2547) “ความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะของบริษัทกับระดับการเปิดเผยข้อมูลของบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์” วิทยานิพนธ์ ปริญญาบัญชีมหาบัณฑิต สาขาวิชาบัญชี ภาควิชาการบัญชี คณะพาณิชยศาสตร์และการบัญชี จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

อัจฉรา เบญญาอภิกุล (2551) “นโยบายการบัญชีเกี่ยวกับที่ดิน อาคารและอุปกรณ์ ของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย” การศึกษาค้นคว้าอิสระ ปริญญาบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต แขนงวิชาบริหารธุรกิจ สาขาวิชาวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

อรณี คงทอง (2551) “นโยบายการบัญชีและการเปิดเผยข้อมูลทางการบัญชีของบริษัทในอุตสาหกรรมพลังงานและสาธารณูปโภคที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย” การค้นคว้าอิสระ ปริญญาบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต สาขาบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

อรทัย ทรายมูล (2548) “การศึกษาวิธีปฏิบัติทางการบัญชีตามมาตรฐานการบัญชี ฉบับที่ 47 เรื่อง การเปิดเผยข้อมูลเกี่ยวกับบุคคลหรือกิจการที่เกี่ยวข้องกันของกลุ่มธนาคารพาณิชย์ ในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย การค้นคว้าอิสระ ปริญญาบัญชีมหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

แสดงผลการเลือกใช้นโยบายการบัญชีตามมาตรฐานการบัญชี ฉบับที่ 19 เรื่อง ผลประโยชน์ของพนักงาน ของบริษัทในกลุ่มอุตสาหกรรมทรัพยากรที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย

แสดงผลการเลือกใช้นโยบายการบัญชีตามมาตรฐานการบัญชี ฉบับที่ 19 เรื่องผลประโยชน์ของพนักงาน
ของบริษัทในกลุ่มอุตสาหกรรมทรัพยากร ที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย

ลำดับที่	ชื่อบริษัทในกลุ่มอุตสาหกรรมทรัพยากร	การเลือกใช้นโยบายการบัญชี				นำมาตรฐานฯ มาถือปฏิบัติก่อนบังคับใช้
		รับรู้หนี้สินส่วนเพิ่มเป็นค่าใช้จ่ายทั้งจำนวนในงบกำไรขาดทุน	รับรู้เป็นค่าใช้จ่ายตามวิธีเส้นตรงภายในระยะเวลา 5 ปี	ปรับกับกำไรสะสม ณ วันต้นงวด	ปรับงบการเงินย้อนหลัง	
1	บริษัท ปตท.จำกัด (มหาชน) PTT				/	
2	บริษัท ปตท. สำรวจและผลิตปิโตรเลียม จำกัด (มหาชน) PTTEP		/			/
3	บริษัท บ้านปูจำกัด (มหาชน) BANPU				/	/
4	บริษัท ไทยออยล์ จำกัด (มหาชน) TOP				/	
5	บริษัท ไออาร์พีซี จำกัด (มหาชน) IRPC				/	
6	บริษัท โกลว์ พลังงาน จำกัด (มหาชน) GLOW			/		
7	บริษัท ผลิตไฟฟ้าราชบุรีโฮลดิ้ง จำกัด (มหาชน) RATCH			/		
8	บริษัท ผลิตไฟฟ้า จำกัด (มหาชน) EGCO				/	/
9	บริษัท เอสโซ่ (ประเทศไทย) จำกัด (มหาชน) ESSO				/	/
10	บริษัท บางจากปิโตรเลียม จำกัด (มหาชน) BCP				/	

แสดงผลการเลือกใช้นโยบายการบัญชีตามมาตรฐานการบัญชี ฉบับที่ 19 เรื่องผลประโยชน์ของพนักงาน
ของบริษัทในกลุ่มอุตสาหกรรมทรัพยากร ที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย

ลำดับที่	ชื่อบริษัทในกลุ่มอุตสาหกรรมทรัพยากร	การเลือกใช้นโยบายการบัญชี				นำมาตรฐานฯ มาถือปฏิบัติก่อนบังคับใช้
		รับรู้หนี้สินส่วนเพิ่มเป็นค่าใช้จ่ายทั้งจำนวนในงบกำไรขาดทุน	รับรู้เป็นค่าใช้จ่ายตามวิธีเส้นตรงภายในระยะเวลา 5 ปี	ปรับกับกำไรสะสม ณ วันต้นงวด	ปรับงบการเงินย้อนหลัง	
11	บริษัท น้ำประปาไทย จำกัด (มหาชน) TTW			/		
12	บริษัท สยามแก๊ส แอนด์ ปิโตรเคมีคัลส์ จำกัด (มหาชน) SGP			/		
13	บริษัท ลานนารีซอร์สเซส จำกัด (มหาชน) LANNA	/				
14	บริษัท เอเซี่ยน อินซูเลเตอร์ จำกัด (มหาชน) AI			/		
15	บริษั เอกรัฐวิศวกรรม จำกัด (มหาชน) AKR		/			
16	บริษัท บริการเชื้อเพลิง การบินกรุงเทพ จำกัด (มหาชน) BAFS			/		
17	บริษัท เด็มโก้ จำกัด (มหาชน) DEMCO			/		
18	บริษัท จัดการและพัฒนาทรัพยากรน้ำฯ จำกัด (มหาชน) EASTW			/		
19	บริษัท กันกุลเอ็นจิเนียริ่ง จำกัด (มหาชน) GUNKUL			/		
20	บริษัท เอ็ม ดี เอ็กซ์ จำกัด (มหาชน) MDX		/			

แสดงผลการเลือกใช้นโยบายการบัญชีตามมาตรฐานการบัญชี ฉบับที่ 19 เรื่องผลประโยชน์ของพนักงาน
ของบริษัทในกลุ่มอุตสาหกรรมทรัพยากร ที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย

ลำดับที่	ชื่อบริษัทในกลุ่มอุตสาหกรรมทรัพยากร	การเลือกใช้นโยบายการบัญชี				นำมาตรฐานฯ มาถือปฏิบัติก่อนบังคับใช้
		รับรู้หนี้สินส่วนเพิ่มเป็นค่าใช้จ่ายทั้งจำนวนในงบกำไรขาดทุน	รับรู้เป็นค่าใช้จ่ายตามวิธีเส้นตรงภายในระยะเวลา 5 ปี	ปรับกับกำไรสะสม ณ วันต้นงวด	ปรับงบการเงินย้อนหลัง	
21	บริษัท ระยองเพียวริฟายเออร์ จำกัด (มหาชน) RPC			/		
22	บริษัท สหโคเจน (ชลบุรี) จำกัด (มหาชน) SCG			/		
23	บริษัท โซลาร์ตรอน จำกัด (มหาชน) SOLAR			/		
24	บริษัท เอสพีซีจี จำกัด (มหาชน) SPCG		/			
25	บริษัท ซัสโก้ จำกัด (มหาชน) SUSCO			/		
26	บริษัท ไทย แคปปิตอล คอร์ปอเรชั่น จำกัด (มหาชน) TCC	/				
27	บริษัท ผาแดงอินดัสทรี จำกัด (มหาชน) PDI				/	/

ภาคผนวก ข

แบบเก็บข้อมูล

แบบเก็บข้อมูล

ชื่อ .....

ลักษณะบริษัท

ขนาดของบริษัท

1. ทุนจดทะเบียนที่ชำระแล้ว

    1. 0-6,000 ล้านบาท
    2. 6,001-12,000 ล้านบาท
    3. 12,001-18,000 ล้านบาท
    4. 18,001-24,000 ล้านบาท
    5. 24,001-30,000 ล้านบาท

2. ค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับพนักงาน

    1. 0-3,000 ล้านบาท
    2. 3,001-6,000 ล้านบาท
    3. 6,001-9,000 ล้านบาท
    4. 9,001-12,000 ล้านบาท
    5. 12,001-15,000 ล้านบาท

สภาพคล่องของบริษัท

1. อัตราส่วนเงินทุนหมุนเวียน

    1. 0-2.40 เท่า
    2. 2.41-4.80 เท่า
    3. 4.81 - 7.20 เท่า
    4. 7.21-9.60 เท่า
    5. มากกว่า 9.60 เท่า

ความสามารถในการดำเนินงานของบริษัท

1. อัตราหมุนเวียนของสินทรัพย์รวม

    1. 0 - 1.80 ครั้ง
    2. 1.81 - 3.60 ครั้ง
    3. 3.61 - 5.40 ครั้ง
    4. 5.41 - 7.20 ครั้ง
    5. มากกว่า 7.20 ครั้ง

2. ระยะเวลาชำระหนี้

    1. 0 – 42.00 วัน
    2. 42.01 – 84.00 วัน
    3. 84.01 – 126.00 วัน
    4. 126.01 – 168.00
    5. มากกว่า 168.00

ความสามารถในการทำกำไรของบริษัท

1. อัตรากำไรสุทธิ

    1. 0-10.00 % 2. 10.01-20.00 % 3. 20.01-30.00 %
    4. 30.01-40.00 % 5. มากกว่า 40.00 %

2. อัตราผลตอบแทนผู้ถือหุ้น

    1. 0-8 % 2. 8.01-16.00 % 3. 16.01-24.00 %
    4. 24.01-32.00 % 5. มากกว่า 32.00 %

นโยบายการจัดหาเงินของบริษัท

1. อัตราส่วนหนี้สินรวมต่อส่วนของผู้ถือหุ้น

    1. 0.0 - 0.8 เท่า 2. 0.81 - 1.6 เท่า 3. 1.61 - 2.4 เท่า
    4. 2.41 - 3.2 เท่า 5. มากกว่า 3.2 เท่า

2. อัตราส่วนความสามารถในการชำระดอกเบี้ย

    1. -10 – 20.00 เท่า 2. 20.01 – 50.00 เท่า 3. 50.01 – 80.00 เท่า
    4. 80.01 – 110 เท่า 5. มากกว่า 110 เท่า

อัตราการเติบโตของบริษัท

1. อัตราการเพิ่มของรายได้จากการขาย

    1. –200.00– 0.00 % 2. 0.01 – 200.00 % 3. 200.01 – 400.00 %
    4. 400.01 – 600.00 % 5. มากกว่า 600.00 %

2. อัตราการเพิ่มของกำไรสุทธิ

    1. -170.00 - -90.00 % 2. -89.99 - -10.00 % 3. -9.99 - 70.00 %
    4. 70.01 – 150.00 % 5. มากกว่า 150.00 %

การเลือกใช้นโยบายบัญชี

..... 1) รับรู้หนี้สินส่วนเพิ่มเป็นค่าใช้จ่ายทั้งจำนวนในงบกำไรขาดทุน

..... 2) รับรู้เป็นค่าใช้จ่ายตามวิธีเส้นตรงภายในระยะเวลา 5 ปี

..... 3) ปรับกับกำไรสะสม ณ วันต้นงวด

..... 4) ปรับงบการเงินย้อนหลัง

ภาคผนวก ค

รายนามผู้ทรงคุณวุฒิที่ตรวจสอบแบบเก็บข้อมูล

รายนามผู้ทรงคุณวุฒิที่ตรวจสอบแบบเก็บข้อมูล

1. นางดวงพร หมื่นนุช

วุฒิการศึกษา	บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบัญชี มหาวิทยาลัยรามคำแหง
ตำแหน่ง	ผู้อำนวยการสำนักตรวจสอบการเงินที่ 7

2. นางภัทรา โชว์ศรี

วุฒิการศึกษา	รัฐประศาสนศาตรมหาบัณฑิต (การจัดการสำหรับนักบริหาร) สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์
ตำแหน่ง	ผู้อำนวยการสำนักตรวจสอบการเงินที่ 6

3. นางสาวรัชนี ชลนากิจกุล

วุฒิการศึกษา	บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
ตำแหน่ง	นักวิชาการตรวจเงินแผ่นดินชำนาญการพิเศษ

ประวัติผู้ศึกษา

ชื่อ	นางวารินทร์ ตุลาคุปต์
วัน เดือน ปีเกิด	9 เมษายน 2505
สถานที่เกิด	อำเภอเมืองนนทบุรี จังหวัดนนทบุรี
ประวัติการศึกษา	บริหารธุรกิจบัณฑิต สาขาวิชาการบัญชี มหาวิทยาลัยรามคำแหง ปี พ.ศ. 2528
สถานที่ทำงาน	สำนักงานการตรวจเงินแผ่นดิน กรุงเทพฯ
ตำแหน่ง	นักวิชาการตรวจเงินแผ่นดินชำนาญการพิเศษ